

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za tuzemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Naša doba

Že večkrat smo na tem mestu opozarjali, kako nam nalaga današnja doba še posebno važne naloge. Pravilno domoljubno orientacijo naroda in vzgojo ljudstva k samozvesti, pogumu, kreposti in k odpornosti proti vsem škodljivim pojavom in vplivom smatramo za prvo dolžnost, ki jo mora vsak politični in kulturni delavec izvrševati danes še posebno zvesto, pošteno in smotno. Zavedajoč se te dolžnosti do našega naroda in njegove države v dobi težkih preizkušenj smo mislili, da lahko postavimo ob stran vse, kar se zdi v tej dobi odločljivega za bolj mirne čase. S tem ne rečemo, da je treba zanemarjati naše ožje domače politične zadeve, toda moramo jih pač presojati z drugih, širših vidikov in pogledati, kaj še ostane aktualnega z ozirom na današnjo dobo in kaj lahko prepustimo času, ki bo opravil svoje in napravil zaslužen konec vsemu, kar se mora pogrezati, da nikdar več ne pride na površje.

Zato smo obnavljali naše domače zadeve po njihovi aktualnosti v najboljsem namenu in z dobrohotno kritiko v želji, da pomagamo in da preprečujemo in popravljamo pogoje. Na drugi strani pa smo zadovoljni, da lahko mirno in trezno motrimo razvoj dogodkov v svetu in pravilno vrednotimo svoje ožje domače politične razmere in dogodke s širšega zrišča. Nam ni treba, da bi bili nervozni ali pa da bi, kakor nekateri drugi, videli povsod strahove ter živeli v bojazni in trepetu za svojo politično moč. Mi se tudi ne razburjamo nad cinizmom, s katerim pripovedujejo, kako si predstavljajo pomirjenje med Slovenci in kako spretno so izvedli »koncentracijo« vseh Slovencev.

Odkrito smo povedali, da si danes ne moremo želeči ničesar bolj kakor to, da bi bil ves jugoslovanski narod — naravno tudi Slovenci — prežet ene misli in enega državnopolitičnega duha, da bi se vsi čutili povezane v eno nerazdružljivo, kompaktno celoto, ki bi mogla uspešno braniti svojo svobodo, svojo neodvisnost in svoje življenjske interese proti vsakomur, ki bi jih skušal ogroziti. Vemo, da je v zdravem življenjskem instinktu ogromna večina našega naroda odločno pritrila našemu stališču. Da so se našli tudi tu ljudje, ki še danes ne razumejo, zakaj gre, na se ne smemo čuditi.

Vendar radi tega ne bomo krenili s prave poti. Zavedamo se v polni meri vsega, kar smo rekli, in ne bomo nehali biti glasniki in tolmači ideje, da naša doba nalaga odgovornim političnim činiteljem, da poiščejo in najdejo pogoje in zlasti še moralne osnove za združitev vseh dobronamernih političnih sil v državi. Ako kdo to naše stališče tolmači kot željo »priti na oblast«, dokazuje s tem le lastno sebičnost, ki pa nima nič skupnega s praviimi narodnimi in državnimi interesi.

Naša doba zahteva imperativno, da strnemo vse napore, vsa stremjenja in vsa htenja za naš največji ideal. Kadar preti temu idealu nevarnost, tedaj ne smemo poznati večeršnjih prepričanj in ne vedeti za stare razprtije. Globoko smo prepričani, da bo čas pogazil vsakogar, kdor se zaradi ozkih vidikov ne bo znal podrediti potrebam, ki jih zahteva današnja doba. Trdno verujemo, da bo bližnji čas združil ves narod v eno mimo vseh ozko-srčnežev in kratkovidnežev in da bomo mogli z družinimi močmi služiti domovini v trenutku, ko so ji potrebne prav vse zdrave sile naroda. Takrat se bo samo po sebi porušilo marsikaj, kar ni zdravega in kar ni več za ta svet.

Vemo, da je le v škodo, če odgovorni politični ljudje same sebe varajo in si ne upajo pogledati resnici v oči. Njihova dolžnost je, da narod pripravljajo na vsako možnost, da v njem vzbudijo vse zdrave moralne sile ter ga zavarujejo pred kvarnimi vplivi, ki ga mehkužijo ali pa navajajo k maledužni apatiji. »Kvišku srca!« sta besedi, ki jih danes narod pogreša mnogo bolj, ko domače politične slavo-speve.

Zato ne bomo nehali dvigati svoj glas. Vemo, da ta naš glas ne bo ostal glas vpjočega v puščavi, temveč bo našel odmeva v srcu našega naroda in v njegovi zavesti, da je sam kovač svoje usode. Nismo od danes ali od letos; za sabo imamo dobo žalostne narodne zgodovine ter ne želimo, da bi se kdaj zopet povrnil v tako dobo. »Na svoji zemlji svoje gospode« hoče ostati naš narod in za to ni nobena cena previsoka.

Ali je prav, da se tega danes spominjamo? Nam se zdi, da je moralna priprava naroda prva naloga, kateri se je treba danes posvetiti in to z vsemi silami. V tem vprašanju menda ne bo treba hoditi ločenih poti, ker se bomo mogli izogniti razprtijam. Vemo, da

V petek so bili v senatu zavrnjeni vsi izpreminjevalni in dopolnjevalni predlogi opozicije k Rooseveltovemu zakonu o ameriški pomoči Veliki Britaniji

Washington, 8. marca. j. (Ass. Press). Včeraj so imeli izolacionisti v senatu svoj črni dan. V 11 ur trajajoči seji so bili namreč drug za drugim zavrnjeni vsi njihovi izpreminjevalni in dopolnjevalni predlogi k zakonu o ameriški pomoči Veliki Britaniji. S tem so izolacionisti dosegli poraz, kakor doslej še nikoli ne v teku debate o tem zakonu. Posebno pomornost je vzbudilo dejstvo, da so proti dodatnemu predlogu, ki je določal, da Zedinjene države ne bi smele pošiljati svojih čet izven zapadne zemeljske pokrogle, glasovali celo nekateri opozicijski senatorji. Še več opozicijskih senatorjev pa je glasovalo proti, ko je prišel na glasovanje dodatni predlog, da edine vojsne mornarice ne bi smele sodelovati v konvojih do meje zakonito določene »vojsne cone« na obalah vojskujočih se evropskih držav. Demokratiški senator Clark je izjavil, da bi ta predlog pomenil tolikšno oviro za vsa kršna akcija Zedinjenih držav v pomoč demokratizaciji, da zani pač nihče ne more glasovati, kdor ne zanika demokratiškega principa, za katerega se Zedinjene države ravno bore.

Dodatni predlog, ki je določal omejitve aktivnosti ameriške vojske na zapadno zemeljsko poloblo, je bil odklonjen z 58 proti 31 glasom. Nato se je glasovalo o predlogu republikanskega senatorja Taf-

ta, ki je določal, da predsednik v bodoče vobče ne bi smel dobiti nikakih dodatnih polnomočij za uporabo ameriških vojsnih sil izven zapadne zemeljske poloble ter izven ameriških posestev. Tudi ta predlog je z veliko večino propadel. Na vrsto je prišlo glasovanje o izpremenjenem predlogu senatorja Alenderia, ki ga je vložila večinska skupina senatorjev in ki pravi, da se v Rooseveltovem zakonskem načrtu nopybena določba ne sme tolmčiti tako, da bi se mogli kakorkoli izpremeniti sedaj veljavni zakoni o ameriški kopni vojski, kakor tudi o vojni mornarici. Za ta predlog je glasovalo 67 senatorjev, proti 28.

Nov Rooseveltov zaupnik na poti v Anglijo

Washington, 8. marca. j. (Ass. Press). Predsednik Roosevelt je včeraj sprejel svojega posebnega poverjenika za nadzorstvo nad vsemi ukrepi, ki so v zvezi s pospešeno organizacijo ameriške pomoči Veliki Britaniji Harrimana, s katerim je imel dolg razgovor. Harriman odpotuje v ponedeljek s Clippertem preko Lizbone v London. Roosevelt mu je izročil posebno pismo za angleško oblast, v katerem med drugim navaja, da pošilja Harrimana v Anglijo v svojstvu svojega osebnega zastopnika, ki naj bo merodajen v vseh

vprašanjih, ki se tičejo ameriške materialne pomoči angleškemu imperiju. Skupaj s Harrimanom potujeta v London kot ajevova sotrudnika tudi polkovnik George Green, namestnik predsednika v posvetovalnem odboru vojnega ministrstva, ter Edvard Warner kot ekspert za letalstvo.

Nevarnost zapleta Amerike v vojno

New York, 8. marca. n. (UP.) »New York Sun« objavlja danes v senzacionalni obliki poročilo, v katerem pravi, da so Zedinjene države tik pred intervencijo v vojni proti osi. List poudarja, da za Američane sedaj ni več problem v tem, ali naj Zedinjene države sploh posežejo v vojno, marveč, kdaj naj se to zgodi. V kongresu je že prevladalo prepričanje, da se mora Amerika boriti proti Italiji in Nemčiji. Slehera druga možnost likvidacije sedanje vojne v smislu ohranitve demokratiških načel je izključena.

Med Mehiko in USA ni tajne pogodbe

Mexico, 8. marca. AA. (DNB.) Na željo senata je mehiški zunanji minister Padilla včeraj o pogajanjih z USA med drugim izjavil:

Mehika še ni podpisala nobene tajne pogodbe z Zedinjenimi ameriškiimi državami,

če pa bi v razvoju sedanje vojne nastala kakšna nova nevarnost, bo Mehika brez oklevanja sklenila vojaško zvezo z USA.

Mehiški zunanji minister je tudi povedal, da mora mehiška vlada skrbeti za zgraditev novih pomorskih in letalskih oporišč. Zlasti je poudaril, da bodo ta dela opravili izključno domači strokovnjaki v domačih sredstvih. Svojo izjavo pa je končal z naslednjimi besedami: Mehika se ne bo nikdar odrekla svoji samostojnosti.

Nove ameriške ladje za Veliko Britanijo

Washington, 8. marca. n. (S.D.A.) V mornariškem domu reprezentančnega doma je pomočnik šefa admiralskega štaba smočil izjavil, da bi bile Zedinjene države v danih okoliščinah pripravljene staviti Veliki Britaniji na razpolago nadaljnjih 250.000 ton manjših vojnih ladij, in sicer rušilcev, minonoscev, minolovcev in pomožnih ladij.

Američani zapuščajo Holandsko Indijo

Batavia, 8. marca. s. (Tass.) »Associated Press« poroča, da so po nalogu svoje vlade ameriški državljani pričeli zapuščati Holandsko Vzhodno Indijo. Odhajajo deloma z letali v Avstralijo, deloma pa z ladjami v Ameriko.

Vojne operacije v Afriki

V položaju nobene bistvene izpremembe

Rim, 8. marca. n. (Stefani). O borbah v Afriki in na Sredozemskem morju je objavilo vrhovno poveljstvo italijanske vojske v svojem 274. službenem vojnem poročilu: V Severni Afriki je sovražnik znova napadel Džarabub. Bil pa je ustavljen in odbit.

Naši bombniki so uspešno bombardirali luko Bengazi, neko sovražno letalsko oporišče in kolono sovražnih motoriziranih oddelkov.

V Vzhodni Afriki so sovražna letala napadla nekaj krajev v Eritreji, a niso napravila nobene škode.

Lovci nemškega letalskega zbora so se pri napadu na Malto spopadli s sovražnimi letali in sestrelili eno letalo tipa »Hurricane« in eno tipa »Blenheim«. V nizkem poletu so s strojnimi obdelovalji sovražni hidroavion tipa »Sunderland«, ki se je vnel.

Ene naših vojnih ladij srednje tonaže se je iz doslej še nedognanih razlogov potopila na Sredozemskem morju. Velik del posadke je bil rešen. Rodbine izgubljenih oficirjev in mornarjev so bile obveščene o nesreči.

Angleška poročila

Kairo, 8. marca. s. (Reuter). Poveljstvo angleške vojske na Bliznjem vzhodu javlja v svojem današnjem službenem poročilu:

Libija, Eritreja in Abesinija: Nobene spremembe v položaju.

Italijanska Somalijska: V vseh predelih se operacije nadalje uspešno razvijajo.

Nairobi, 8. marca. s. (Reuter). Po zavzetju Ferfera napredujejo angleške čete iz Italijanske Somalijske proti Gorahaju, ki leži na pol poti med Mogadiscium in Hararjem v Abesiniji.

V Abesiniji zasledujejo abesinski uporniki 8.000 mož broječo posadko iz Buriea, ki se še vedno umika.

Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja:

V Vzhodni Afriki so angleška letala nudila nadaljnjo uspešno pomoč kopni vojski na vseh frontah, zlasti pri Keremu. Tam je

nas zadene samo manjši del naloge, ker nimamo deleža na oblasti in ne moremo neposredno vplivati na vodstvo državne politike. Odpade torej breme formalne odgovornosti. Toda kot nacionalni ljudje s tem nismo odvezani dolžnosti. Z najboljšo voljo in z vsemi močmi se hočemo in moramo iskreno posvetiti izvrševanju teh dolžnosti, četudi bi morda kazalo, da ni povsod enake iskrenosti in vneza za stvar.

Zdi se nam, da prihaja dvanaajsta ura, ko bo treba priti do spoznanja, da slabo služi narodu in domovini, kdor se malenkostno spotika ob stvari, ki so danes povsem podrejene pomena, in kdor lojalne in resnične ugotovitve ter dobronamerne pobude proglašaja za predžnja »izzivanja« ali celo »protidržavno početje«. Današnja doba je prenevarna za neobjektivno in krivično presojo dejanj. Zlasti morajo biti oprezni in dvakrat previdni oni, ki odločajo o kvaliteti ljudi in vrednotijo njihovo zadržanje in orientacijo do države in državnih interesov.

Tu moramo opozoriti še posebej na našo mladino. Nje se ne sme istovetiti z ljudmi, ki tavajo »med korenščino in ljudsko fronto«, a tudi ne s habitualnimi komunisti. Hitro se da komu vžgati pečat na čelo, a težko ga je izbrisati. — za.

bilo izvedenih mnogo bombnih napadov na železniška in cestna križišča in na sovražne postojanke. Z vseh teh operacij so se vrnila vsa angleška letala.

Sovražna letala so včeraj zopet napadla Malto, vendar napadi niso povzročili niti škode na imetju angleškega letalstva, niti žrtv med osebami. Več sovražnih letal je bilo od protiletalskega topništva poškodovanih. Eno angleško lovsko letalo, ki se je vračalo z izvidniškega poleta, je bilo sestreljeno.

Nove utrdb v Gibraltarju

Gibraltar, 8. marca. s. Posebni dopisnik United Press javlja, da Angleži z vso naglico grade nove utrdb v Gibraltarju. Posebni strokovni delavci za vrtnje predorov in rudnikov, ki so prispeli večinoma iz Kanade, grade v gibraltarski skalni noč in dan podzemne bolnišnice, skladišča, zaklonišča in celo urade. Strokovnjaki so določili, da bodo nove naprave prekosile vse trdnjave na svetu.

Nemški oficirji v Maroku

New York, 8. marca. s. (Columbia B. S.) Iz Madrida poročajo, da je po zanesljivih španskih informacijah prispelo v Casablanca v francoskem Maroku zopet nad 100 nemških častnikov. Njihova naloga je baje, da bodo kontrolirali vse gospodarske in vojaške francoske ukrepe v Maroku ter skrbeli za točno izvajanje določil nemško-francoskega premirja.

Domnevajo, da bo francoska vlada na svoji današnji seji sklepala o položaju v Maroku.

Angleži nameravajo zasesti Sirijo?

Budimpešta, 8. marca. p. List »Pest« poroča iz Berlina, da so po tamšnjih informacijah Angleži zbrali močne oddelke svojih čet ob sirjski meji. V Berlinu računajo s tem, da bodo Angleži skušali v najkrajšem času zasesti Sirijo, ki je mandatno ozemlje Francije. O tem sta razpravljala tudi maršal Petain in general Weygand, naker je bil dosedanj vrhovni komisar v Siriji general Dentz imenovan za vrhovnega poveljnika francoskih čet na Bliznjem vzhodu. V nemških uradnih krogih se doslej še niso izjavili, kakšno stališče zavzema Nemčija v pogledu Sirije, kritizirajo pa postopanje Anglije, češ da pripravlja nov napad na svojega bivšega zaveznika.

Pariški razgovori admirala Darlana

Vichy, 8. marca. n. (S.D.A.). Podpredsednik francoske vlade, admiral Darlan, ki se je snoti vrnil v Vichy, se je v Parizu sestel z nemškim poslanikom Abetom in še nekaterimi drugimi nemškimi osebami. Razgovori so potekali v priateljskem duhu. Poleg tega se je admiral Darlan sestel s pariškim nadškofom kardinalom Suardom, bivšim zunanjim ministrom Bonnetom, Lavalom in bivšim predsednikom poslanske zbornice Bouissonom ter končno še z nekaterimi zastopniki francoskih strokovnih organizacij. Poučen krogi zatrjujejo, da je admiral Darlan zelo zadovoljen z rezultati svojih pariških razgovorov.

Postani in ostani član vodničkove družbe!

Grško-italijanska vojna

V Rimu zanikajo vse govorice o premirju, kakor tudi o dozevne nemškem pritisku na Grčijo

Rim, 8. marca. AA. Agencija Stefani prinaša poročilo, v katerem med drugim pravi: Govorice o premirju med Grčijo in Italijo v Rimu odločno zanikajo, ker smatrajo, da so nesmiselne in da izhajajo od tuje, angleške propagande, ki ima namen ustvariti v svetovni javnosti zablodo.

Poročilo dalje pravi, da grško vojsko ščitijo za zdaj še vremenske nevarnosti, da pa ta zaščita slabega vremena ne bo več dolgo trajala.

Prav tako so se v tujni razširile govorice, češ da je Berlin pritiskal na Rim, da se konča italijansko grška vojna. Tudi te vesti prihajajo iz onih krogov, ki nikakor ne morejo razumeti, da med Nemčijo in Italijo obstoji popolno soglasje in bratstvo. Od 3. septembra 1939. ni bil izveden v nobeni obliki kakršenkoli pritisk od strani Berlina na zaveznico Italijo.

Italijansko vojno poročilo

Rim, 8. marca. n. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo danes v svojem 274. službenem vojnem poročilu o dogodkih na grški fronti.

Na grški fronti so naše letalske sile bombardirale z eksplozivnimi in zažigalnimi bombami ter obdelovale s strojnimi sovražna taborišča, zbirajoče se čete in vojaške obrambne naprave.

Grška poročila

Atene, 8. marca. AA. (At. ag). Uradno poročilo glavnega štaba grške vojske št. 132 pravi:

Po uspešnih operacijah v osrednjem odseku smo zavzeli nove močne postojanke in pri tej priložnosti ujeli 1.050 vojakov in nekaj častnikov. Zaplenili smo večjo količino vojnega materiala. Naše letalstvo je pri teh operacijah uspešno sodelovalo. Vsa letala so se vrnila v svoja oporišča.

New York, 8. marca. j. (Ass. Press). Anglija je odstopila Grčiji veliko množino orožja in vojnega materiala, uplenjenega v Italijanski Vzhodni Afriki. Tega vojnega materiala je dovolj za opremo celega armadnega zbora. Nekaj orožja in vojnega materiala je že prispelo na albansko fronto.

Atene, 8. marca. s. (Reuter). Poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji javlja v svojem današnjem poročilu: Anglija je s svojim podporno operacij grške vojske včeraj napadli zbirališča sovražne vojske pri Tepeleniju ter so povzročili pomembno škodo. Angleška lovna letala so izvedla več ofenzivnih patrolnih poletov, ne da bi našla sovražna letala. Vsa letala so se vrnila s teh poletov.

Vojaški položaj Grčije

New York, 8. marca. j. (AR.) Glede na množice se vesti, ki upravičujejo sklep, da v italijansko-grški vojni ne bo prišlo do mirne poravnave, se ameriški vojaški strokovnjaki mnogo bavijo z možnostjo nadaljnje vojaške razpleta. Tako poroča vojaški ekspert agencije »International News« iz Londona, da bo morala Anglija prisločiti Grčiji na pomoč z novimi vojaškimi silami, kar pa pomeni riziko druge dardanelske katastrofe. V Londonu sedaj sicer odločno zanikajo, da bi se v Grčiji nahajale kake angleške čete, toda ako bo Anglija hotela Grčijo rešiti vojaškega zločina, bodo angleške čete morale priti Grkom na pomoč. V Londonu izjavljajo, da odvisi od usode Grčije bodočnost vsega Balkana. Ako bo prišlo do nemške vojaške intervencije v Grčiji, potem bodo možni Angle-

ži pač vreči v Grčijo čim več svojih čet, za kar pa sta odprti samo dve poti: nagla in udobna pot preko Soluna, in težavna pot po ovinkih. Zdi se, ko so Nemci že na bolgarsko-grški meji, je seveda treba računati, da bo Solun v prvem primeru postal zelo vroče ognjišče in ni izključeno, da bi angleška ekspedicijska armada utegnla doživeti celo slično katastrofo, kakor v svetovni vojni v Dardanelah, ako bi ubrala naglo pot na Solun.

Druge pot za intervencijo angleških čet na grški fronti predstavlja izkrcanje manjših formacij na raznih točkah grške obale. S teh točk bi angleške čete nato poizkušale v raznih smereh prodirati proti nemškim postojankam. Ta pot bi bila seveda mnogo bolj dolgotrajna, ter bi Nemcem dala tudi dovolj časa za pripravo protukrepov.

Kar se tiče Turčije, v Londonu ne verujejo, da bi bila Turčija pripravljena prijeti nemške čete na boku, ako bi nemška armada pritisnila na Grčijo. Glavni vzrok je pač popolnoma nezvesto stališče Rusije, deloma pa tudi, ker Turčija še ni dobila potrebne količine orožja in vojnega materiala, ki ga pričakuje iz Anglije. Slednje mora Anglija upoštevati tudi svoj položaj v Afriki, ki ga ne sme preveč oslabil.

Glede na vse te okoliščine je treba pričakovati, da bo Anglija pred odločilnim korakom najprej apelirala v Ameriki za naglo pospeševanje dobav vojnega materiala, ki ga potrebuje zase, kakor tudi za države, ki se bore na njeni strani.

Budimpešta, 8. marca. p. »Uj Nemzedek« poroča iz Sofije, da bodo Grki v najkrajšem času izpraznili grško Tracijo. Grška vlada je sklenila to že davno prej, ker smatra, da ozemlja vzhodno od Soluna ni mogoče uspešno braniti.

Nemčija bo poslala Grčiji ultimatum

New York, 8. marca. s. (Ass. Press.) Kakor poročajo iz Sofije, pričakujejo v tamkajšnjih diplomatskih krogih, da bodo Nemci že najkasneje v enem tednu poslali Grčiji ultimatum, da sprejme nemške zahteve. Cenijo, da že sedaj stoji ob grški meji 7 nemških divizij.

Potopljena italijanska podmornica

London, 8. marca. s. (Reuter) Admiralteta javlja: Dne 6. marca je italijanska podmornica »Amfitrite« poskusila napasti neki angleški konvoj v Egejskem morju. Spremlujoče angleške vojne ladje so podmornico takoj potopile.

Pogrešan parnik se je oglasil

New York, 8. marca. p. Jugoslovanski parnik »Dubac«, ki so ga pogrešali že več kakor pet tednov, je sedaj srečno prispel v neko ameriško luko. Parnik je odplul iz Indije 5. decembra in od takrat ni bilo več slišati o njem. Že pred petimi, šestimi tedni bi bil moral prispeti v Ameriko. Ker ga ni bilo, se je pojavila bojazan, da se mu je kaj pripetilo.

Sodelovanje med Avstralijo in Novo Zelandijo

Sydney, 8. marca. s. (Reuter). Danes so prispeli semkaj šefi generalnih štabov novozelandske kopne vojske, vojsne mornarice in letalstva. Po svojem prihodu so izjavili novinarjem, da se bodo posvetovali z vodilnimi osebami avstralske vojske o vseh vprašanjih sodelovanja med Avstralijo in Novo Zelandijo v svrhu skupne obrambe.

Anglesko-nemška vojna na morju in v zraku

Nemci javljajo potopitev 2 angleških rušilcev in več trgovskih ladij — Nov hud napad na Malto

Berlin, 8. marca. n. (DNB.) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje službeno vojno poročilo:

Pohod nemških čet v Bolgarijo se ob lepem vremenu nadaljuje v smislu danih ukazov.

Neka naša podpornica je javila, da je potopila 5 sovražnih oboroženih tovornih parnikov s skupno 33.000 tonami. Ladje so bile v močno zaščiteno konvojno. Brzi čolni so ob sunku proti južnovzhodni obali Anglije napadli več močno zaščitene konvoje in kljub hudim obrambnim potopili dva angleška rušilca ter 6 oboroženih tovornih parnikov s skupno 28.400 tonami, med njimi tudi 2 večji petrolejski ladji.

Skupine nekakšnih bojnih in strmojavskih letal so večerj znova uspešno napadle vojaške naprave na otoku Malti. Bombni, ki so točno zadeli svoje cilje, so povzročile večje požare v nekem skladišču terpele. Nemški letalci so nad tem področjem napadli in sestrelili še eno angleško lovsko in bojno letalo ter v nizkem poletu obkroževali hidroavion tipa »Sunderland«, tako da se je vnel.

Pri izvidniški akciji nad Severnim morjem so nemški bombniki potopili neko sovražno okrog 1200 tonsko tovorno ladjo in hudo poškodovali tri parnike. Posamezna nemška bojna letala so večerj spet napadla letališča v južni in srednji Angliji. Povzročila so veliko razdejavanje na hangarjih in drugih objektih. V drznih nizkih poletih so napadla neko važno tovarno orožja v Newarku. Več tovarniških objektov je bilo zadetih. Bombardiranja je bila nadalje tudi neka tovorna orožja v bližini Bristol, kjer je bilo prav tako zadetih nekaj delavnic in drugih naprav.

Sovražnih letal znova ni bilo ne podnevi ne ponoči nad nemškimi državnimi ozemljem.

Pri napadu na tovarno orožja blizu Newarka sta se posebno izkazali posadki dveh bojnih letal, in sicer nadporočnik Knauth, narednik vodnik Schumann, Hell in Möller, podoficer Berger, poročnik Raudolf in Metzmaier, podoficer Gröper in podoficer Hahn.

Mirna noč v Angliji

London, 8. marca. j. (Un. Press.) Anglija je bila preteklo noč brez letalskih napadov. Posamezna nemška letala so se pojavila le v bližini angleških obal, kjer so na patrolnih poletih napadala tudi posamezne ladje. Nekaj nemških bombnik vrste Heinkel je v bližini vzhodne škotske obale zadel ob jombor neke ladje ter se zrušil v morje.

Včeraj preko dneva je bilo nemško letalstvo precej aktivno ter so manjše skupine letal obiskale severovzhodno, zapadno in južno Anglijo, kakor tudi industrijsko področje v osrednji Angliji ter rudarske revirje v južnem Walesu. Posamezna letala so se pojavila tudi nad vzhodno Anglijo. Vse te akcije pa so bile večinoma izvidniške značaja in so bile le malo kje vržene bombe. Okrog poldneva je bil

Mir med Siamom in Francosko Indokino

Mirovna pogodba bo podpisana danes v Tokiu — Lep uspeh japonske diplomacije

Tokio, 8. marca. j. (DNB.) Na mirovni konferenci za ureditev spora med Francosko Indokino in Siamom je bil med polnočnimi delegacijami obeh prizadetih držav ter Japonske kot posredovalke dosežen danes popoln sporazum. Dogovor o miru bo svačeno podpisan jutri v Tokiu.

Po sklenjenem sporazumu je bil zunanji minister Macuoka pri mlkadu, kateremu je podrobno poročal o razvoju mirovne konference in doseženih rezultatih.

V političnih krogih posebno poudarjajo, da se je le izredno spretni japonski politiki posrečilo kočljivo vprašanje spora med Indokino in Siamom dovesti do srečne rešitve. Čeprav ni bilo mogoče ustreči vsem željam Siam, je vendar tokidsko konferenco ustvarila vse pogoje za razvoj bodočega »Velikega Siam«. Zlasti veliko zadovoljstvo vlada v Tokiu nad tem, da je Francija v pravilnem razumevanju položaja in upravičenih zahtev Siam pristala na japonske posredovalne predloge. Spravljivi duh, ki je vladal na tokidski konferenci in ki je slednjič izločil vse ostre in priložnosti nove meje, se lahko smatra kot ugodno znamenje za bodoče tesnejše gospodarsko politično sodelovanje med temi tremi državami.

S stališča položaja na Daljnem vzhodu presoja Tokio uspeh mirovne konference tudi v tej smeri, da je bilo mogoče spraviti v sklad interese Tokia, Bangkoka in Sialona kljub spletkam Velike Britanije in Amerike, kar se mora hkrati smatrati tudi kot dokaz sile in odločnosti politike držav berlinskega bloka.

Po vestih iz Bangkoka se siamska vlada napovedala ob priliki sklenitve miru veliko narodno proslavo. Vključno v Bangkoku ob tej priliki posebno poudarjajo zasluge Japonske pri realizaciji siamskih narodnih ciljev.

Ob tej priliki izražajo japonski listi tudi nado, da bo mogoče v bodoče doseči

v Londonu dan letalski alarm. V bližini kentske obale je bilo v tem času čuti močno topniško streljanje.

Angleška minska polja

London, 8. marca. n. (SDA.) Letalsko ministrstvo je davi objavilo komunikacijo, v katerem beleži, da so angleška letala v zadnjem času položila nešteto min pred vse luke evropskega kontinenta od Norveške pa vse do Sredozemlja. Večina luk, ki so pod kontrolo sovražnika, je popolnoma zadelana s minami. Tudi v Rokavskem prelivu je vse polno min. Že doslej je na mine naletelo in bilo uničenih okrog 100 sovražnih vojni in tovornih ladij.

Potopljen rušilec

London, 8. marca. s. (Reuter.) Admiralića javlja, da je bil angleški rušilec »Dart« potopljen. Rušilec je imel 1375 ton in je bil zgrajen pred devetimi leti. Službeno je bilo danes opoldne objavljeno, da so angleški rušilci davi ob vzhodni obali Anglije sestrelili 4 nemške bombnike.

Žrtve letalskih napadov v februarju

London, 8. marca. j. (Reuter.) Pri letalskih napadih na Anglijo je bilo v mesecu februarju 789 civilistov ubitih, 1068 pa ranjenih. Med ubitimi je bilo 383 moških, 312 žensk ter 91 oseb v starosti pod 17 let. Treh trupel ni bilo mogoče identificirati. Med ranjenici je bilo 598 moških, 365 žensk ter 105 oseb pod 16 leti.

Polkovnik Donovan posetil de Valero

London, 8. marca. j. (Ass. Press.) Posebni Rooseveltov odposlanec polkovnik William Donovan je danes zjutraj z letalom odpotoval iz Londona v Dublin na Irskem. Ob prihodu v Dublin sta ga sprejela ameriški poslanik na Irskem David in visok uradnik irskega zunanjega ministrstva. Z letališča je polkovnik Donovan odšel v vladno palačo, kjer ga je sprejel predsednik de Valera, s katerim je ostal tudi na kosilu.

Kralj Haakon med lofotskimi ubežniki

London, 8. marca. j. (Reuter.) Norveški kralj Haakon in predsednik norveške vlade v Londonu, Johan Nygaardsvold, sta danes obiskala 300 Norvežanov, ki si pripelje v Anglijo z angleškimi vojnimi ladjami, ki so izvršile napad na Lofotske otočje. Kralj in zunanji minister sta v kratkih nagovorih pozdravila Norvežane, čestitajoč jim k odločnosti in domoljubnosti ter izrazila željo, da se bodo čim prej spet vrnil v svobodno Norveško.

Med Norvežani je tudi osem žensk. Šest jih bo zaposlenih v bolnišniški službi, do čima ostali dve zaposleni v uradih.

mного širokopoteznejše sodelovanje med državami Daljnega vzhoda, zlasti še, ker kaže tudi Francija voljo, da se prilagodi v upravljanju svojih kolonijah posestev na Daljnem vzhodu novo snujotemu se redu. Zlasti listi podčrtavajo kot zgodovinski dogodek dejstvo, da se je tokrat Japonska privikala izkazala kot resnično vodilna država v vzhodnoazijskem prostoru.

Macuoka povabljen v Berlin in Rim

Tokio, 8. marca. j. (DNB.) Na povabilo nemške vlade bo v kratkem prisel v Berlin japonski zunanji minister Macuoka. Namen njegovega obiska v Berlinu je stopiti v stike s predstavniki Nemčije, s katerimi se bo lahko v osebnih razgovorih sporazumel glede sodelovanja med državami berlinskega pakta treh veleil. Po končanem obisku v Berlinu bo zunanji minister Macuoka posetil tudi Rim.

Tokio, 8. marca. j. Dnevi. Nemški poslanik v Tokiu generalmajor Ott je danes odpotoval iz Tokia v Berlin, kjer bo ostal tri tedne. Poslanik Ott potuje preko Sibiri. Namen njegovega potovanja je podati nemškemu končarju ustmeno poročilo o razvoju položaja na Daljnem vzhodu.

Japonski parlament

Tokio, 8. marca. AA. (DNB.) Po poročilih agencije Domei bo japonski parlament, ki je od 1. marca na počitnicah, po vsej priliki sklican za 15. marec. Tedaj bo vlada z uradnim sporočilom obvestila parlament o uspehu japonskega posredovanja med Francijo in Siamom ter o splošni politiki. Potem bo verjetno 25. marca japonski parlament končnovaljavno odšel na počitnice.

Znano je, da tako Rim kakor tudi Berlin nikakor ne nameravata vplivati na zadržanje Beograda. V resnici je bil nedavni obisk min. predsednika Cvetkovića in zunanje ministra dr. Cincar-Markovića v Berghofu izvršen izključno na pobudo Jugoslovije. Zato so vsi alarmantni glasovi absurdnosti in fantazije. V dnevi po prihodu nemških čet v Bolgarijo se more z zadovoljstvom poudariti, da niso nastale nobene temeljne izpremembe v orientaciji balkanskih držav. Če se pusti ob strani turško presojanje, ki je prav tako realno in vedro in ki ga predstavljajo pozitivni elementi, se more zadržanje Jugoslovije močnejše blagovestno pozornostjo. Kljub

gotovi nervoznosti in razburjenju, ki se je v početku marca opazilo v nekaterih delih javnosti, se more ugotoviti, da se odnosi razvijajo normalno in da v odgovor nih krogih Beograda z zadovoljstvom poudarjajo prijateljske odnose Italije in Nemčije do Jugoslovije, kakor tudi istovetnost v naziranjih sil osi in Jugoslovije o aktualnih problemih.

Madžarski književniki v Beogradu

Beograd, 8. marca. p. Pod vodstvom člana madžarske Akademije znanosti Jospa Nyire je priselja danes v Beograd skupina šestih madžarskih književnikov, da naveže stike z beograjskimi književnimi krog. Njihov obisk se je razvil v lepo manifestacijo madžarsko-jugoslovenskega zblizanja. Z madžarskimi književniki je prisel tudi svetnik odseka za kulturne zveze z inozemstvom v madžarskem prosvetnem ministrstvu dr. Drucker.

Madžarske goste so beograjski književniki prisrčno sprejeli. Sprejema na kolodvoru so se udeležili tudi številni člani Jugoslovensko-madžarskega društva ter zastopniki madžarskega poslanstva. Opoldne je priredil na čast madžarskim gostom svečano kosilo madžarski poslanik Bakacz-Besseny. Zvečer so v Jockey klubu čitali madžarski in beograjski književniki svoja dela. V razgovoru z novinarji so madžarski književniki izjavili, da polagajo madžarski kulturni krogi veliko važnost na jugoslovensko-madžarsko prijateljstvo in smatrajo za veliko srečo, da sta se oba naroda znašla v teh kritičnih časih.

Pogreb

Beograd, 8. marca. p. Ob veliki udeležbi oficirjev in občinstva je bil danes pogreb pokojnega generala Dragoljuba Uzunmirkovića, enega najzaslužnejših oficirjev naše vojske. Nj. Vel. kralja je zastopal polkovnik Denda. Na čelu številnih oficirjev je bil poveljnik Beograda general Petrcvić. Poveljini govor je imel hvalni vojni minister general Dušan Trifunović. Oddelek gradnega pešpolka je izkazal pokojniku vojske časti.

Iz državne službe

Beograd, 8. marca. p. Za šolskega referenta pri prosvetnem oddelku banke uprave v Ljubljani je imenovan dosežan tajnica Erna Sturm. — Poverjenik glavnega oddelka finančne kontrole v Šostanju Fran Tominc je premeščen v Veliko Gradiško. Za uradniškega pripravnika pri gradbenem oddelku železniške direkcije v Ljubljani je imenovan inž. Albin Grzinič, dosedaj uradniški pripravnik sreskega načelstva v Laskovcu. Upokojen je Pavel Kuntner, oficijal železniške direkcije v Ljubljani.

Nenavaden doživljaj dveh potnikov

Barcelona, 8. marca. AA. (DNB.) Na cesti med Buypassom in Vichyjem se je večerj pripetila nenavadna nesreča. V Buypassu so imeli nekoga pokopati, a krsto so bili naročili v Vichyju. Krsto so z avtobusom peljali v Buypass. Šofer je postavil prazno krsto na streho avtobusa. Med vožnjo je stopil v avtobus neki kmet. Vzpel se je na streho in sedel zraven krste. Med tem je začelo deževati. Kmet je dvignil pokrov krste in menil nič tebi nič legel v krsto ter poveznil pokrov nanjo. Na prihodnji postaji sta stopila v avtobus dva kmeta. Tudi onadva sta sedla na streho avtobusa, ker je bilo med tem prenehalo deževati. Ko je avtobus krenil dalje, se je kmetu v krsti zazdelo, da je nehalo deževati; dvignil je pokrov in vprašal kmeta, sedeča zraven krste, ali nič več ne dežuje. Kmeta sta se zgrogzila in skočila čez ograjo avtobusne strehe na tla. Eden od njiju je obelzel pri priči mrtev, drugi pa se je nevarno pototkel.

Poslednja želja 4 zločincev pred usmrtnitvijo

New York, 8. marca. AA. (DNB.) V kaznilnici v Lustani so večerj obsedli 4 zločince. Pred justifikacijo so zločinci prosili kot poslednjo priložnost, da se jim dovolj govorijo o njihovem zločinu po radu. Vodstvo kaznilnice je njihovo zahtevo zavrnilo, dovolilo pa je, da je nek kaznilniški uradnik prebral po radu njihovo izpoved.

Ponesrečen norveški parnik

New York, 8. marca. j. (DNB.) Norveški tovorni parnik v angleški službi »Olaf Bergh« (5000 ton) je v bližini Ocean Clity (Maryland) nasel na peščino. Norveški parnik je plul iz angleške luke Hull v Filadelfijo.

Jugoslovenski parnik v švicarski službi

Bern, 8. marca. n. (SDA.) Jugoslovenski parnik »Mirko Topić«, ki ga je švicarska vlada najela za svoj zunanji trgovinski promet, bo tne dni prisel iz Amerike v Genovo. Teden dni kasneje bo s švicarskim izvoznim blagom odplul v New York.

Vremenska napoved

Zemunska: Prevladovalo bo oblačno vreme na zapadni polovici države, delno oblačno pa bo na vzhodu. Temperatura se bo v primorju in v južnih krajih dvignila, drugod pa bo ostala nespremenjena.

Maršal Petain se zahvaljuje Ameriki

O priliki avdicije pri maršalu Petainu je Edward E. Kershner, direktor evropskega odbora »American Friends Service Committee« (ameriški »kvekerjeve«) razložil poglavarju francoske države napore in težave, katere je ta organizacija premošala, da bi Franciji v njeni nesreči pomagala.

Ameriški »kvekerje« razdeljujejo zdaj 30.000 otrokom obede v osmih različnih mestih južne Francije. V teh mestih in v šolah drugih krajev nezasedenega dela Francije dobiva dalje 10.000 otrok po liter mleka dnevno. Kvekerji upravljajo 16 kolonij za otroke, eno porodnišnico ter hišo za žene in otroke rahlega zdravlja. Odprli so trgovine in začasna zavetišča za evakuirane Francoze za begunce iz drugih dežel; sto in sto vlakov beguncem je

Vodja bolgarske opozicije pobegnil v Solun

Carigrad, 8. marca. i. (Un. Press.) V tukajšnjih političnih krogih zatrjujejo, da je vodja bolgarske opozicije, bivši ministri predsednik Mušanov, v letalu zbežal iz Bolgarije in se zaenkrat nastanil v Solunu.

BELEŽKE

Glasilo dr. Mačka o našem mednarodnem položaju

Skupna izjava predsednika vlade Dragiša Cvetkovića in podpredsednika dr. Vladka Mačka o stališču Jugoslovije v sedanjih napetih trenutkih je izzvala splošno priznanje in odobravanje v vsej državi. Več ali manj obširno so je komentirali vsi večji listi v državi. V večerjnjih številki smo že zabeležili nekatere časopisne odmeve. Sedaj opozarjamo še na večerjnjaj uvodnik »Hrvatskega dnevnika«, ki se že tretji dan bavi z našo zunanjo politiko. Najprej ugotavlja dr. Mačkovo glasilo, da so naši odločilni činitelji pripravljeni v sedanjih napetih mednarodnih situacijah izvajati konsekvence, ki odgovarjajo interesom Srbov, Hrvatov in Slovencev ter naše državne skupnosti: »Njihova prva skrb sta dve naši največji vrednoti: neodvisnost in neokrnjenost države. Izjava obeh politikov je bila izrečena v času, ko so se razširile po naši državi vse mogoče alarmantne vesti.«

Nato razpravlja »Hrvatski dnevnik« o položaju Bolgarije, o kateri pravi, da se ni mogla upreti vkorakanju nemških čet po garancijah, ki jih je sprejela. Bolgariji ni preostalo drugega, kakor storiti, kar je storila. Nato list nadaljuje:

»Položaj Jugoslovije pa je drugačen. Po pristopu Bolgarije k trojnemu paktu so postali brezpredmetni dozdnevni načrti z Jugoslovijo, o katerih so pisali nekateri inozemski listi. Po aranžmaju z Bolgarijo nima naše ozemlje za velesil osi več tistega strateškega pomena, kakršnega je imelo pred bolgarskim aranžmajem. Po vrodu nemških čet v Bolgarijo je izključen prodor angleških čet na Balkan. Diplomatski odnosi med Jugoslovijo in Nemčijo so odlični in jim ni ničesar potreba dodajati, kakor so ravno sedaj ponovno ugotovili merodajni krogi v Berlinu. Ta izjava tudi dokazuje, da so neupravičeni vznemirujoči glasovi, ki so bili zadnje dni razširjeni.«

Danes se nahaja na čelu Jugoslovije vlada narodnega sporazuma. Njena moč leži v sami ideji sporazuma in v čvrsti volji vseh treh sestavnih delov Jugoslovije čuvati neodvisnost in neokrnjenost države. Mi hočemo ohraniti to, kar smo doslej dosegli. Hrvatski delež pri izvajanju take politike ni majhen. Dejstvo, da je dal omenjeno izjavo skupaj s predsednikom Cvetkovićem tudi hrvatski narodni voditelj dr. Maček nam vlija polno zaupanje in zaradi nje mirno čakamo na nadaljnji razvoj dogodkov. Čakamo nanj strnjeno in mirnih živcev skupaj z našim narodnim voditeljem, ki lahko računa na podporo vsega hrvatskega naroda.«

Vrv iz treh konopcev

V Zagrebu je bilo te dni zborovanje vseh zagrebških hrvatskih prosvetnih društev, ki bodo sodelovali pri pripravah za veliki zagrebški evharistični kongres ob priliki proslave 1300-letnice pokristjanjenja Hrvatov. Glavni govornik na zborovanju je bil sarajevski nadškof dr. Sarić, ki je naglašal pomen evharističnih svečanosti in se izrekel proti predlogom, da bi se evharistični kongres odložil zaradi mednarodnih prilik na poznejši čas. Ob koncu svojega govora je nadškof dr. Sarić govoril o potrebi sloge med Srbi, Hrvati in Slovenci. Med splošnim odobravanjem zbranih društevni delegatov je zaključil svoj govor z besedami:

»Srbi in Slovenci naj bodo ponosni, da so Srbi in Slovenci, kakor so Hrvati ponosni, da so Hrvati. Mi smo se doslej še vedno zbrali v slogi, pa se bomo tudi v bodoče. Iz treh konopcev spredene vrvi ni tako lahko pretrgati, kakor vsak konopec za sebe. In mi smo danes taka vrv iz treh konopcev.«

Zastopniki HSS na dunajskem velesejmu

Iz Zagreba poročajo, da je na posebno povabilo ravnatelja dunajskega velesejma odpotoval večerj na Dunaj podpredsednik HSS inž. Avgust Košutić kot zastopnik predsednika HSS in podpredsednika vlade dr. Mačka. Z njim sta odpotovala tudi predsednik Seljačke sloge Rudolf Herceg ter senator dr. Ivan Pernar.

Aktivne in pasivne hrvatske postavke

Novi tednik HSS za Dalmacijo »Dalmatinska Hrvatska« objavlja v uvodniku prve številke politično bilanco hrvatskega naroda. Med aktivne postavke prištevata dalmatinski list med drugimi poleg drugih točk veliko moralno dediščino, zajeto v mislih in idejah pokojnih bratov Radićev, kult do velikih hrvatskih ljudi od Matije Gubca do dr. Ante Trumbića, organizirani hrvatski narodni pokret v obliki Hrvatske seljačke stranke, literaturo in liste HSS, formiranje banovine Hrvatske itd. Med pasivne postavke pa prištevata »Dalmatinska Hrvatska« poleg ostalega veliki odstotek nepismenih in gospodarsko zastalost hrvatskega naroda, a tudi mentaliteto onih hrvatskih uradnikov, inteligen-

ALI KASLAJATE zaradi prehlada?

Puhlmannov čaj

zamore preprečiti draženje na kašelj, razkrajja sluz in pomiri kašelj. Dobiva se v vseh lekarnah. Originalni zavitek od 125 g din 37.—.

Ogl. reg. br. 1503/1936

tov in duhovnikov, ki se niso mogli vživeti v ideologijo pokojnih bratov Radićev in niso sposobni izvajati program HSS, temveč živijo in delajo pod vplivom tujih ideologij, ki nimajo ničesar skupnega s hrvatskim narodom.

Oster obračun s frankovci

V Vinkovcih je bil nedavno občan zbor tamošnje sreske organizacije HSS. Glavni govornik je bil bivši narodni poslanec dr. Sigismund Čajković, ki je tudi ostro obračunaval s frankovci. Proglasil jih je za »sluge laži, politike brez programa in pokvarjene s takimi načrti, da se jih nikomur ne upajo odkriti. Pojem svobode so pomešali s pojmom skrbništva. Vsi skupaj so prav za prav samo java bednih figarjev, ki nimajo prav tako nobenega poguma, kakor njihov bedni poglavar Ante Pavelić.«

Delo nemških organizacij v Sloveniji

Voditelj nemške narodne manjšine v naši državi dr. Sepp Janko se je vrnil v terek v Novi Sad po daljšem bolezenskem dopustu, ki ga je prebil na Pohorju. Po povratku iz Slovenije je izjavil dopisniku »Deutsches Volksblatt«, da je obiskal koncerte nemške narodne skupine v Celju in Mariboru, kjer je imel tudi nagovor na svoje rojake. Delal je, da je nemška narodna skupina v Sloveniji vzorno organizirana in da deluje na vseh poljih. Posebno uspešni so njeni napori v sportnih in telovadnih organizacijah, kjer udeležijo tudi taki člani Kulturbunda, ki so stari že po 50 let.

Kak jezik so govorili v Dubrovniku

V četrtek popoldne je bil slovesno proglašen za člana Srbske akademije znani učenjak dr. Milan Rešetar, po rodu iz Dubrovnika. Ob tej priliki je bilo prečitano njegovo delo »Najstarejši dubrovniški govor«, v katerem razpravlja o osnovah dubrovniškega književnega jezika. Dr. Milan Rešetar je najboljši poznavalec stare dubrovniške književnosti in dokazuje, da so bile glavne osnove dubrovniškega dialektizma vzete iz hercegovaščine. V zaključku svoje razprave pravi dr. Rešetar, da se v Dubrovniku ni nikoli govoril dalmatinski čakavsko-ijekavski dialekt, temveč vedno samo hercegovaški štokavščina in ekavščina. Na koncu pravi dr. Rešetar:

»Za mene so to znanstveno ugotovljena dejstva in ne želim z njimi priti v stik z obnovljenim političnim sporom, ali je Dubrovnik srbsko ali hrvatsko mesto. Za mene so Srbi in Hrvati en narod z dvema imenoma in smatram, da je Dubrovnik tako srbsko, kakor hrvatsko mesto. Ako pa kdo vztraja pri delitvi srbskega in hrvatskega jezika v dva jezika potem že moram reči, da je bil Dubrovnik po jeziku vedno srbsko mesto.«

Vodilni nemški list o položaju v Afriki

»Völkischer Beobachter« posveča uvodnik strateškemu položaju v Afriki, kjer se italijanske čete, odrezane od domovine, čvrsto branijo v raznih delih italijanskega prekomorskega imperija. Vodilni nemški list piše med drugim:

Slučajni splet okolištin je pripomogel generalu Wavellu do delnih uspehov. Italija je gradila svoje kolonialno cesarstvo brez tuje pomoči. Zato ni imela dovolj denarja, da bi to svoje kolonialno posesti tudi zavarovala z množicami letal, tankov in utrjenih trč. Gotovo je grenko za italijanski narodni ponos gledati, kako vozi avstralski oklopni avtomobil po naseibnah, ki jih je ustanovil Balbo. Toda prav tako gotovo je, da zavoljo tega še ni niti najmanj prizadeto težišče osi. Tudi če bi se posrečilo koncentrirati angleški ofenzivi povsem obkoliti Abesinijo in jo spreminiti v odrezani otok obrambe, to ne bi imelo nobenega vpliva na končni izid oboroženega obračunavanja med Anglijo in velesilama. Mussolini je v svojem zadnjem govoru izrecno opozoril italijansko javnost na to, da so italijanske čete v kolonijah navezane le na to, kar že imajo, in da ne morejo računati na pomoč iz domovine. Koliko časa bo še trajal odpor italijanskih čet v Afriki, je odvisno od modrega vodstva italijanske kolonialne vojske, ki jo vodi vojvoda Aosta. Odvisno pa je to tudi od cele vrste političnih činiteljev, kakršna sta n. pr. vreme in angleška oborožitev. Za skupni izid vojne pa so uspehi ali neuspehi v Afriki povsem podrejenega pomena.

O sovjetski vojski

Pod tem naslovom razpravlja francoski list »Temps« o ruski politiki ter naglašja, da ima Rusija slei ko prej namen, vztrajati v svoji nevtralnosti ter si hraniti vojsko nedotaknjeno do odločilnega trenutka tik pred koncem vojne. Podatkov o ruskem oboroženju ni dobili nikjer, niti se ne da približno oceniti kakovost in količina orožja, ki ga ima na razpolago rdeča vojska. Vendar si človek lahko vsaj približno predstavlja obseg ruskih priprav, ako se pomisli, da je predanši vojni proračun Sovjetske Rusije znašal 56 milijard rubljev, lani pa je bil povečan na 71 milijard.

Z istim problemom se baviyo sovjetska »Izvestija«, ki pravijo med drugim, da se je motorizacija sovjetske vojske izredno povečala v zadnjih desetih letih. L. 1930. je v sovjetski vojski prišlo na vsakega vojaka 3.07 konjske sile. L. 1939. pa že 13. V istem razdobju se je število šestkolesnih tankov na celo štiridesetkrat. Rdeča vojska, pravijo »Izvestija«, stalno pridobiva na bojni sposobnosti. Reformirana vojska vzvoja se je začela šele lani, dala pa je že velike uspehe in rdeča vojska ima tudi že zadosten kader izvežbanih oficirjev in podoficirjev.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

»Giornale d'Italia« o odnosih Jugoslovije do Italije in Nemčije

Rim, 8. marca. o. O izjavi min. predsednika Cvetkovića in podpredsednika vlade dr. Mačka poudarjajo beograjski dopisniki italijanskih listov, da je pomirljivo vplivala na vso jugoslovensko javnost. Dopisnik »Giornale d'Italia« in »Piccola«, Tomalio, poudarja v poročilu iz Beograda, da sta min. predsednik Cvetković in podpredsednik dr. Maček s svojo izjavo, v kateri poudarjata, da jugoslovenska vlada budno spremlja in pravilno presoja vse dogodke s stališča državnih in narodnih interesov, upoštevajoč neodvisnost in celotno državo, odločno presekala vse alarmantne glasove, ki so prihajali iz tujine, kakor pravi med drugim:

Znano je, da tako Rim kakor tudi Berlin nikakor ne nameravata vplivati na zadržanje Beograda. V resnici je bil nedavni obisk min. predsednika Cvetkovića in zunanje ministra dr. Cincar-Markovića v Berghofu izvršen izključno na pobudo Jugoslovije. Zato so vsi alarmantni glasovi absurdnosti in fantazije. V dnevi po prihodu nemških čet v Bolgarijo se more z zadovoljstvom poudariti, da niso nastale nobene temeljne izpremembe v orientaciji balkanskih držav. Če se pusti ob strani turško presojanje, ki je prav tako realno in vedro in ki ga predstavljajo pozitivni elementi, se more zadržanje Jugoslovije močnejše blagovestno pozornostjo. Kljub

Kipar A. Repič

Tam v tih in idilični vasi pod močnim Nanosom, v Vrhpolju pri Vipavi, se je pred 75. leti — 11. marca 1866 — rodil v kmečki hiši poznejši kipar Alojz Repič. Ostal je vse življenje tih in skromen, kakor je bila in skromna njegova rodna vas. Zato ni nikdar šilil v ospredje in širši javnosti ni tako znan, kakor bi zaslužil po svojem delu. Življenjepis tega slovenskega umetnika nudi značilen primer, kako se siromašen, a nadarjen človek preloče preko vseh ovir k višjemu življenjskemu cilju. Takih vzgledov vztrajnosti in vere vase je treba prav današnjemu mlademu rodu, zato ne bo odveč, če prikažemo v kratkih obrisih življenjsko pot moža, ki bo te dni dopolnil 75 let.

Alojz Repič je že kot ljudsko-šolski učenec kazal velik naravni talent za risanje in slikanje ter je skušal vsako sličico prerisati in nato pobavati. Ta njegov naravni talent je opazil domači župnik, pokojni Henrik Dejak, ki je bil tudi sam kot samouk spreten slikar. Po dovršeni ljudski šoli ga je župnik Dejak vzel k sebi in ga uvajal v skrivnosti slikanja in rezbarjenja. Skupaj slikala razne cerkvene zastave, božje grobe in drugo. Ker je bil že takrat mladi Repič resen, si je želel temeljite izobrazbe. V svojem osemnajstem letu je krenil v Ljubljano, da se izučijo mizarске obrti. Toda žganje in stružnje se ni prilagelo njegovemu hotenju. Odpravil se je v Polhov gradec h kiparju Trnovcu, pri katerem se je izučil rezbarstva. Hrepenel je po višji izobrazbi, zato se je vpisal v tedanjo »Umetno strokovno šolo v Ljubljani. Njegovi učitelji so mu bili profesorji Vesel, Mis in Franke. Leta 1890 je dovršil to šolo z odličnim uspehom in se poletje vrnil v rodni kraj k svojemu prvemu učitelju Dejaku, kjer sta skupaj rezbarila in slikala razne cerkvene predmete. Na svet profesorja Vesela se je Repič vpisal na »Akademijo upodablajočih umetnosti na Dunaju. Mnogokrat je pripovedoval o prvem prihodu na Dunaj, kamor je prispel s 50 krajčarji v žepu in se je bil zavrnil na vojniški s tramvajem po mestu. V tamkajšnjem rokodelskem domu je dobil nato nekaj dnevnih zatočišč in tudi moštra, pri katerem je delal leto dni. L. 1892 se je vendar le vpisal na Akademijo, opravil izpit in bil sprejet v kiparski oddelk.

V prvem času svojega študija, si je moral sam služiti kruh, zato je ponoči in ob prostem času izdeloval razne osnutke in modele za nekatere dunajske tverde. Kasneje je prejel stalno podporo takratnega kranjskega deželnega odbora. O njegovem talentu in pridnem delu priča prva nagrada, ki jo je prejel v četrtem letu svojega študija na akademiji za delo »Boreča se dečka«. Prav tako je prejel prvo nagrado na specialni šoli, katero je še obiskoval pri prof. Kundmanu za delo »Dva borca«, ki je sedaj v Narodni galeriji v Ljubljani.

Po dovršeni študiju na akademiji je kipar Repič delal dve leti na Dunaju v lastnem ateljeju, nato pa nekaj let v bližini Dunaja. Zatelel si je mirnega kotička v svoji ožji domovini, zato se je vrnil v domači kraj Vrhpolje, kjer je nekaj časa ustvarjal svoja največja dela. Iz te dobe je tudi spomenik kraskemu pesniku Miroslavu Vilharju, ki je bil postavljen pred šolo v Postojni. Leta 1905 je bil imenovan za pogodbenega učitelja na takratni Umetno-obrtni šoli v Ljubljani kasneje pa je postal reden profesor in vodja kiparske šole. S svojim znanjem je postavil šolo na zavidanjo vredno stopnjo, saj je večina sedanjih umetnikov izšla prav iz njegove šole. Pokojni slikar Sterle, kipar Dolinar, Kralj, Rajko Šubic, Košir, oba Kalina, Mašleš, Justin in tudi slavljenčev sin France, vsi so bili njegovi učenci in se svojega mojstra hvalično spominjajo, saj jih je temeljito vzposobil za težko življenjsko borbo slovenskega umetnika.

Operativni cilj nemške vojske na Balkanu

Vodja nemškega naroda je v svojem zadnjem govoru izjavil, da bo nemška vojaška sila udarila na Angleža povsod, kjer jih bo le mogla doseči. Nemške čete, ki so zbrane v Rumuniji, ima jo po tem takem namen, da udarijo na grško-angelske suhozemne, zračne in pomorske sile. Na eni strani hočejo Nemci svojega italijanskega zaveznika osvoboditi britanskega pritiska na njegovem vzhodnem krilu, na drugi strani pa bi se nemška vojska s tem znatno približala britanskim oporiščem v vzhodnem delu Sredozemlja in severne Afrike. Samo po sebi umetno je, da se ta podjetja ne morejo izvršiti po načinu bliskovite vojne, marveč morajo po skrbnih pripravah napredovati od odseka do odseka.

Kot prve priprave nemškega napada na Grško se mora smatrati zavarovanje ozemlja in zaledja, iz katerega se bo vršil napad. Rumunija je s postopno zasedbo že vključena v ta nemški načrt. Dunaj je glavna prometna žila za dovoz municije, hrane in drugih potrebščin. Najvažnejša železniška proga drži iz južne Nemčije preko Dunaja, Budimpešte in Bukarešte v Konstantino ob Črnem morju. Druga važna proga vodi iz Budimpešte v edeljski Karlsburg ter preko Ploestija v Bukarešto. Madžarsko železniško omrežje je že povsem podrejeno nemškim vojaškim potrebam.

Zaradi nejasnega zadržanja Sovjetske Rusije mora nemško vrhovno poveljstvo vedno računati z usko mejo. Zato je moralo podvzeti vse potrebne ukrepe za zavarovanje zapadnega krila na rumunsko-bolgarskem področju, odkoder se bo začel pohod na jug. Za prodiranje proti Grčiji se nemška vojska lahko odloči, da preko Bolgarije udari v grško Macedonijo, od tam pa na Solun in Serez Bolgarija je že dovolila Nemcem prehod preko svojega ozemlja, vprašanje je samo še zadržanje Turčije, ki bi s svojim posegom v borbo lahko v temelju spremenila položaj na Balkanu. Rumunsko-bolgarska meja se skoro 500 km vleče po Dunavu, preko katerega je samo nekoliko mostov. Vsa Bolgarija od jugoslovenske meje do Črnega morja je preprečena s pogorji, tako da je vsega le nekoliko zvez s severom in jugom. Od luke Varne teče železnica proti zapadu preko Trnova in Plevna do Sofije, od tod pa nova proga v jugovzhodni smeri na Plovdiv, Drinopolje in Carigrad.

Nemčija ima na razpolago za svojo vojsko naslednja pota preko Bolgarije: Vidin ob Dunavu ob jugoslovenski meji do Sofije, Rakova, Vraca, Sofija, Nikopolj, Plevna, Sofija. Na vzhodu drži pot iz Bukarešte do Djurdjeva na Dunavu in od Ruščice čez znani prelaz Sipka v nižnjo vzhodno Rumelijo na Plovdiv in Drinopolje. Z ozirom na veliko ozemlje je teh poti po vojaške operacije zelo malo. Pri ustvarjanju oporišča za nemško vojsko, ki bo prodirala proti Grčiji, bo prišla v prvi vrsti v poštev vzhodna železnica, oziroma dolina Marica. Toda ta reka teče proti vzhodu in odpira dober dohod samo v Turčijo, do neke mere tudi v severovzhodni konec Grčije. Prodiranje po tej dolini bi privedlo nedvomno do vojne s Turčijo.

Iz ozemlja, kjer bi se izvršile glavne priprave za napad, to je iz pasu Sofija-Plovdiv ob vzhodni železnici, se odpira iz Sofije proti jugu zelo ugoden pravec za prodiranje glavne kolone. Ob jugoslovenski meji drži železnica skozi gorato ozemlje preko Dubnice v dolino Strume do grške meje, — zračna razdalja znaša tu 150 km od Sofije do grške meje — zatem pa na Demirhisar in na Serez. V ozki dolini Strume bi se dale te težko razviti močne vojaške sile. Na vzhodu se dvigajo do 2600 m visoka pogorja z neprehodnimi prelazi, tako da bi bila zveza s stranskimi kolonami zelo otežkočena. Še dalje vzhodno bi od vzhodne železnice, od Borisovgrada in Plovdiva lahko nastopile samo manjše kolone svoj pohod proti jugu. Morale pa bi prekoračiti Rodopsko gorstvo, ki tvori na kakih 150 km naravno mejo med Grško in Bolgarijo. Njihov cilj bi bila dolina Meste, ki teče iz Bolgarije v jugovzhodnem pravcu proti grški obali.

Grška Macedonija, kamor vodijo našteje smeri prodiranja, je takisto razdeljena na več delov po raznih pogorjih, ki so vsa zelo pripravna za učinkovito obrambo. Vojska, ki bi morala prodirati preko Bolgarije proti utrjeni in zasedeni grški meji, bi morala biti oborožena in opremljena prav za specialne boje v gorovju. O številni moči nemške vojske v Rumuniji še ni podrobnejših podatkov. Na vsak način bodo zahtevale operacije proti Grčiji pred vsem znatne sile za zavarovanje vzhodnega krila prodirajoče nemške vojske, nemško poveljstvo pa mora uiti pripravljeno tudi za primer, ako bi prodiranje nemških sil izrazilo tudi nujne operacije proti Turčiji. Za krajevno podjetje severno od črte Kavala-Solun bi glavna kolona potrebovala kakih deset bojnih divizij, za vzporedne kolone pa bi jih bilo treba mnogo manj. Vsekakor pa je uspeh tega prodiranja po velikem delu odvisen od tega, kako je pripravljen nasprotnik, kake taktike se bo lotil in v koliko bo njegova strategija v skladu s terenom ter položajem napadalca.

DOGODKI PRETEKLEGA TEDNA

Najpomembnejši dogodek preteklega tedna je bilo vkorakanje nemške vojske v Bolgarijo. Sledilo je kot naravna posledica bolgarskemu pristupu k trojnemu paktu, ki je bil izvršen v soboto 1. t. m. na Dunaju v dvorcu Belvedere, in to izredno svečano. Nekaj ur po podpisu so začele prihajati iz Rumunije v Bolgarijo prve nemške čete. Nemška vojska je sedaj v vseh glavnih bolgarskih mestih. Njena moč se cenil na približno 20 divizij. Daljnosežno odločitev bolgarske vlade o pristopu k trojnemu paktu in o pristanku na vkorakanje nemške vojske je vladna večina potrdila 2. t. m., opozicija pa je tudi pri tej priliki izkazovala svoje nezadovoljstvo z vladno politiko.

Kakšne nadaljnje posledice bo izvajala Nemčija iz tega svojega uspeha v Bolgariji, ni še znano, gotovo pa je, da se je z nemško zasedbo Bolgarije položaj na Balkanu nevarno zapletel. Da drugi strani pomeni odločitev bolgarske vlade razčiščenje nekaterih nejasnosti, med njimi predvsem nejasnosti glede bolgarske zadržanosti. Razen tega je bolgarska odločitev sprožila tudi nekaj reakcij, ki jih smemo prav tako označiti za doprinos k razčiščenju balkanskega položaja. Mislimo tu zlasti na uradno izjavo sovjetske vlade k bolgarski odločitvi. Sovjetska vlada ugotavlja v tej izjavi, da ne more deliti mnenja bolgarske vlade o pravilnosti politike bolgarske vlade v tem vprašanju. Smatra tudi, da položaj, ki je nastal, »ne vodi k okrepljeni miru na Balkanu, temveč k razširjenju vojnega področja in zapletu Bolgarije v vojno«. Ker hoče sovjetska vlada še nadalje ostati zvesta svoji mirovni politiki, »ne more iz teh razlogov nujiti nobene pomoči bolgarski vladi v izvajanju njene sedanje politike«. Končno sovjetska vlada ostro zavrača dosedanje »povsem svojevoljno« tolmačenje sovjetske politike v bolgarskih listih, kar je v toliko pomembno, ker so bolgarski listi od izbruha te vojne dalje prikazovali sovjetsko politiko kot politiko tesnega sodelovanja z Nemčijo. Sovjetska vlada je s to izjavo prvič opredelila svoje stališče glede Balkana, obenem pa je Turčiji dala ž njolgi proste roke glede odpora proti novi bolgarski politiki.

Bolgarski poslanik v Londonu M. omčilov je iz protesta proti odločitvi svoje vlade podal brzojavno demistjo na svoje mesto, angleška vlada pa je 4. t. m. prekinila diplomatske odnose z Bolgarijo. Hitler je istega dne poslal v Ankaro posebnega kurirja z letalom, da izroči turškemu državnemu predsedniku posebno Hitlerjevo poslanico, v kateri je nemški kancelar baje ponudil Turčiji sklenitev pakta o nenapadanju. Turški odgovor še ni znan, vendar se po pisanju turških listov da sklepati, da se turška politika čuvanja lastne varnosti in zvestobe prevzetim obveznostim ni spremenila.

Diplomatsko razgibanost na balkanskem področju je povečala še obisk angleškega zunanjega ministra Edena in šefa generalnega štaba britanske kopne vojske sir Johna Dilla v Atenah, kamor sta Eden in Dill prispela 2. t. m. iz Ankare. V grški prestolnici sta se zadržala tri dni in so njuni razgovori potekali v znamenju tesnega sodelovanja med Veliko Britanijo in Grčijo, kakor nam je to povedal komunik, izdan 5. t. m. Grški ministrski predsednik Korizis je med tem objavil svojo poslanico Američanom, v kateri pravi, da se bo Grčija borila dalje. Vendar so po vkorakanju nemške vojske v Bolgarijo stalno krožile vesti o povečanem nemškem di-

VIM

čisti

boljše predmete
prizanesljivo —
navadne temeljito

Kaj grozi Angliji?

Kancelar tretjega rajha je v svojem zadnjem govoru izjavil, da bo vojna končana še v tekočem letu 1941, in sicer z zmago Nemčije. To pomeni, da so si Nemci gotovi, da bodo potokli Anglijo. Iz tega zopet sledi, da bo Nemčija pri napadu na Veliko Britanijo porabila vsa možna sredstva, da doseže pričakovani uspeh. Po bistvenih načelih strategije pa je treba sovravnika pobiti na glavnem bojišču, ako naj bo zmaga hitra in temeljita. V predmetnem primeru pa glavno bojišče ni samo angleški otok, marveč tudi morje, ki ga obdaja in po katerem dobiva Anglija vso pomoč iz svojega imperija in iz Amerike. Zato je popolnoma naravno, da se bo Nemčija bojevala v dveh pravicah. Prvi del njenih operacij bo v tem, da bo poskušala britanski otok obkoliti in ga odrezati od ostalega sveta, drugi del pa v tem, da bo nato poskušala osvojiti Anglijo. V prvem delu operacij bodo imele odločilno vlogo podmornice. Znano je, da je Nemčija tako v svojih, kakor v ladjedelnih zasleden Francije zgradila mnogo teh ladij, ki so sedaj porazdeljene po francoskih, belgijskih in nizozemskih lukah ter mestoma skrite v zakloniščih, izviranih v živo skalo. Brž ko se bo vreme nekoliko ustalilo, bodo podmornice zapustile svoja skrišališča ter šle na delo, da presekaajo vsak promet z Anglijo.

Ta grožnja, ki visi nad Anglijo, se ne sme podcenjevati, kajti nadomestitev poplavljenih ladij danes ni lahka stvar. Preden bodo mogle ameriške ladjedelnice povisati svojo zmogljivost in razširiti obrate, kolikor se bo le dalo, bodo Angleži preživeli še težke dneve. Zato ni nič čudnega, da je Willkie v svojem govoru pred ameriško senatno komisijo za zunanje zadeve govoril predvsem o pomoči v ladjah. Dejal je, da mora Amerika pred vsem dobaviti Angliji po pet do deset rusilcev mesečno. Angleška mornarica res ne potrebuje oklopnih ali oklopnih križark; dovolj ima večjih enot ter je v tem pogledu državam osi popolnoma kos. Toda Velika Britanija mora ohraniti svojo nadvlado nad morji prav

povsod, zato potrebuje lažjih pomorskih enot, s katerimi bi ščitila in spremljala trgovske ladje. Anglija se bo bojevala proti nemškim podmornicam v znatno slabšem položaju kakor l. 1917., kajti nemške podmornice bodo to pot delovale iz Cherbourga, Lorienta in Bordeauxa ter bodo imele večji akcijski radij nego v prvi svetovni vojni.

Anglija mora rešiti dvojen problem: nadomeščati bo morala sproti vse izgube na tonazi z novozgrajenimi ladjami, obenem pa svoje lažje bojne enote držati vedno na enaki številni višini, tako da bo lahko ščitila svoj trgovinski promet ter prevoz četi in vojnega materiala. Izid boja zavisi v znatni meri ravno od tega, kako bo Anglija zavarovala ta promet. Kar se tiče neposrednega napada na angleški otok, kažejo vsa znamenja, da se nemško glavno poveljstvo z vso skrbjo in resnostjo pripravlja za to podjetje. Dasi so se v Berlinu sploščali udajali varljivim nadam, so sedaj nedvomno že spoznali, da si Anglije ne bodo uklonili z zračnim bombardiranjem, naj si bo to še tako silno in strahovito. Iz tega razloga je nemško letalstvo opustilo dnevene polete, ki so mu prinašali toliko izgub, niso pa dosegli odločilnega uspeha. Angleško letalstvo ni premagano ter daje še vedno dovolj zaščite Angliji, ne glede na to, da je po številu slabše od nemškega. Pokazalo se je, da ima Anglija izvršne letalce in odlična letala, toda v prošlih mesecih je napravila napako, da je neprenehoma iskala novih izpopolnjenih tipov. Pri iskanju kakovostnega letala je zanemarila količino, dočim se je Nemčija držala enotnih tipov ter je s tem lahko znatno povečala gradnjo letal. Razlika v številni moči je še vedno velika, dasi je britanska industrija medtem napela že vse svoje sile, in se bo občitno zmanjšala še, ko bodo ameriške dobave dovolj velike, kar bo predvidoma šele v kakih šestih mesecih. To pomeni, da bo britansko letalstvo še do jeseni zaposleno v najvišji meri.

Nemško vrhovno poveljstvo je izvršilo obširne priprave na severu Francije, kjer so zbrane ogromne sile vojskovanja in letalstva. Zgrajeno je mnogo podzemskih letališč, iz katerih izletavajo aparati, pogonni s katapultami. V vseh pristaniščih je zbrano mnogo ladij, povsod se z naglico izgovajajo splavi za prevoz vojskovanja, na tisoče in tisoče rešilnih pasov je bilo naročenih pri neki francoski tverdi, nemški vojaki pa se ob obali dan za dnem vežbajo v pristajanje. Vse to kaže, da se organizira armada za napad na Anglijo, kjer bo treba najprej premagati težave pri izkrcanju, nato pa urediti neprekinjeno preskrbo čet z vsem potrebnim. Bistri opazovalci pravijo, da bo vse pripravljeno že tekom meseca marca. Nekateri napovedujejo, da bo Nemčija začela s podmorniško vojno, pojačeno s silovito akcijo letalstva, nato pa bi sledil napad, čegar težkoč si nemško poveljstvo ne prikriva.

R. P.

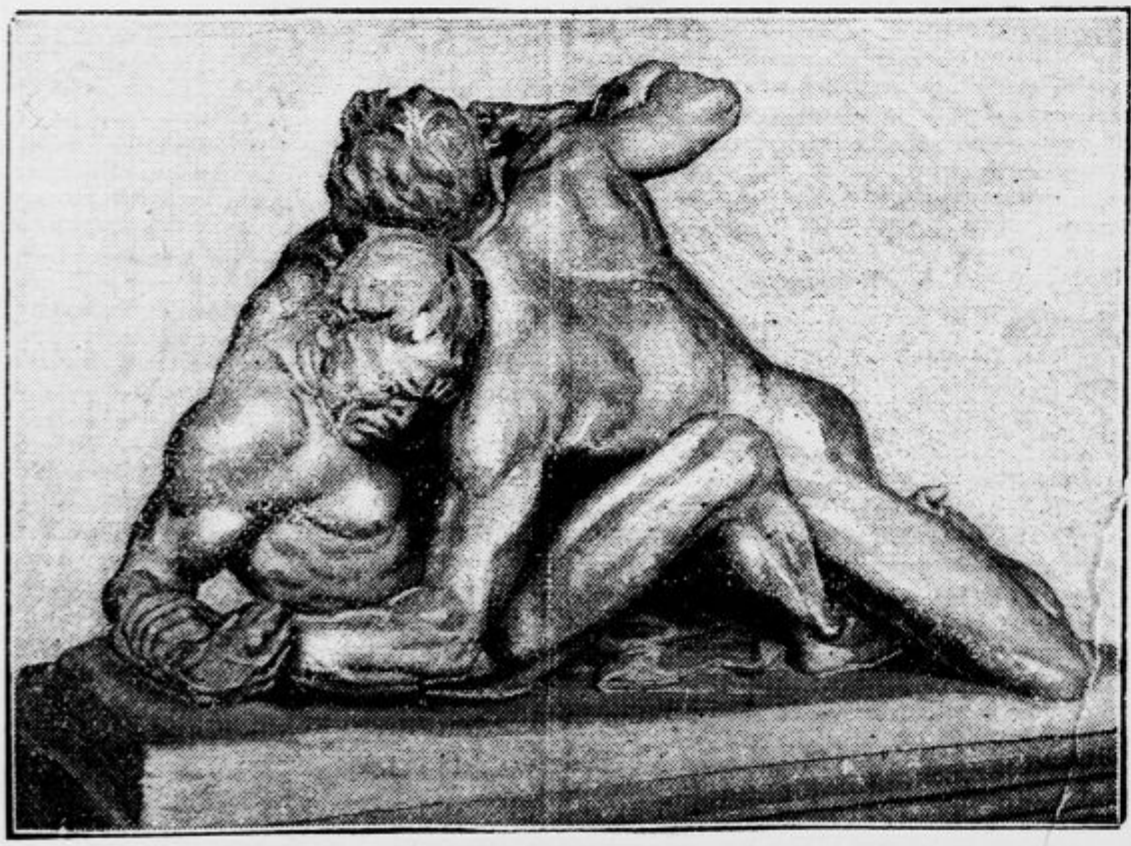
Dokumenti vkljenjene učenosti

Ljubljana, 8. marca
Poročali smo, da so pričeli s selitvijo naše največje knjižnice — lcejske knjižnice — v novo hišo univerzitetne knjižnice v Vegovi ulici. Prišli so v kletnih prostorih, koder se je v letih nabralo za več vagonov tiskanja, izvečine revij in časopisov. To blago, ki je bilo nakopičeno v visokih skladah in kupih, bo nameščeno v novi knjižnici v četrtem nadstropju, ki je posebno opremljeno za shrambo take vrste papirja, kakor je časopisen. Ta papir, izdelan skoro iz same lesnine, ne prenese močne luči in je potrebna za njegovo dolgoletno ohranitev določena temperatura in vlaga v zraku. Za vse to je v novi knjižnici v pravi meri preskrbljeno.

Doslej je bilo točno poslovanje v lcejski knjižnici; knjižničarji vendar niso mogli zaradi dolocenega izvoda premetavati pravih gora papirja, pa naj je bilo to v kleti ali na vrhu omar v pritličju, ki so bile vse zatrpane do vrha. Zaprav je v resnici bilo v takih razmerah mnogo učenosti vkljenjeno, ko se tega čitva zaradi nedosegljivosti nikdo ni mogel poslužiti. Odslej bo vse drugače. Vsaka tiskarna bo imela svoj določen prostor, tako da bo znanstveniku vsak čas moglo postreči z njo. Univerzitetna knjižnica v novi hiši bo šele ustrezala nalogi, ki ji njena prednica zaradi beraških prostorov, v katerih se je dolega desetletja dušila, nikakor ni mogla.

Z diro prevažajo knjižnični »špeha«
v novo hišo

Alojz Repič: Dva borce

Gospodarstvo

Pomanjkanje sladkorja

V zadnjem času se vedno bolj opaža, da trgovcem primanjkuje sladkorja. Navzlic oddaji omejenih količin trgovci ne morejo oskrbeti svojih stalnih odjemalcev s potrebnimi normalnimi količinami sladkorja. Tudi podeželski trgovci težijo zaradi nezadostne oskrbe s sladkorjem, na drugi strani pa imajo nekatere zadrzne ustanove dovolj sladkorja in ga celo ponujajo. Težkoče, ki so se pojavile pri oskrbi o sladkorjem pa ne bi bile potrebne, kajti sladkorja bomo imeli do nove kampanje dovolj ne glede na to, da ga je Pogod v Zagrebu še uvozil 1200 vagonov. Finančno ministarstvo je že v januarju pojasnilo da prihajajo v promet večje količine sladkorja, kakor v istem razdobju prejšnjega leta in tudi Prevoz je ob koncu januarja objavil, da je za Slovenijo določena mesečna količina 102 vagona, kar je več, kakor je znašala potrebna v letu 1939. Če navzlic temu trgovci ne morejo postreči strank z normalnimi količinami sladkorja mora biti vzrok le nepravilna razdelitev bodisi v trgovini na debelo ali pa pri prodaji na drobno. Kolikor nam je znano, gledajo trgovci strogo na to, da bi mogli postreči prav vse svoje odjemalce, zato dajejo posameznikom le omejene količine. Navzlic temu nimajo dovolj sladkorja ker ga dobe manj nego so ga prej dobivali. V tej zvezi smatramo za potrebno, opozoriti na navedbo o obsegu blagovne prodaje od 18. januarja (Službeni list št. 9. od 29. jan. 1. L) na osnovi pooblastila iz uredb o ureditvi prodaje blaga od 8. novembra 1940 je trgovinski minister 18. januarja izdal naredbo o obsegu prodaje blaga, s katero je proizvajalcem, predelovalcem, trgovcem na debelo, trgovcem na drobno in vsem prodajalcem prepovedano, prodajati in dobavljati kupcem živila in ostalo blago iz čl. 1 uredb o pobujanju draginje v večjih količinah, kakor so jih oblašajo prodajali in dobavljali pred 1. septembrom. Ker torej niti trgovci ne smejo prodajati nobenemu veletrgovcu ali zadrzni ustanovi večjih količin, kakor so jih običajno kupovali pred 1. septembrom 1939, veletrgovci pa ne smejo prodajati detajlistom večjih količin kakor pred 1. septembrom 1939, bi morala oskrba v redu funkcionirati, zlasti ker je skupna količina sladkorja, ki je določena za Slovenijo (mesečno 102 vagona) večja, nego so znašale dobave v lanskem letu. Ta količina je zadostna, da dobi vsak detajlist in drugi prodajalec v Sloveniji enake količine sladkorja, kakor jih je dobival lani, in sicer pri istem grosistu ali

pri tvornici, tudi vsak potrošnik bi moral dobiti isto količino. Dejansko pa dobe trgovci pogosto mnogo manjše količine, medtem ko nekatere tvrdke in zadrzne ustanove dobe mnogo več. Sladkor dobe celo nove tvrdke in nove zadrzne ustanove, ki po naredbi o obsegu blagovne prodaje sladkorja sploh ne bi morale dobiti. Naredba o obsegu blagovne prodaje od 18. januarja t. l. dopušča sicer, da se običajne količine pred 1. septembrom povečajo ali zmanjšajo, toda le tedaj, če se je medtem povečal ali zmanjšal kupčev obrat, oziroma če so se spremenile osebe in rodbinske razmere potrošnika. Razne zadrze smejo torej po tej naredbi dobiti večje količine kakor lani le tedaj, če se je medtem povečalo število zadrznih članov, in to v razmerju, kakor se je povečalo to število zadrznih članov, v vsakem primeru pa le tedaj, če so že prej prodajale sladkor. Tudi trgovci lahko dobe večje količine le tedaj, če se je povečal obseg obrata. Naredba končno določa, da se kršitve teh predpisov kaznujejo po uredbi od 8. nov. 1940, to je v veletrgovini z zaporom do 6 mesecev in z denarno globo do 100.000 din. v nadrobni trgovini pa z zaporom do 6 mesecev in z denarno globo do 25.000 din. Vsak proizvajalec ali prodajalec na debelo, ki dobavi prodajalcu na drobno večje količine, nego bi jih smel po tej naredbi, se torej kaznuje z zaporom do 6 mesecev in z denarno globo do 100.000 din. Mnenja smo, da ne bi bilo sedanjih nereditosti pri oskrbi s sladkorjem, če bi se določbe gornje naredbe o obsegu blagovne prodaje izvajale strogo z vsemi kazenskimi sankcijami. Običinski preskrbovalni uradi bi morali zlasti paziti na to, da se gornje določbe izvajajo, ker je njih dolžnost, skrbeti za pravilno razdelitev živil na razdelilne enice (trgovine na drobno in zadrze) v občini. Kakor se zdi, pa ravno preskrbovalne ustanove kršijo načela, postavljena z naredbo trgovskega ministra od 18. januarja t. l. čeprav tudi banova uredba o preskrbovalnih ustanovah v dravski banovini od 27. novembra izrečno nalaga preskrbovalnim ustanovam dolžnost, da kontrolirajo pravilno razdelitev življenjskih potrebščin, kakor bo to določeno na podlagi čl. 2. uredb o ureditvi blagovne prodaje. Ravno na podlagi tega čl. 2. uredb o ureditvi blagovne prodaje pa je trgovinski minister izdal naredbo o blagovni prodaji, po kateri je prepovedana prodaja in dobava v večjem obsegu kakor pred 1. septembrom 1939.

Pred trgovinskimi pogajanjmi z Madžarsko

Ker poteče sedanjí jugoslovensko-madžarski trgovinski sporazum z 31. marcem se bodo 17. t. m. pričela v Beogradu trgovinska pogajanja z Madžarsko. Pri teh pogajanjih bo madžarsko delegacijo vodil polnomočni minister dr. A. Nickel. Obseg naše trgovine z Madžarsko se je v zadnjih letih precej povečal, vendar so lani nastopile težave v plačilnem prometu. Ko smo se lani ob tem času pogajali z Madžarsko zaradi sklenitve trgovinskega sporazuma, smo bili še pod vtisom težkoče, ki so nastopile v trgovinskem prometu z Madžarsko zaradi znatnega salda teratave naših izvoznikov v Madžarsko, odnosno zaradi težkoče pri vnovčenju naših izvoznih teratave. Te težkoče so bile v jeseni leta 1939, odstranjena na ta način, da smo odstopili Italiji našo teratavo v madžarskem kliringu, in sicer za pravnavo naših klirinskih obveznosti nasproti Italiji, ki je sama v kliringu dolovala Madžarski. Lani pa se je situacija docela obrnila: postali smo v kliringu dolžniki nasproti Madžarski in naš klirinski dolg v Madžarski se je letos ob koncu februarja povzpel že na 98 milijonov dinarjev. Kakor zatrjujejo Madžari, ta klirinski dolg ni morda posledica neizpravnosti trgovinske izravnave, odnosno madžarskega izvoznega presečka, temveč je v zvezi z okolnostjo, da nam mora Madžarska določene vrste našega blaga plačati v svojih obdobjih devizah, kar je povzročilo, da je v kliringu nastal znaten saldo v korist Madžarske. Naša trgovinska izmenjava z Madžarsko pa se je v zadnjem letu razvila tako, da bi moral, če bi vsa plačila vršila preko kliringa, nastati znatni saldo teratave naših izvoznikov, ker se je naš izvoz v Madžarsko v znatno večji meri dvignil nego naš uvoz iz Madžarske.

Bolniško zavarovanje služničadi, bolničarskega in gostinskega osebja

Na predlog Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu in na osnovi četrtga odstavka § 22. zakona o zavarovanju delavcev je minister za socialno politiko odobril sklep komisarija Osrednjega urada od 29. januarja t. l. glede kategorizacije služničadi in pomožnega osebja v gostinskih obratih in javnih bolnicah ter o kategorizaciji osebja pri malitnicah.

1) Za hišne pomočnice (služkinje) in hišnice se v naprej določa, ne glede na kraj zaposlitve, prvi mezdni razred. Gornja kategorizacija se nanaša samo na žensko osebje. Moško osebje, zaposleno v hišnem gospodinjstvu in pri čiščenju ali čuvanju hiše, se ima uvrstiti v oni mezdni razred, ki ustreza prijavljenemu zaslužku. Pod hišnimi pomočnicami (služkinjami) se v smislu te kategorizacije smatrajo ženske osebe, ki v gospodinjstvu fizične osebe izvršujejo dela, ki niso posebej specializirana. Na druge ženske osebe, zaposlene v gospodinjstvu s specializiranimi in kvalificiranimi posli (kakor na primer kuharice, sobarice, vzgojiteljice otrok in sl.) se ta kategorizacija ne nanaša in jih je treba uvrstiti v mezdne razrede po prijavljenem zaslužku. Ta kategorizacija se tudi nanaša na poslužno osebje v obrtnih, trgovskih in drugih gospodarskih obratih. Pod hišnicami v smislu te kategorizacije se smatrajo ženske osebe ne glede na to, ali dobe plačo deloma ali v celoti v denarju ali v naravi (na primer naturalno stanovanje, hrana in sl.) in pažjo na hišni red in opravljanje v hiši določena dela, n. pr. čiščenje stopnišča itd. Za vse te kategorizirane ženske osebe se predpiše prispevek v vsakem mesecu za 25 delovnih dni.

2) Strokovno pomožno osebje v javnih bolnišnicah in javnih zdravstvenih ustanovah (bolničarji, bolničarke, sestre pomoč-

nice itd.) se uvrstijo v tretji mezdni razred.

3) Postrežno osebje v gostinskih obratih (natakarji, natakarice in sobarice) se kategorizira samo v lokalih I. in II. razreda in samo v krajih na sedežih okrožnih uradov ter v mestih s preko 20.000 prebivalci, ter v kopalščih in ostalih turističnih krajih, in sicer tako, da se plačilni natakarji uvrščajo na sedežih Okrožnih uradov in v mestih s preko 20.000 prebivalci v sedmi mezdni razred, v kopalščih in ostalih turističnih krajih v peti mezdni razred; ostalo osebje pa se uvršča na sedežih Okrožnih uradov in v mestih s preko 20.000 prebivalci v četrti mezdni razred, v kopalščih in ostalih turističnih krajih pa v tretji mezdni razred. Imenovano postrežno osebje se ima v ostalih krajih uvrstiti v mezdne razrede, ki ustrezajo višini plač. Mezdni razred se določa na osnovi plače v gotovini in v naravi s pribitkom 10% na račun napitnin v vseh primerih, kjer napitnine niso izrecno prepovedane. Plačilni natakarji, ki so zaposleni s stalno plačo ali brez plače se imajo uvrstiti vsaj en razred višje od ostalih natakarjev in istem poslu.

4) Za strojnike in kurjače, zaposlene pri malitnicah, ki se po 9. odstavku 2. dela nevarnostne tablice zavarujejo kot industrijski delavci se določajo v naprej mezdni razredi, in sicer za strojnike peti razred, za kurjače pa četrti razred.

Ta kategorizacija velja od 1. marca 1941.

Ljubljanska kreditna banka

Uprava banke je na svoji plenarni seji dne 8. t. m. pod predsedstvom g. Ivana Jelačina po poročilu ravateljstva odobrila bilanco zaveza za leto 1940, ki izkazuje po izvršeni dotaciji din. 2.000.000 posebnemu davčnemu rezervnemu fondu, s prenosom vred din. 2.994.712,43 čistega dobitka. Upravni svet zavoda je sklenil predlagati občnemu zboru, ki se bo sklical dne 28. mar-

ca, izplačilo 4% dividende prioritentnim delničarjem, dodelitev din. 1.600.000 rezervnim fondom, dočim se din. 994.712,43 prenese na novi račun.

Iz poročila ravateljstva je razvidno, da je bilanca vsota novega poslovanja narasla za 70%. Nove naložbe so se zvišale v letu 1940 od 155 milj. din na 263 milj. din, rezervni fond bankne znašajo po letošnjih dotacijah 8½ milj. dinarjev, to je 28% delniške glavnice. (—)

Znatno povečan donos državnih davkov

Finančno ministarstvo je izdalo običajni mesečni pregled o gibanju državnih financ za mesec januar, iz katerega je razvidno, da so bili vsi davčni dohodki v tem mesecu precej večji nego lani. Tako je znašal donos splošnih neposrednih davkov 105,7 milijona din, to je za 11,8 milijona din ali za 12,5% več nego lani. Donos posebnih davkov (davek na poslovni promet) se je povzpela na 147,6 milijona din, to je za 62,9 milijona din ali za 74% več nego lani. Dohodek od trošarin pa se je dvignil na 166 milijonov, to je za 60,5 milijona din ali za 57% več nego lani. Takse so prinesle 148,3 milijona din (za 19 milijonov več), carine 75,8 milijona din (za 4 milijone več), monopolni pa 235,1 milijona din (za 70,5 milijona več).

Med državnimi podjetji izkazujejo železnice v januarju 324,5 milijona din dohodkov (za 24,2 milijona več), pošta, telefon in telegraf 58,6 milijona din (za 4,8 milijona več) in rudniki 37,8 milijona din (za 18,1 milijona več).

Gospodarske vesti

—Nove omejitve glede pošiljanja paketov v inozemstvo. Kakor je znano, se smejo pošiljati v inozemstvo brez posebnega dovoljenja le paketi do 1 kg v vrednosti največ 50 din. Sedaj sporoča devizna direkcija Narodne banke, da tudi v poštnih pošiljkah do 1 kg teže ni dovoljeno izvažati brez dovoljenja devizne direkcije naslednjih stvari, katerih vrednost presega 50 din: fižol, olje, sladkor, milo, usnje in usnjene izdelke, kovine, kovinske predmete, zlato, srebro in druge žlahtne kovine, kavo, čaj, kokolado, poper, gumij in gumijaste izdelke.

— VABILO. Kmetijska posojilnica Ljubljanske kolice v Ljubljani vlijudo vabi vse one vlagatelje, ki se še niso zglasili radi dogovora o izplačilu hranilnih vlog, da se čim prej zglasijo v njeni poslovni knjižnici med 8. in 12. uro. (—)

Blagovna tržišča ŽIVINA

+Na Mariborski svinjski sejem 7. marca je bilo pripeljanih 109 svinj, prodanih pa 87. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari prasci 170 do 200 din, 7 do 9 tednov stari 210 do 250 din, 3 do 4 mesec stari 270 do 440 din, 5 do 7 mesec stari 660 do 790 din, 8 do 10 mesec stari 800 do 1110 din, 1 leto stari 1150 do 1850 din. Svinje so se prodajale po 13 do 17 din za kg žive teže in po 16 do 22 din za kg mrtve teže.

Ljubljanski trg

Ljubljana, 8. marca

Odkar je popustil mrz in skopel sneg, je dovoz v mesto vsak dan lažji in so bile v soboto že zgodaj vse tržne mlizce zasledene. Menda si prodajalke prizadevajo, da bi čim prej spravile staro povrtnino v denar, saj sedaj tudi odporne vrste začenejo veneti in gniti. Menda je najbolj trpelo sveže zelje, saj ni moglo dobiti več zdrave in lepe glave. Sicer pa prihaja na trg za zelje vedno več nadomestila, v prvi vrsti motovilce, ki ga že ne merijo več tako skopo. Merica stane 1,50 din, prav tako domači zeleni radič, ki so ga prinesle v velikih množinah. Na težo ga prodajajo sedaj po 14 din kg. Mnogo je špinate, vendar gospodinjke posegajo le po lepi zdravi, ki je še vedno po 2 din merica. Za manjvredno ovelo, nagnito zelenjavo ni zanimanja, kar bi morale upoštevati posebno one prodajalke, ki peljejo blago rajši domov, namesto da bi ga dale malo ceneje. To velja tudi za radič, ki ga zaradi visoke cene po večurnem ponujanju končno prodajalka odda v kakih gostilni za polovično ceno. Na mestni stojnici v soboto ni bilo krompirja, precej pa so ga prinesle kmetice, večinoma pa 2,50 din. Res lep krompir se težko dobi. Na debelo so kmetje pripeljali le nekaj voz krompirja, po večini izpod Krima po 2,20 do 2,25 din. Več kupčije je bilo z zgodnjim krompirjem po 3 din kg. Kmetje izmenjavajo krompir med seboj, ker se rad izrodi, če je krajn vedno na isti zemlji.

Stalne prodajalke zelenjave nudijo velike količine endivije po 10 do 12 din. Prišla je prva solata v glavah, ki jo prodajajo po 18 do 20 din kg, in tudi prvo rdečo redkvice že lahko dobimo. Uvožene-ga radiča ni več opaziti, sicer nam je pa itak predrag.

Mesarske stojnice so kljub vsemu dobro založene in se je razvijala prav živahna kupčija. Sveže slanice še vedno primanjkuje, tem bolj pa so mesarji založeni s prekajeno svinjino. Cene so naslednje: šunka 28 do 30 din, prekajeno meso I. vrste 28 din, prekajeno meso II. vrste 26 din, parkirji 8, glava 14 in jezik 24 din. Cena prekajenih slanin je določena na 25 do 30 din, težko jo je pa dobiti izpod 35 din.

Naše varčne gospodinjke bi lahko shranjevale kosti, kakor to delajo v drugih državah. Tudi razne pločevnaste škatlice in tube, staro železo, čunje itd. bi morale zbrati in shranjevati, oziroma oddajati zbiralcem. Čudimo se, zakaj se pri nas še ni uvedlo obvezno zbiranje teh predmetov.

Dovolj je bilo perutnine, saj zaradi splošne draginje ni mnogo povpraševanja po njej. Jajc je na izbero, v splošnem so po 1 do 1,25 din. Prav drobnih se dobi že 12 za 10 din.

Stalne prodajalke zatrjujejo, da so bile primorane dvigniti ceno jabolkom za en dinar. Najlepša jabolka prodajajo sedaj po 14 din, nagnata in obrezana pa je mogoče dobiti že od 5 din navzgor.

Sezonskim prodajalcem semen so prostori deloma zasedli prodajalci zelenjave in sadja. Sedaj se ni sile za boljši prostor, ker jih je bilo v soboto še malo. Prodajali so največ korenja po 6 din liter, dalje čebulice po 6 do 9 din. Tudi fižol so že ponujali pretežno nizkih vrst. Pridelovanje boljših vrst fižola se pri nas zelo širi in gojimo sedaj okrog 40 vrst, deloma prav dobrega nizkega in visokega fižola, za katerega se tudi inozemstvo zelo zanima. Pogosto le dober poznavalec po obliki in barvi razločuje in pravilno oceni

pravo vrednost posameznih vrst. Cena je od 6 do 10 din liter, najboljša vrste fižola pa je mogoče dobiti le v trgovini s semeni, seveda po znatno višjih cenah.

Josip Kodrič †

Kostanjevica, 8. marca

Ko je 25. februarja t. l. spremljal pokojni Josip Kodrič na poslednji poti svojo očma Martina Colariča, bivšega vzor, nega posestnika in vinogradnika, gotovo ni slutil, da bo že dobrih 10 dni nato tudi on njemu sledil. V sredo dopoldne mu je nenadoma postalo slabo in zdravnik mu ni mogel več pomagati. Kmalu je izdihnil. Pokojni Josip Kodrič je spadal med tiste redke kremenjake našega podeželja, ki niso nikdar klonili in ki je kljub težkočam, ki so se mu ravno zaradi tega stavljale na vseh koncih in krajih, kljuboval in vztrajal na začrtani poti do zadnjega. V tem duhu je vzgajil tudi svojo družino.

Pokojni Kodrič je bil dolga leta član tukajšnje občinske uprave in tudi nekaj let predsednik občine. Kot Sokol je dal društvu na razpolago svoje prostore, kjer so se vršile javne prireditve. Zaradi nastalih razmer se je bil sicer zadnja leta odtegnil javnemu udeleževanju, ostal pa je do groba zvest narodno napredni misli in tudi pridno čital »Jutro«, katerega naročnik je bil ves čas. Pogreb je najprej pričal, kako visoko ga je cenila javnost. Slava njegovemu spominu, preostalim naše sožalje.

SOKOL

Sokolsko društvo št. Jernej je podalo obračun svojega dela v preteklem letu. Udeležba na občnem zboru je bila navdve zadovoljiva. Iz skrbno pripravljenih poročil je bila razvidna delavnost društva. Skupno beležimo v preteklem letu 20 društvenih prireditev. Soglasno je bila izvoljena nova društvena uprava. Z živahnim zanimanjem so zborovalci obravnavali vprašanje lastnega doma. Ves občni zbor je potekel v najlepšem razpoloženju in slogi, kar nam je ob vstopu v jubilejno — 20. leto društvenega obstoja najboljšje jamstvo za nadaljnje uspehe. — Za predpust nas je naša marljiva igralska družina prav prijetno presenetila z vzporeditvijo »Vražje misli«. Igra je bila skrbno pripravljena, zato so bili tudi igralci za svoja predvajanja deležni priznanja občinstva, ki je dvoranu docela napolnilo. Nov uspeh je »Vražja misel« dosegla v sosedni Kostanjevici. Medtem se že pripravlja in prepišuje nardna igra za jubilejno 100. predstavo našega odra, h kateri želimo marljivim igralcem obilo uspeha. —r.

Žrtev podivjanosti

Plačlina nedelja je bila zelo vroča. Poleg nesreč, o katerih smo že poročali, je govoril seveda tudi nož. Rudarska mladina je zadnji čas vse preveč razpoložena k pretepom.

Žrtev je bil v nedeljo mladi rudar Zafi Franc, ki je v družbi prijateljev in znancev zaključil izlet v gostilni. Z vinom so prišli tudi hude besede. Mladi N. je bil v družbi posebno vročkrven ter ni štedil s pretinjanji in posvamlji. Treznejši so ga sicer odstranili iz sobe, vendar ni nič pomagalo. Pomirjevanje ga je menda še bolj podžgalo. Skočil je proti Zafu in v trenutku fanta zabodel z nožem med rebra in ga obdelal še po glavi. Zafi se je z družbo odstranil iz gostilne, po par korakih pa je že omahnil radi izgube krvi. Moral so poklicati reševalni avto, ki ga je opepelj v bolnico.

Stvar oblaži! In citlje sploh je, da v kati zatre kala slaba nagnjenja. Izvenšolsko mladoletno mlidno je treba koristno zaposliti. Gostilne naj se mladoletnikom sploh prepovedo. Kinematografi naj vendar opustijo gangsterske in druge slabe filme, ki v mladini ustvarjajo podivjano fantazijo. Zlasti naj se to opušča ob plačilnih dnevih! Orožniki naj v takih primerih nastopajo z vso strogostjo. Vzgojne, prosvetne in socialne ustanove pa naj v tem pogledu tudi storijo, kar je mogoče.

Iz življenja na deželi

ORMOŽ. Vinarska podružnica bo imela svoj redni letni občni zbor 15. t. m. v gostilni okrajne posojilnice v Ormožu. Zbora se udeležijo zastopniki vinarskega društva, ki bo imel strokovno predavanje iz vinarstva.

VAUTA VAS Solska kuhinja oskrbuje dnevno do 40 otrok s toplo prehrano. K tej akciji so pripomogli požrtvovalni darovalci, ki imajo razumevanje za potrebe revne dece. Vsem dobrotnikom se učeitvstvo in šolska mladina najiskreneje zahvaljuje.

ČRNA PRI PREVALJAH. Strelska družina v Črni je priredila v nedeljo v korist zimske pomoči šaljivo nasradno tekmovalno v sobnem streljanju. Na pustno soboto je Sokolsko društvo priredilo v krasno opremljenem Sokolskem domu v Jerzjavu maskarado, katere je bila posebno od okoličanov zelo dobro obiskana. Okrasje sta odlično izvedla br. inž. Baraga in br. Mauchler. Za zabavo na so skrbale prav posrečene maske. Za najlepšo masko je bila izvoljena zdč Marija Pavčeva iz Prevali, ki je prešla krasno darilo. Na pustni terek na je Sokolsko društvo na pobudo načelnika br. Samaria priredilo otroško pustno zabavo. Po nozdravnih besedah starostre br. inž. Uršiča je bilo nad 80 otrok posrečenih s čajem in pecivom. narkar se je razvilo prav veselo otroško ravanje, katero le poživilo nekaj par srčkanih mask. Da je prireditelj prva te vrste tako lepo usela, gre glavna zasluga zavrednemu članstvu, ki ie s preslovolnimi prispevki tudi našim revnim rudar-kim otrokom preskrbelo malo razvedrila.

Iz Ptuja

—Društvo »Sola in dome« na državni realni gimnaziji bo imelo danes v nedeljo ob 9.15 roditeljski sestanek. Po zborovanju bodo go. profesorji poročali o uspehih posameznih dijakov.

DAMSKI MODNI SALON bo odprla MARIJA KANCLER 15. marca v Askercevi ul. 18 (hiša zdravnika dr. Štuhca)

—Na deški mestni šoli so po upokojitvi učitelja g. Proprotnika združili 4. in 5. razred, ker manjka na šoli ena učna moč. Zdjaj je v tem razredu natrpano kar 70 otrok, dasi je prostora le za 40 učencev. Delitev pouka pa nikakor ni mogoča, ker v popoldanskih urah zasede razrede obrtna nadaljevalna šola. V mestu bi se prav četrtemu in petemu razredu morala povečati največja pažnja, vsaj so to pripravljajni razredi za vstop v srednje šole. Za-

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode

Pri katarju mehurja

je treba piti požirek za požirkom vode iz vrele TEMPEL ali STYRIA tri do štirikrat na dan po 100—200 g temperirane vode

to prosimo oblastva, naj takoj nastavijo novo učno moč na deško ljudsko šolo in s tem omogočijo, da se bo pouk spet v redu in z uspehom nadaljeval. — Prizadeti starši.

—Razstava moderne slovenske umetnosti v Ptuju. Danes ob 11 uri bo v Narodnem domu v Ptuju otvoritev velike razstave moderne slovenske oblikojoče umetnosti, na kateri bodo razstavili svoja dela člani »Trojice« (Kos, Maleš, Gorše) in člani »Kluba neodvisnih« iz Ljubljane, poleg tega pa še slikarja Karel Jurak iz Maribora in Karel Jakob iz Murske Sobote. Sprito dejstva, da bo to prva večja umetniška razstava v Ptuju, ki je doslej doživela le nekaj manjših slikarskih razstav, po večini posameznikov, zlasti nemških umetnikov (Oeljen, Kadmir, Trubel) in umetnikov, ki so bili službno uslužbeni na ptujski gimnaziji kot profesorji risanja (Jurak, Mihelič, bo ta razstava za Ptui mnogo pomenila. Po otvoritvi bo prevzel vodstvo po razstavi slikar prof. Stane Kregar, predsednik »Kluba neodvisnih«. Razstava se vrši v delovnem okviru Kluba slovenskih akademikov v Ptuju.

Iz Kranja

—Kondorjeva razstava karikatur vzbujala veliko zanimanje. Več včeraj jo je obiskalo čez 100 ljudi. Oficielna otvoritev bo danes ob 11. v Narodnem domu.

—Podružnica sadjarkega in vrtnarskega društva priredi v nedeljo 16. t. m. ob 2. uri dopoldne teoretični sadjarski tečaj v dvorani hotela »Jelen«, popoldne ob 14. pa na vrtu g. dr. Zontarja praktični tečaj, kako se pravilno posadi sadno drevje. Obenem se bo vršil tudi praktični tečaj o lovljenju voluharjev.

—Raznšaleca »Jutra«, ki bi dostavljali št. dnevno jutranj na dom naročnikom na Jezerski, Colzovi in Tyrševi ulici ter na Primskem, Huhaj in Klanecu, išče podružnica »Jutra« v Kranju, Layerjeva št. 4.

Iz Novega mesta

—Kino »Dome« v Sokolskem domu bo predvajal danes v nedeljo ob 16. in ob 18.15 znameniti film »CITADELA« po romanu dr. Cronina. Predigra Foxov najnovejši žurnal. Predstave se začno točno ob napovedani uri. Drevi ob 20. bo igra »UPNIKI NA PLAN«, komedija v treh dejanjih, zato kinematografska predstava odpade. Pridite! Naš prihodni film v terek in sredo: »TARZAN MASCEVALE«.

Iz Trbovelj

—Opozorilo: O priliki sokolske prireditve za zimsko pomoč so se širile po Trbovljah neosnovane vesti, ki škodujejo ugledu Sokola. Opozorjamo, da bomo v bodoče proti vsem raznašalcem teh vesti sodno postopali. Ker so se v zadnjem času slična obrokovanja že večkrat ponovila, prosimo vsakogar, ki izve za enake zlonamerna podtikanja, da javi ime raznašalca društveni upravi.

Dr. Vilma Pirc Režun

specijalist za zobne in ustne bolezni ordinira od 8. — 12 in 2. — 6.

poleg nove lekarne bratovske skladišnice

—G. dr. Citlju se najtopleje zahvaljujem za uspešno zdravljenje moje žene v njeni hudi, dolgotrajni bolezni. Martin Kaplar, Trbovlje. (—)

Naše gledališče

D R A M A

Nedelja, 9. ob 15.: Princeška in pastirček. Mladinska predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. Ob 20.: Othello. Znizane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 10.: zaprto.

Torek, 11.: Cigani. Red terek. Sreda, 12.: Brez tretjega. Izven. Proslava 40letnice umetniškega dela Hinka Nučiča in gostovanje Vike Podgorske, članov zagrebške drame.

O P E R A

Nedelja, 9. ob pol 17. Koncert za našo vojsko v proslavo 25letnice ustanovitve Prve dobrovoljske divizije v Rusiji. Izven. Ob 20.: Carmen. Izven. Gostovanje altistke Elze Karlovec in sopranistke Manje Mlejnik-Sibinovičeve.

Ponedeljek, 10.: zaprto.

Totrek, 11.: Rusalka. Red A. Sreda, 12.: Sabška kraljica. Red sreda. Gostovanje tenorista Josipa Gostiča, člana zagrebške opere.

Med najzanimivejše dogodke letošnje sezone moramo šteti proslavo 40letnice gledališke delovanja Hinka Nučiča dne 12. t. m., ko bo gostoval s svojo soprogvo Viko Podgorsko. Odigrala bosta Begovičovo dramo »Brez tretjega«, ki vsebuje samo dve vlogi. Konflikt med ženo in možem, ki se vrne po vojni iz ujetništva in dvomi nad njeno zvestobo, daje obema vlogama številne zanimive psihološke odtene in preobrate, da bomo imeli priložnost, spoznati vsa vsebino igralske umetnosti obeh igralcev zagrebške drame.

Zanimivost svoje vrste je kreadja Elze Karlovec, ki jo je postavila v naslovni partiji Bizetove »Carmen«. V partiji Micaele bo gostovala sopranistka Manja Mlejnik-Sibinovičeva. Partijo Escamilla bo pel Janko, dalje bodo peli Poljanarjeva, Poličeva, Lupaš, M. Sancin, B. Sancin in Anžlovlar. Dirigent dr. Švara, režiser C. Debevec, koreografija inž. Golovina in B. Pila-ta.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Nedelja, 9. ob 15.15.: Gospa ministrica. Popoldanska predstava. Poslednjič. Ob 20.15.: Visoka pesem. Poslednjič.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE Nedelja, 9. ob 15.: Čarčine Amazonke. Ob 20.: Jazbec pred sodiščem; Muha, Analfabet. Gostovanje Klajčeve družine.

Ponedeljek, 10.: zaprto. Torek, 11.: Razvalina življenja. Red C.

Vojaški položaj Turčije

Usodo Bolgarije, izbrane za izhodišče nemškega pohoda proti jugu, je tesno povezan položaj Turčije, ki ima zaradi posesti Tracije in carigradskega okrožja vsekakor važne interese na Balkanu. Vojaški problem Turčije je neločljivo združen s političnim, oba pa zavista v bodočnosti od tega, ali bo razvoj dogodkov prisilil ankarško vlado, da se udeleži vojne, ali pa ostane še nadalje v svoji nevtralnemu miroljubnosti. Imeti je treba pred očmi, da je turška vojska popolnoma mobilizirana in razporejena tako, da njeni odločitvi za vstop v vojno lahko takoj sledijo vojaška dejanja. Važno in še popolnoma nejasno je vprašanje, da-li bo Turčija mirno gledala prodiranje nemške vojske proti grški meji ali pa ga bo smatrala za povod vojne napovedi. Še nedavno so turški časopisi zatrjevali, da se bo zgodilo sledeče: turški vojski pomembna svari na naslov Sofije. Govorili so o varnostnih pasovih ozemlja, katerega za sedbe po kaki tuji sili Turčija ne more dovoliti. Med temi varnostnimi pasovi so naravnost imenovali dele južne in vzhodne Bolgarije ter Solun. Zadnje dni pa je pisanje turškega tiska postalo manj odločno in listi so se omejili na zatrdila, da bo Turčija nemudoma posegla po orožju, ako bi kdo kršil nedotakljivost njenih meja.

Naj že v Ankari pade taka ali drugača odločitev, je položaj Turčije v vojaškem pogledu vsekakor precej neugoden. Morske ožine v Dardanelah in v Bosporju dele turško oboroženo silo na dva dela, na balkanski in maloazijski del. Ta okoliščina zahteva zelo previdno razdelitev čet, kajti dandanes ni več tako, kakor je bilo l. 1914., ko je carigradska vlada skrbela samo zato, da je iz ostale države zbrala na evropskem bojišču dovolj čet ter vzdrževala preko ožin stalno zvezo, po kateri je dobavljala vojski človeški in drugi vojni material. Danes je po letalstvu in po padalcih ogrožen tudi azijski del, zato mora vrhovno poveljstvo tudi tu biti pripravljeno na morebitne akcije ter imeti zanje dovoljno število čet na razpolago. Važna je tudi okoliščina, da bi v primeru vojne sovražna letalstva lahko učinkovito ovirala brezhibni prevoz čet in materiala na evropska tla. Operacijam v Traciji se Turčija ne more odpovedati ter osredotočiti vse svoje sile v Anatoliji, ker bi se s tem izločila kot vojaški činičtel na Balkanu in bi se izpostavila nevarnosti, da izgubi svoje evropsko ozemlje s Carigradom. Ne preostaja ji tedaj nič drugega, kakor da se podredi nujnosti ter razdeli svoje sile na dva dela.

Najsprednejša črta, kjer bi turška vojska prišla v dotik z neprijateljem, poteka od rta Karaburnu na Crnem morju vzdolž bolgarske meje do Odrina ali Drinopolja, od tod dalje pa ob grški meji po dolini Marice do Egejskega morja. Skupna bolgarsko-turška meja je dolga 219 km, meja ob Marici pa 172 km. Možnosti obrambe obeh mejnih odsekov so taktično ugodne, ker je severna meja gorata, zapadno pa tvori Marica, ki se da takisto uspešno braniti. V strateškem pogledu pa je položaj daleko neugodnejši. Oba odseka tvorita namreč medsebojno skoro pravi kot. Ako bi se namreč sovražniku posrečilo vojsko potisniti nazaj ali prederiti severni odsek, je zapadni takoj izpostavljen sovražnemu pritisku s strani in iz zaledja, prav enak položaj pa nastopi za severni odsek, ako sovražni pritisk zlomi odpor vzhodne fronte. V takem primeru bi bili severna in vzhodna vojska potisnjeni proti vzhodu, kjer se polotok vedno bolj zožuje v smeri proti Cataldži. Glede večjih ofenzivnih podjetij iz Tracije se mora tudi reči, da bi bile nemogoče, ako grške Macedonci ne držijo kake močne zavezniške vojske. Pač pa bi Turčija v prid svojemu zavezniku lahko podvezala iz Tracije na sever in na zapad napade, ki bi uspešno razbremenjale macedonsko zavezniško vojsko.

Se nedavno so časopisi prinesli vest, da Turčija zopet utrjuje obrambno črto pri Cataldži, ki so jo Bolgari v prvi bolgarski vojni zmanjkušali predreti. Naskakovali so jo ves mesec november ter se po silnih izgubah uverili, da imajo premalo sil za osvojitve teh močnih položajev. Cataldža pa leži čisto blizu Carigrada in služi prav za prav samo obrambi nekdanje prestolnice ter obrambi prevažnega prehoda preko Bosporja. Učinkovita obramba proti večjim silam, kakor so bile l. 1912. bolgarske, pa je mogoča samo tedaj, ako bi se turška vojska na svojem levem krilu lahko naslonila na dolino Marice. Utrjevanje Cataldže tedaj nima pomena za vojaške operacije v Traciji, marveč je samo previdnostni ukrep, da se omogoči obramba Carigrada za primer, ko bi se morale turške sile že umakati v Azijo. Le v tak namen lahko cataldžska črta dobro služi ter se da tudi razmeroma lahko braniti, zlasti, ker se ni bati, da bi sovražnik lahko ogrožal turške položaje tudi z morske strani. V takem primeru bi Turčija nedvomno pustila pomorske sile svojega zaveznika v Crno morje, ako bi ne bilo resnega ugovora z ruske strani.

Za obrambo svoje zapadne anatolske obale pa je Turčija storila mnogo. Zlasti velja to za oni del Male Azije, ki leži neposredno v sosedstvu z italijansko posestjo na Dodekanesu. Tu je turško vrhovno poveljstvo podvelo vse potrebno že pred nekaj leti ter je obrambo izpopolnilo do najmanjše podrobnosti, tak da za kako izkrcanje sovražnika ni nikarkoli izgledov. Odkar je Dodekanes ogrožen od britanskih letalskih oporišč s Kreta, so take akcije proti anatolski obali še manj verjetne. Za izkrcanje čet v Mali Aziji bi poveličje Dodekanesa potrebovalo velikih sil, ki pa jih ne more dobiti, dokler prevoz onemogoči britanski brodovje ter letalstvo z oporišč na Kreti in Cipru.

V celoti vzeto položaj Turčije, razen šibke točke v Traciji, ni neugoden, le da je danes vprašanje prevoza čet precej kočljivo zadeva. Ko se je v prvi balkanski vojni vršil hud boj za Carigrad tako rekoč pred mestnimi vrati, je Turčija med bojem prepevala preko Bospora cele divizije in jih pošiljala na trško bojišče, danes seveda niso več ugodni časi za idilično prevažanje čet, saj prevoz lahko onemogočijo močni napadi iz zraka. Tudi ta okoliščina je bolna točka turške stratiške pozicije.

L. S.

Soseda Bolgarija

Nasja jugovzhodna soseda bolgarska kraljevina se razprostira kot obešen četverkotnik na jugu Dunava in zavzema skoraj vse prostranstvo vzhodnega dela Balkanskega polotoka, s izjemo ozkega pasu ob Egejskem morju, ki pripada Grčiji in trikotniku na vzhodu reke Marice, ki je turška last. Zaradi svoje četverkotniške podobe ima tudi samo štiri meje na štirih straneh neba: Na severu meji z Rumunijo, na zapadu z našo kraljevino, na jugu z Grčijo in Turčijo, na vzhodu pa jo oblija Crno morje. Zemljepisno deli Bolgarijo na dva dela Balkansko gorstvo, ki se vleče od vzhoda proti zapadu. Severni del tvori rodovitna nižina, ki jo namakajo mnoge reke, izvirajoče v planinah Balkana in izlivajoče se v Dunav; vode, ki izvirajo na južni strani pogorja, pa zbirajo Marica in jih oddaja Egejskemu morju. Južna, rumelijska široka dolina leži med Balkanom in Rodopskim gorstvom, ki je nekakšna prirodna meja med Grčijo in Bolgarijo ter je skoro neregledna.

Do priključitve južne Dobrudže je imela Bolgarija nekaj nad 100.000 km² in je imela 6 milijonov prebivalcev, s priključitvijo Dobrudže se je nje površina povečala za 7726 km² s 380.000 prebivalci. Razen Bolgarov je ljudsko štetje ustroeno znatno turško manjšino, ki pa od leta do leta bolj kopni, ker se turški živeli stalno seli v Anatolijo, ob Crnem morju pa je na obali skoro strnjeno naseljen grški živeli. Po veri je 5 milijonov Bolgarov pravoslavni, Muslimanov je še preko 800.000, ki pa niso vsi Turki ali Tatarji, marveč je dobra četrtina teh tujevercev prvih slovanskih Pomakov, ki so morda najčistejšje slovanske prebivalstvo Bolgarije ter govore tudi najbližji bolgarski jezik. Poleg tega je v Bolgariji 48.000 Židov in 45.000 katoličanov. Vladarska hiša je nemškega rodu Sachsen-Coburg-Gotha, je

pa pravoslavne vere, kakor to določa za vladarje bolgarska ustava.

Gospodarsko je Bolgarija izrazito kmetijska država in nje prebivalstvo tvori preko 80% mali kmetje. Zaradi visokih gor je le 39% zemeljske površine obdelanih, tako da pride na posameznega Bolgarja komaj 0,164 ha zemlje. Bolgari pa imajo veliko življenjsko silo in se množe zelo naglo, kar seveda tudi znatno prispeva k prenaseljenosti posameznih rodovitnejših predelov. Često je položaj tak, da morajo mnoge številne rodbe živeti od donosa majhnega vrta. Pri takih razmerah se je med Bolgari zelo razvilo vrtnarstvo in bolgarski vrtnarji so danes cenjeni ne samo na Balkanu, marveč po vsem Podunavju do Budimpešte in Dunaja. Kmetijsko gospodarstvo prideluje znatne količine tobaka, koruze, sočivja, zelenjave in sadja. Dobrudža je žitnica za vso Bolgarijo, dočim v ostalih predelih zaradi zaostalega načina obdelovanja pridelok žita ni znaten. Znamenito je bolgarsko ročno olje, ki je posebna panoga kmetijstva in vrtnarstva. Veliko postavilo v bolgarskem izvozu tvori tudi perutnina.

Bolgarska industrija je šele v povojih. Razen nekoliko sladkornih, tekstilnih, usnjarskih tovarn ter nekoliko pivovarne ter velikih podjetij za žganjkuho, Bolgarija nima drugih industrij. Bolgarski izvoz tvori zato po pretežnem delu kmetijski pridelki: koruza, sadje, jajca, koža, vino in živila, v uvozu pa so glavne postavke kovinski izdelki, stroji, tekstilno blago in kemikalije.

Bolgari so po svojem izvoru slovansko plemo, dasi mnogim prenapetosti kaj radi poudarjajo mongolski značaj prvotnih osvajačev, ki so pridrli na Balkan okoli l. 700. iz krajev ob dolnji Volgi. Maloštevilni Mongoli so že v teku prvega stoletja popolnoma izginili ter se stopili v

eno s slovanskim življenjem. Državna organizacija tujcev pa je tem Slovanom dala svoje ime ter udarila osnove za samostojno narodno življenje. V jeziku Bolgarov ni niti sledu o govornici mongolskih Bolgarov, vse mongolske tujke izvirajo iz kasnejših stoletij, ko je bil bolgarski narod močno pomešan s turškimi in tatarskimi naseljenci. l. 864. je bolgarski knez Boris sprejel krščansko vero, za njim pa ves narod. Vzhodna cerkev je kasneje kneza proglasila za svetnika ter je med pravoslavni Rusi in Bolgari Boris še danes zelo priljubljeno ime. Za knezom Borisom je vladal Simeon, ki si je nadel naslov carja. Pod njegovimi slabotnimi nasledniki pa je Bolgarija prišla okoli leta 1000. v popolno odvisnost od Bizantincev in šele 200 let kasneje se je del Bolgarov zopet osvojil in ustanovil samostojno državo s prestolnico v Trnovem. To državo pa so razdeljali Turki in sultan Bajezid, zmagovalac na Kosovu je ukazal zadnjega bolgarskega carja obglaviti. Poslej je bilo bolgarsko ozemlje dobrih 500 let pokrajina turškega cesarstva. Pod osmansko oblastjo so se na bolgarskih tleh naselila razna turška plemena iz Male Azije, ki so zlasti posedla višje ležeče kraje. Bila so to pastirska plemena in po njih imajo premnoge gore in planine na Bolgarskem turška imena. Po nižinah pa so sultani naselili Tatarje, da bi zatrli uporni duh zaslužjenih Bolgarov. Ta način je bil učinkovit in do najnovejšega časa se Bolgari res niso nikoli upirali sultanovemu gospodarstvu. Šele splošna oslabeost osmanskega carstva, ki so mu ruske vojske prizadevale udarec za udarcem, ter ojačanje nacionalizma v Evropi 19. veka, sta tudi v Bolgariji vzdramila duh odpora. Vendar pa ta odpor ni bil nikoli dovolj močan, da bi se bili Bolgari lahko sami otresli turške jarma, kakor so se Srbi, ki so v vseh velikih turških igrah pokazali mogočno

Poosebljena sila ruskega naroda

V Sovjetski Rusiji se že nekoliko let opazja veliko zanimanje za zgodovinsko pojavo Petra Velikega in za vse podrobnosti njegovega življenja, njegove vlade ter vsega dejanja in nehanja te znamenite dobe poslednjega čistočrtnega Romanovca. Najprej je Aleksej Tolstoj napisal o Petru I. roman, ki je osvetlil življenje in dobo velikega carja-reformatorja z današnjega gladišča. Po romanu so napravili znani film, ki je prepotoval vso Rusijo ter prodrl tudi v Evropo. Milijoni ruskega naroda so gledali z zadoščanjem in navdušenjem na platno gigantsko pojavo carja Petra, ki je nekako poosebljenje sile ruskega naroda. Car Peter je postal tako popularen, da so mu v ruskih mestih znova začeli postavljati spomenike, ki jih je uničila burja revolucije. To je zgovorno znamenje, da se je Sovjetska Rusija vrnila k pozitivni oceni osebnosti Petra I. in njegovega dela.

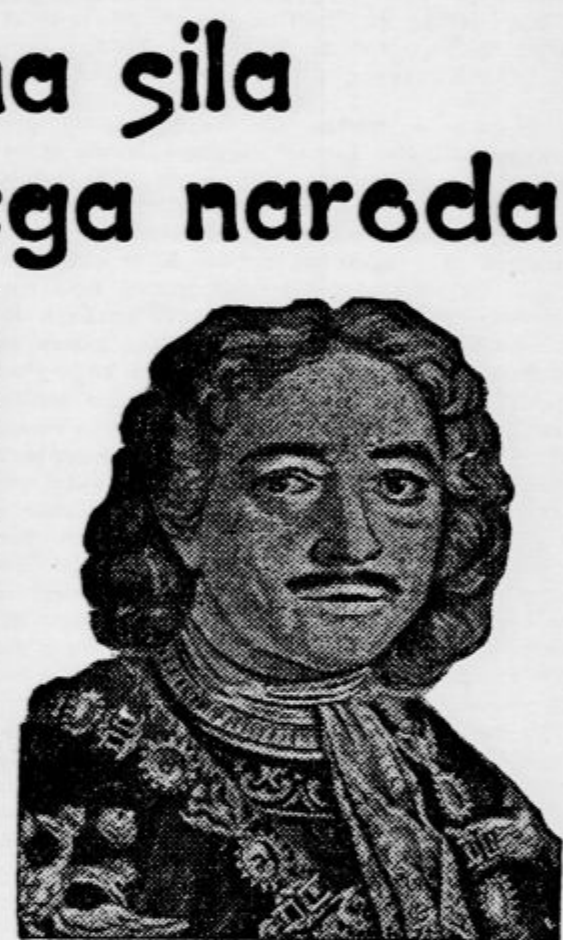
Zdaj je socialno-gospodarska založba v Moskvi izdala ogromno delo o Petru I., čigar pisec niti ni pravoveren pristaš vladajoče stranke, marveč spada med one milijone, ki tvorijo najmanj 80 odstotkov ruskega naroda ter nosijo oznako »bezpatrijnis«. Zanimanje najsihišje slojev za znamenita razdobja ruske zgodovine je tako veliko, da je celo strankino glasilo »Pravda« v svoji oceni omenjenega dela priporočalo javnosti čitanje te velezanimive knjige, dasi je obenem opozorilo, da delo ni brez velikih nedostatkov, ki so pač dedščina buržujskih zgodovinarjev. Pisec ogromnega dela v štirih obsežnih zvezkih je nedavno umrl akademik M. N. Bogoslovskij. Odlika dela je predvsem ta, da se je pisec trudil podati življenje velikega carja tako, da se da zasledovati skoro dan za dnevom. Bogoslovskij je ogromni material, ki ga je imel na razpolago, obdelal do najmanjših podrobnosti ter podal tako silno sliko Petra Velikega, kakor bi jo mogel orisati samo literat odličnega pripovedniškega daru. Bogoslovskij je bil učenec znamenitega ruskega zgodovinarja Ključevskega ter si je usvojil vse vrline svojega učitelja.

Zdi se, da danes dve osnovni črti Petrove vlade privlačita pozornost sodobne sovjetske javnosti. Prvi je Petrov odnos nam tujni, nampram evropski omiki, druga pa veliki smisel za tehniko, ki ga je caršeser vse svoje življenje tako sijajno očitoval. Ti dve osnovni črti tvorita tudi danes osnovo življenja ruskega naroda, le da danes pomenuemo sovjetskemu državljanu ni dovolj, da se otrese zaostalosti ter dohiti omikani svet, marveč si je stavil za življenjsko nalogo, da prhiti vse zapadnjake. Bogoslovskemu se je posrečilo prikazati čitateljem, kako se je to stremeljeje praktično izkazalo v življenju carja Petra I. Ze na obali Azovskega morja pri oblaganju turške trdnjave Azova je postal jasno, da je tedanjemu ruskemu vojnemu poveljstvu nedostajalo izkušenih tehnikov, inženjerov in topniških strokovnjakov. Naahuje pa se je oburilo pomanjkanje brodovja, saj so Turki uahko po morju nemoteno preskrbovali oblegano trdnjavo z vsem potrebnim, ne da bi jih carska vojska v tem mclga ovirati. Ta ponesrečeni pohod je bil dragocena šola za Petra Velikega. Takoj po odhodu je dal napraviti v Voronežu štiri ladjedelnice za gradnjo ploških čolnov in galej. Car je spravil na noge 75.000 mož, ki so s silnimi napori zgradili potrebno ladjevje s katerim je Peter že naslednje pomlad l. 1696 presenetil Turke, ko se je neprizakovan pojavil z brodovjem ob ustju Dona. Azov je kakor zmagovalno padel Rusom v roke. Vsa Evropa je takrat občudovala to sijajno zmago, s katero se je Rusija na mah izpremenila iz celinske države v pomorsko silo. Za Azovsko in Crno morje je dal Peter zgraditi 52 vojnih ladij. Doba gradnje teh ladij pada v leta prvih začetkov ruske industrije, ko so v Uralu odkrili prve železne rudnike ter ustanovili prve visoke peči ter predilnice. Tudi ta podrobnost je nedvomno zanimiva zlasti v današnjem ča-

PETROLEJA NI
na vendar krama in
prijetna svetloba s
»LILIPUT« SVETILKO
Z 80 SVECAMI
1 liter spirita gori 22
uri svetilke, tehnične po-
polnosti Brea kompli-
ranih vijakov kot pri po-
dobnih svetilkah. Dokler
traja zaloga je cena din
295.— s kompletnim
priborom
Varnost se zablodi
NI podobnega fabrikata
za to ceno in s to
jakostjo svetlobe.
PETRO-LUX, K. D., Za-
greb, Radašina ulica 2.
Prospekti brezplačno in
franko! Telef. 72-60.
Iščemo agilne zastopnike
in preprodalce!

odporno silo in neugnanega upornega duha.

Rusi so končno l. 1878. osvobodili Bolgarijo ter obnovili svobodno državo. Berlinski kongres je sicer popolnoma prevzel ruski načrt, napravil prav majhno, ne popolnoma neodvisno državo ter pustil Turčiji še obširno ozemlje na Balkanu. Vendar se je nova Bolgarija ugodno razvijala ter je l. 1912. skupno z ostalimi balkanskimi državami obratunala s turško carevino. Po zmagi slovanskega orožja nad Turki bi se bila Bolgarija znatno povečala, da niso nje vodilni politiki pokazali pri delitvi plena nestrpnost samogoltnost. Prišlo je do druge balkanske vojne in poražena Bolgarija je izgubila del Dobrudže, Tracijo z Drinopoljem. Obdržala pa je dohod od Egejskega morja pri Deageacu. Isti vodilni krogi bolgarski so se v svetovni vojni spet ušeli, ko so potegnili s Turčijo proti Srbiji in osvoboditelji Rusiji. Po miru v Neullyju je Bolgarija izgubila dohod od Egejskega morja in strumiško kotlino. Ob nedavnih dogodkih so ji sile osi izposlovalce vrtnice dela Dobrudže, poslej pa je Bolgarija v ospredu svetovne pozornosti in ravno pretekli dni so se odigrali na bolgarskih tleh dogodki dalekosežnega pomena, ki se danes niti približno še ne da preceniti.

su vsostorsko industrijsko delavnosti v Rusiji.

Na izredno zanimiv način opisuje Bogoslovskij, kakšne praktične posledice je imelo za Petra izkustvo obeh vojnih pohodov na Azov. Car je poslal velike skupine mladih ruskih plemičev v tujino z naročilom, naj tam dobera prouče ladjarstvo in tehniko pomorske ploble. Obenem se mu je rodila misel, da bi tudi sam odšel v tujino, pa so mu reaktorji sprva preprečili namero. Ko pa je uvidel samoderjavje, je na čelu velikega odposlanstva odpotoval v Evropo, da bi si poiskal zaveznikov v boju zoper Turke. Bogoslovskij zavrača trditve, da bi se bil car na Nizozemskem zanimal samo za ladje in njih gradnjo, pač pa je bilo to v prvi vrsti politično potovanja, na katerem je navezoval stike z zapadnimi državami. Takratni evropski državniki so priznavali, da so Rusi zelo premetni politiki in da zelo dobro poznajo evropske prilike. Čeprav Peter v tujini ni dosegel ničesar na diplomatskem polju, je vendar spoznal, da mora zaključiti mir s Turki, dasi je bil trdno odločen nadaljevati vojno, ako bi dobil v Evropi kakega jaknega zaveznika.

S tem pa so nastali novi problemi in carsko zanimanje za Crno morje je stopilo nekoliko v ozadje sprito načrta, ki se mu je bil porodil v smelih mislih: odpreti Rusijo okno v Evropo. Peter je potoval drugje v Evropo, posetil je Dunaj in si hotel ogledati tudi Benetke ter njihovo pomono pomorsko silo. Ker pa je doma reakcija začela dvigati glavo in ogrožati Petrovo delo, se je nemudoma vrnil domov. Po povratku se je začel pripravljati za veliko sovorno vojno. Celih 21 let je trajal boj za baltiško obalo in Petrovo vojno brodovje je izvojevalo tu svoje prve zmage. Prcas pri Narvi je bil za Petra zopet dobra šola. Breuredil in oborožil je rusko vojsko po zapadnem vzorcu ter v naslednjih letih v celi vrsti bitki premagal švedskega kralja Karla XII in njegove generale. Po poltarski bitki je padla Narva Riga, Reval in tudi del Finske z Viborgom je pripadel Rusiji. Tudi danes se še vedno aktualno besede carja Petra, ki je Viborg proglasil za oporišče obrambe Petrograda in njegovega pristanišča, ki ga je bil malo prej ustanovil.

Na žalost Bogoslovskemu ni bilo dodeljeno, da bi bil svoje veliko delo dokončal. Njegova zgodovina Petra I. se konča s l. 1700, vendar ni velepomembna samo kot opis življenja Petra Velikega, marveč je neizčrpna zakladnica podrobnosti o načinu življenja ruskega naroda ter njegovih šeg in navad ob koncu 17. veka. Kritika »Pravde« sicer pogrša v delu Bogoslovskega ene elemente socialne kritike, ki se smatrajo danes v Rusiji kot neobhodno potrebni ter očita pisatelju, da se je dal zavesti po subjektivnih vidikih, vendar pa priznava, da je to največje in najznamenitejšje zgodovinsko delo o Petru I., ki mu za sedaj še ne priznajo privedka »Velikega in o njegovi dobi.

— dal

Ali imamo dovolj umetnih gnojil?

Problem prehrane prebivalstva Slovence je danes bolj pereč kot kdaj koli poprej. Usodno za nas je, da sami doma ne pridelamo dovolj živila in smo zato navezani na organizacijo dobave in dostavljanja iz ostalih delov države. Ze večkrat je bilo v kmetijskih in drugih krogih sproženo vprašanje, kako bi temu nedostatku vsaj nekoliko odpravili. Rešitev je bilo predlaganih precej, in to v obliki upravno-političnih ali čist tehničnih ukrepov. Eden teh načinov je propaganda za čim večjo porabo umetnih gnojil.

Naša država je skoraj na poslednjem mestu v Evropi po množini uporabljenega umetnega gnojla na hektar orne zemlje. Medtem ko je Jugoslavija leta 1937. na primer porabila povprečno 3 kg umetnih gnojil na 1 ha orne zemlje, je v istem letu Češkoslovaška znanomovala 84 kg. Nemčija 200 kg in Danska celo 249 kg. Res je v Jugoslaviji Slovenija nekako med prvimi, ker porabi okrog 14 kg na 1 ha, vendar je to še vedno občutno premalo.

Zakaj so se doslej umetna gnojila porabljala pri nas v tako bornih količinah? Prvi in glavni vzrok je bil v preveliki razliki med cenami umetnih gnojil in cenami kmetovalčevih pridelkov. Naš kmet je moral plačati v obliki svojih pridelkov skoraj trikrat več kakor zapadnoevropski kmetovalec za isto količino umetnega gnojla.

Premajhni porabi je vzrok tudi marsikatero razočaranje, ki so ga doživeli naši kmetovalci z umetnimi gnojili, in glavnem zaradi nepoučenosti, v veliki meri pa tudi zaradi slučajnih okoliščin — kajti poraba je odvisna v mnogočem od vsakokratnih podnebnih, vremenskih in talnih razmer. Ena sama slaba skušnjava pa je v kmetovih konservativnosti dovolj, da potegne iz nje zaključek za dolgo dobo. Ze kronično pomanjkanje obratnega kapitala na naših kmetijah, torej tudi kapitala za nakup umetnih gnojil, je poslednja leta zaviralo to propagando. Zato je bila predlagana celo ustanovitev posebnih združenj za dajanje brezobrestnih kreditov za nakup umetnih gnojil.

Ze pozimi je bila v poljedelskem ministruvju konferenca ali anketa o tem perečem vprašanju z nalogo, da najde čimbolj ugodno rešitev. Dane so bile smernice propagandi in razmislile so se vse možnosti. Vendar so razmere same pripomogle, da so kmetovalci pokazali veliko zanimanje za nakup umetnih gnojil; povisjanje cen

kmetijskih proizvodov je imelo pri tem glavno vlogo.

Toda nastopile so nepričakovane težave v dobavljanju. Nekatera umetna gnojila, ki jih izdelujemo doma, ker imamo zanje vse surovine pri roki, so v zalogi in jih je dovolj. To so predvsem dušična gnojila, med njimi v glavnem apneni dušik, toda teh rabimo in porabimo ravno najmanj, čeprav nam naša neurejena gnojlišča in gnojilnice jame izgubljajo znatne množine dragih dušika.

Za spomladansko gnojenje posebno potrebna kalijaska gnojila moramo vsa uvažati iz Nemčije, ki ima nekaj monopol v Evropi iz ogromnih podzemeljskih zalog okrog Strassfurta. Doslej je dostavljanje še kolikor toliko v redu, kako bo v bodoče, pa ne moremo prerokovati.

Najtežje pa je vprašanje fosfornih gnojil, to je superfosfata, produktov iz surovih fosfatov in kostne moke. Naša zemlja je najrevnejša na fosfatnih zalozah kajti fosforja več jemljemo, kakor ga vračamo. Ta tako imenovani »fosforni problem« je postal resljiv šele, ko smo začeli v večjem obsegu izrabljati surove fosforite, fosforite v Belgaciji, ki so zelo primerni za kisljo zemljo. Malo smo se s tem osamosvojili od uvoza tuniških in maroških fosfatov, vendar nam s povečano porabo tudi te zaloge niso zadostovale in morali smo uvažati poprej danes pač še mnogo bolj. Uvoz pa je bil že lanske jesen in tudi pozimi toliko kakor onemogočen zaradi vse bolj srdite pomorske vojne v Sredozemlju. Tako stojimo to pomlad pred dejstvom, da nam fosfornih gnojil manjka prav zdaj ko bi bila njihova poraba najbolj gospodarsko upravičena. Vrh tega izvažamo z živalskimi proizvodi, največ pa z izvozom živih živine mnore fosforia, nekopičnega v njihovih telesih posebno v kostih in rožnih delih. Fosfor je tako za nas izgubljen in moramo ga nujno nadomestiti z umetnimi gnojili. Superfosfat, ki ga izdelujemo iz surovih fosforitov in kostnega droha, ne more pokriti povečane potrebe. Imamo tovarno za klet, ki predeluje kosti in pošilja kostni zdrob tovarnam superfosfata, vendar je vse to premalo.

Potrebno bi bilo zato v prvi vrsti posvetiti čim več pažnje skrbnemu zbiranju kosti in vseh živalskih klastnih odpadkov po naših mestih in podeželju (mogoče s priletnostjo šolske mladine). Prav tako pa stremeti za tem, da izvažamo po možnosti gotove živalske produkte, to je meso in mast, vse ostalo pa v obliki umetnih gnojil vrzemo stran.

Inž. Dolfo Cizej.

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

O stvarnem jamstvu v zvezi z dednimi taksi

Ze dedno taksa ima država v mekih ustrezne določbe takse zakonito zastavilo pravico na stvar, ki so predmet dednega prenosa. Ustrezne takse obremenjujejo dedne nepremičnine in imajo za tri leta prvenstveno zastavno pravico, tudi če niso zavarovane z vpisom na nepremičnine, pred vsemi kakorkoli zavarovanimi drugimi zasebnopravnimi terjatvami, če so prijavljene sodišču v smislu zakona o izvršbi in zavarovanju.

Triletni rok zakonite zastavne pravice začne teči tistega dne, ko bi se morala taksa po plačnem nalogu plačati. Če preteče triletni rok zastavne pravice, zastavna prvenstvena država in se more uveljavljati njena taksa terjatve le po vrstnem redu vpisa (vknjižbe). Vendar prekine vsako dejanje obiljava, da bi se taksa zavarovala ali izterjala, če se vpiše v javne knjige, rok za zastaranje prvenstva, tako da začne teči iznova. Prvenstveno pravico imajo tudi izvršilni stroški, stroški cenitve in zamudne obresti, ne pa tudi kazni, izrečene po zakonu o takсах. Te se morejo uveljavljati samo po vrstnem redu izvršenega vpisa.

Taksa za služnostno pravico užitka in rabe obremenja samo to pravico in se sme zavarovati z vpisom na služnost in uveljavljati s prisilno izvršbo na samo služnostno pravico.

Kdor je plačal takso za drugega, toda s pravico do povračila proti ostalim, lahko zavaruje prosto vseh taks svojo zahtevo do povračila z vpisom v zemljiško knjigo na področju listine, ki mu jo izda davčna uprava brez takse. V tej listini je navesti osebo, za katere je bila taksa plačana, znesek takse, ki je bila za drugega plačana, nepremičnine, na katere se taksa nanaša, kakor tudi, komu se listina izdaja brez takse po čl. 7. zakona o takсах (To zakonsko določilo je urejeno z uredbo glede dedne in darilne takse za prenos nepremičnin zaradi smrti ali zaradi daritve med živimi z dne 1. IV. 1937.)

»Posest.« — Občina zahteva parcelacijo gotovega zemljišča, kar se pa lahko izvede samo v sporazumu s sosedji. Ako sosedja v to svrhu zamenjata zemljišče, kar predstavlja v ceni isto vrednost, kako se izvede prepis zamenjanih zemljišč in s kakšnimi stroški je ta prepis v zvezi? Ali je v to svrhu treba plačati davkarji prepisno takso? — V vseh takšnih primerih je treba napraviti pogodbo o zamenji, za katere se plačuje ista taksa kot pri sklepanju kupoprodajnih pogodb. Če so predmeti zamenje enake vrednosti, se odmerja taksa od vrednosti enega zamenjanega predmeta. Če pa so zamenjani predmeti neenake vrednosti, se določa taksa po predmetu, čigar vrednost je večja. Če se nepremičnine zamenjavajo zato, da bi se zemljišče arondiralo v kmetijski interes, t. j. zložilo obenem z drugim zemljiščem teh gospodarjev, se ne plača taksa po vrednosti, nego samo za navadno potrdilo ali taksa za listino. Sicer pa znaša državna prenosna taksa 6% in banovinska prenosna taksa (do 1. IV. t. l.) 2% od vrednosti.

K. S. — M. — Kako se ugotavlja prometna vrednost za odmero skupnega davka na poslovni promet od uvoženih predmetov? — To vrednost je jemati samo, če ni za dotično blago ugotovljena uradna vrednost, pa nastane dvom o točnosti deklarirane vrednosti po računu ali po specifikaciji ali zaradi tega, ker ni račun priložen. Običajno pa se najde prometna vrednost po vrednosti, ki jo ima blago v domačem prometu. Če bi pa bilo ugotovljeno take vrednosti oteženo, ugotove carinarice to vrednost, upoštevaje že ocarinjeno podobno blago, ki se je zanj pobral skupni davek po deklarirani vrednosti.

»Uslužbeni davek.« — Koliko znaša vrednost stanovanja, obstoječega iz ene sobe in kuhinje s prosto razsvetljavo, ki ste ga poleg redne mesečne nagrade brezplačno oddali hišniku? — Denarna vrednost takšnega stanovanja s prosto razsvetljavo znaša 115 din na mesec.

P. K. — Z. Vzemite na znanje, da so stanovanjske zgradbe opuščenih industrijskih in obrtnih podjetij oproščene zgradarine samo toliko časa, dokler se kakorkoli ne ukoriščejo. Ker ste v zadnjem času namestili v takšni zgradbi namenjnika, morate to takoj prijaviti v svrhu odmere zgradarine davčni upravi.

Pravna

Siromašna pravica v pravdi

Sodišče sme v pravdi nastopajočemu tožniku ali tožencu ali obema strankama priznati siromašno pravico le takrat, kadar se je uverilo, da stranka ne zmora pravnih stroškov brez škode za zasilo vzdrževanje same sebe ali svoje rodbine. Tudi izjemno, ki je stranka v pravdi, se sme priznati siromašna pravica, če jo priznava tudi inozemska sodišča našemu državljanu, ki nastopa kot stranka v pravdi pred inozemskim sodiščem.

Prošnja za priznanje siromašne pravice se vloži pisмено ali pa se da na zapisnik pri onem sodišču, kjer pravda teče ali pa na zapisnik pri sresnem sodišču, v čigar območju ima siromašna stranka domovilišče ali stalno bivališče. Prošnja je priložiti potrdilo o imovinskih razmerah siromašne stranke. Iz potrdila morajo biti razvidni dohodki, ki jih ima stranka od svojega zaslužka ali iz drugih virov, kakor tudi osebe, ki jih mora pravda stranka vzdrževati; razen tega mora biti izrecno potrjeno, da stranka ne zmora stroškov pravnega postopanja v dotični svoji pravdi. Taka potrdila izdajajo občinska oblastva one občine, v kateri ima siromašna stranka domovilišče ali stalno bivališče, potrjena pa morajo biti tudi od pristojne davčne uprave. Če je siromašna stranka oseba, ki je pod varstvom ali skrbstvom, sme dobiti tak potrdilo tudi od varstvene ali skrbstvene oblasti.

S pripoznavo siromašne pravice dobi stranka v dotični pravdi: začasno oprostitev od plačevanja taks in drugih državnih pristojbin, ki se plačujejo sprico pravde; oprostitev od pologa varščine za pravdne stroške; pravico zahtevati, da se ji postavi advokat, ki naj se začasno pravda zanj brezplačno, toda samc v onih pravih, za katere je po pravnem postopniku predpisano zastopanje po advokatu; pravico, da sme podati v sporu, za katerega ni predpisano zastopanje po advokatu pri sresnem sodišču svojega domovilišča ali stalnega bivališča na zapisnik svojo tožbo, ter zahtevati, da se odpremi ta zapisnik k pravnemu sodišču in da ji to sodišče po-

stavi brezplačnega zastopnika v njeni pravdi; za tako zastopnike se postavljajo uradni državni tožilstva ali sodišča; začasno oprostitev plačevanja pristojbin, potnih stroškov, dnevnice in sploh izdatkov za odposlane sodne osebe — uradnike, služilje, izvršilne organe, priče, izvedence, potem stroškov za potrebne sodne oglase, prepise, rubrike, napovedi potrebnih stroškov v gotovini, ki jih za siromašno stranko izdajo zakoniti od sodišča postavljeni zastopniki (skrbniki) ali pa siromašni stranki v dotični pravdi od sodišča postavljeni advokat ali njen zastopnik revnih. Vse te stroške in izdatke plača država iz državne blagajne.

(Dalje v prihodnji nedeljski številki).

B. Lj. Ali smete zahtevati od najemnika tudi plačilo delnih stroškov za uporabo električne razsvetljave na stropišču. — Če je bil strošek hišnega lastnika za električno razsvetljavo ob sestavi najemne pogodbe vključen v znesek najemnine, ne smete tudi sedanjemu najemniku, niti novemu, ki bi se vseli v isto stanovanje, povšilati najemnine nad ono, ki jo je plačeval na dan 1. septembra 1939, ker bi sicer zakrivil prestopo o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije, ki se običajno kaznuje. V nasprotnem primeru, kar pa po navadi ni običajno, bi mogli zahtevati povračilo, toda le resnično primernega zneska.

L. B. Pod katerimi pogoji se sme odpovedati najem stanovanja. V našem listu smo ponovno objavili posamezne in tudi skupno vse razloge, ki opravčujejo odpoved stanovanju. Dotična uredba, s katero se omejuje raboprodavčeva pravica odpovedati najem stanovanju in poslovnih prostorov, velja od 19. oktobra 1940 in preneha po enem letu, ko je stopila v veljavo, če ne bo podaljšana. Objavljamo je v Službenem listu dne 26. X. 1940 v 86. kolu XI. letnika.

E. P. Sv. A. Glede privatnega študija in položitve male mature. — Obrnite se na ravnateljstvo dotične srednje šole, ki prihaja v poštev; le tam boste mogli dobiti točna navodila.

Zdravniška

G. R. Znaki, ki jih navajate, močno spominjajo na pojave v dobi mene. Vi ste sicer še relativno mladi, vendar je možno, da že polagoma nastopa mena. Po mojem bi prišli v poštev za zdravljenje hormonalni preparati. V ostalem se še posvetujte s kakim specialistom za ženske bolezni.

P. T. C. V poštev prihajajo razni preparati, ki jih ponuja tudi dnevno časopisje. Bistvo tega zdravljenja obstoji v tem, da se tvori razne spolne, ki pristudijo človeku kajenje. Ostali znaki gredo na rovaš živcev. Sin mora živeti mirno življenje, ogibati se mora zlasti alkohola. Priporočam posebno sport v prosti naravi, lahko in ne preveč pikantno hrano. Tu pa tam naj se poleg tega zateče k pomirjevalnim sredstvom (valerijanska tinktura, brom in slinco).

V. G. Maribor: Čudim se vam, da trpite že leto dni na težavah mehurja in da še dole niste šli v bolnico, kamor bi morali že davno iti, oziroma, da niste šli niti k zdravniku. Kaj pa še čakate? — V omenjenih terminih je oplojitev malo verjetno, oziroma skoraj nemogoča.

Bradavice: Svetujem, da gredite k vašemu zdravniku, ki vam bo na eden izmed načinov vašo nadlogo kmalu odpravil.

L. Sv. Kriz pri Litiji: Boletnice v hrbtu so raznega izvora. Možna je na eni strani, da gre za vnetje hrbtenice, na drugi strani pa pogosto opažamo bolečine v hrbtu pri bolniku želodca, maternice itd. Ker ne vsebuje vaše pismo nobenih podatkov, morem na daljavo samo domnevati. Ne morem pa reči nič določnega. Na vsak način vam svetujem, da gredite k zdravniku, ali pa v bolnico zaradi pregleda, oziroma zdravljenja.

Doroteja: Možna je, da je vaše sedanje stanje posledica operacije. Včasih se namreč po operaciji napravi zarastline, ki ovirajo prehod blata, oziroma vetrov. Poleg tega dopušča možnost, da imate katar debelega črevesa. Svetujem, da gredite v bolnico zaradi pregleda. Potreben je namreč rentgenološki pregled, kakor tudi opazovanje napadov, nakaar bo šele mogoče vaše stanje pravilno presoditi.

Neprijetnost: Ker spolna bolezen v vašem primeru ne pride v poštev, domnevam, da povzroča opisane spremembe izpiranje s kislino. Opustite tedaj izpiranje z borovo kislino.

Ljublj. sept. 1940: Ker ne prinašam receptov, vam ne morem drugega svetovati kot to, da se obrnete na zdravnika za kožne bolezni.

Zena: Najbolje je, da se dogovorite s kakim zdravnikom tamonjske bolnišnice, ki vam bo svetoval kako in kaj uživati limon in calipota morem samo priporočati. Glede zob počakajte poroda in pojdite bele tedaj k zdravniku! Glede brata bo odločil vojaški zdravnik.

Kmetijska

AJDA IN PROSO

A. R. Lj.: Iz lepe, polne ajde dobite pri mletju okrog 60% bolje in 10% slabše moke. Zdravo, dozorlo prvovrstno proso vam pa da oca 70% kaše, slabše pa okrog 65%.

SLABO MLEKO

Z. B. Mr. Dobivate z večjega posestva mleko, ki ga prinaša na dom razmašaka. Kakovost mleka se zelo menja. Za vsako pritožbo najde donalška izgovor. Enkrat trdi, da je mleko snabiti nekoliko slabše, ker dobivajo krave veliko pese, drugič pravi, da so krave z mladim mlekom itd. Škodo trpite pa le sami, ker drago plačujete slabo mleko. Poskusili ste menjati dobavitelja, pa je bilo še slabše. Sedaj želite govoriti z gospodarjem, da bi vam pošiljal boljše mleko, čeprav po nekoliko višji ceni. Se poprej niste hoteli mleko v preizkušnjo, da boste mogli z dokazi pred dobavitelja. Radi bi vedeli vaše mnenje.

Hrana ima na res, da mleko vpliva na kakovost mleka. Tudi je vsak je mleko po telitvi nekoliko manj mastno. Vse to pa ne more tako pogosto in obširno zmenjati mleka. Tako obširno spremembo bi opazili, če bi dobivali mleko samo od ene krave in to enkrat ali dvakrat letno za nekaj dni. Radi tega vam odločno odsvetujem ponujati višjo ceno za boljše mleko. Vsa količina mleka, ki gre napredaj, mora biti enako dobra. Svetujem pa vam, da daste mleko večkrat preizkušnjo, da se dožene krivice, ki spreminja kakovost mleka.

GNOJENJE CVETILIC

O. T. S. Lanskó pomlad ste cvetlicam gnojili z umetnimi gnojili. Več kakor polovica cvetlice se je radi gnojenja posušila. Tudi olander je pobil v začetku, pozneje pa se je lepo obratilo. Mnenja ste, da so cvetlice pomrle zato, ker je prišlo gnojilo k steblu in na korenine. Gnojili ste z apnenim dušikom. Radi bi vedeli, kaj je vzrok, da so pomrle nekatere rastline in ne vse. Svetujem naj vam, kako je treba gnojiti.

Na vsak način je bilo gnojenje premočno in enostransko. Apneni dušik je nežne rastline požgal. Cvetlice, ki so ostale nepoškodovane, so

močnejše ali pa jim ni prišlo gnojilo do korenin. Cvetlicam morate gnojiti s praškom, ki se v vodi topi. Torej ne naravnost posipati, temveč gnojilo poprej raztopiti v vodi in potem s njim rastline zalivati. Na 5 l vode zadostuje 15 cm gnojnice, 8 do 12 g superfosfata in 4 do 6 g kalijeve soli. S tako mešanico zadostuje, če zalijete cvetlice na pomlad štirikrat, in sicer vsak teden enkrat. Mesto gnojnice vzamete lahko sečnino, toda le v polovični meri. Ne prilivajte vsem rastlinam enako množico gnojila, močnejšim daste lahko več, slabšim manj. Raje zalijete v presledkih po malo in večkrat, kakor naenkrat veliko.

ZATIRANJE PLEVELA Z GNOJILI

P. O. Sn. M. Njive imate zelo zaplevljene. Zlasti zimske posevki so po navadi zaraščeni s najrazličnejšim plevelom. Napravili bi radi cenovni poskus zatiranja plevela z umetnimi gnojili. Zelite vedeti, kakšna gnojila so za to potrebna, in če so še katera druga sredstva, ki služijo v ta namen.

Za pokončevanje plevela rabimo kajnit, kalijeve soli, neoljeni apneni dušik, zeleno in modro galico. V prvi vrsti vam svetujem, da napravite poskus z neoljenim apnenim dušikom. Če vrste gnojila ni drago in četudi poskus pri zatiranju plevela ne bi uspel, ste napravili nekaj koristnega. Zemlja se je obogatila z dobrim gnojilom. Tovarna za dušik v Rušah priporoča na 1 oral 100 kg gnojila, ki se mora potrositi rano v jutru, dokler je še rosa. Dale je gledati na vreme. Najbolje se obnese, če stipljemo gnojilo ob jasnem sončnem dnevu. Priporoča se dalje vzeti mešanico dušika in kajnite, in sicer na 1 oral 70 kg neoljenega apnenega dušika in 200 kg kajnite. Mešanje s kajnitom ima tudi to prednost, da se dušik manj praši, torej lepše trosi. Galica se raztopi v vodi in nato škropi kakor v vinogradu. Ob rosi ali vlažnem vremenu se primeša na 100 l vode 20–25 cm zelene galice. Če je suho vreme, se vzame 15–18% galice. Škropiti je treba, dokler ima plevel 2 do 6 listov, ko je mlad. Tudi modra galica služi dobro za zatiranje plevela. Modre galice zadostuje 5–8%. V 14 dneh se mora škropljenje ponoviti.

ŠAH

Občni zbor Slovenske šahovske zveze v Šoštanju preteklo nedeljo je potekel v najlepši slogi in popolnem soglasju, ki sploh karakterizirata zvezdino delovanje. Izvoljen je bil dosedajni odbor s predsednikom g. dir. dr. Bajcem na čelu. Zveza šteje sedaj 21 klubov s 588 plačujočimi člani in 500 verificiranimi igralci. Skoraj vsi klubi redno plačujejo članarino.

V medklubskem tekmovanju Slovenske šahovske zveze sta bila v celjski skupini odigrana oba semifinala. Radeče so izločili Gaberje s tem, da so zmagale z 9:7 (rezultata tekem sta bila 3:5, oziroma 6:2); Celjski š. k. pa je porazil Šoštanj s 6 in pol: 1 in pol ter 7:1. V mariborski skupini sta finalista SK »Vidmar« in Zeleničarski š. k. Mežica in Mariborski š. k. sta bila izločena iz nadaljnjega tekmovanja, ker k nekaj tekam nista prišla. — V prvem razredu ljubljanske skupine ni bilo novih dogodkov. V drugem razredu so zmagala predvidoma mladinska sekcija Ljubljanske š. k., v tretjem pa III. moštvo Centralnega š. k.

O priliki kongresa šahovske zveze Zedinjenih držav je bil lani poleti v Dallasu v državi New York igran manjši turnir. Zmagal je vele mojster Fine z 8 točkami (100%). Drugo mesto je zasedel kalifornijski mojster Herman Steiner, ki je pod imenom Stoner pred leti igral tudi na mnogih turnirjih v Evropi. S turnirja je naslednja partija.

Beli: Adams Črni: Fine

1. e2—c4, e7—e5, 2. Lf1—c4, Ta neobičajna otvoritev nima svojega imena. Fine z enostavno igro dokazuje, da ima zgledna poteza z lovcom mnogo senčnih strani).

2. ... Sg8—f6, 3. d2—d3,

(Če 3. Sc3, potem že Se4!; 4. Lf7+; Kf7, 5. Se4, d5 s prednostjo za črnega, ker beli za črn središče nima prave kompenzacije. Dejstvo, da je beli zamenjal močnega lovca tudi popolnoma otehta črnuemu izgubo rohade).

3. ... c7—c6, 4. f2—f4?

(Boljše je pač 4. Lg5. Treba je bilo preprečiti d7—d5).

4. ... e5:f4,

(Čelo takoj d5 je najbrž dobro).

5. Lc1:f4,

(Zanimivi zapletljivi nastanek po 5. e5.

Črni odgovori lahko d5, 6. e6; d4: ter obdrži najmanj prednost dveh lovcev in boljši razvoj).

5. ... d7—d5, 6. e4:d5, Sf6:d5,

(Morda je le e5: se boljše. Pa tudi tako dobi črni važen tempo).

7. Dd1—f3, Lc8—c6, 8. Sb1—d2, Lf8—e7,

9. Sg1—e2, 0—0, 10. 0—0,

(Dolga rohada bi bila zaradi možnosti direktnega napada mnogo prenevarna).

10. ... c6—e5, 11. Ta1—e1, Sb8—c6, 12. Se2—c3?

(Vodi forsirano k porazu. Najbolje je bilo menda Lg3, čeprav ima črni zaradi močnejše pozicije kmetov v središču in na damskem krilu vsekakor tudi potem nekaj prednosti).

12. ... Sd5:f4, 13. Df3:f4, Le7—g5, 14. Df4—f2, Lg5:d2, 15. Lc4:e6

(Zaradi Lc4: seveda beli ne sme vleči 15. Dd2:).

15. ... Dd8—d4!

(Z Lc1. bi bil črni lahko tudi dobil kvantiteto, oddal pa bi kmeta f7. Sedaj izgubi beli kvaliteto brez nadomestila).

16. Le6—b3, Dd4:f2+, 17. Kgl:f2, Ld2:e1, 18. Tf1:e1, Ta8—e8, 19. Sc3—e4, Te8—e5,

20. Se4—d6, Te5:e1, 21. Kf2:e1, b7—b6, 22. Kc1—d2, Sc6—d5, 23. Lb3—a4,

(Na 23. Ld5 odloči Td8 takoj. Seveda je tudi tako beli izgubljen).

23. ... Tf8—d8, 24. Sd6—f5, g7—g6, 25. Sf5—e7+, Kg8—f8, 26. Se7—c6, Sa5:c6, 27. La4:c6, Kf8—e7, 28. Lc6—b5 f7—f5, 29. Kd2—e3, Ke7—f6, 30. a2—a4, Kf6—e5, 31. c2—c3, a7—a5, 32. Lb5—c6, g6—g5, 33. Kc3—d2, Td8—d6, beli se vda.

(Sledi namreč g5—g4 ter nato Th6, pa dobi črni še kmeta).

Vasja Pirc

Nedelja, 9. marca

Ljubljana 8: Jutrnji pozdrav. — 8:15: Ruski sekstet. — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 9:45: Verski govor (dr. G. Rant). — 10: Klavirski koncert, štiroročno (gdđ.

H. Seifert in gospod G. Demšar). — 10:45: Plošče. — 11: Prenos papeške proslave iz velike Unionske dvorane. — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Nedeljski koncert Radijskega orkestra. — 16:30: Oddaja za našo vojsko: Ob 25-letnici ustanovitve prve jugosl. dobrovolj. divizije. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Ura slovenske pesmi in besede: Pesmi Zorka Prelovca poje Slovenski vokalni kvintet in branje ge. Marije Kmetove. — 20:30: Bučarjevi napravi. 22: Napevi, poročila. — 22:15: Za oddih (plošče).

Beograd 20:40: Orkestralni koncert. — 22: Vesela muzika in ples. — Zagreb 20:

Rezervirano za prenos. — Praga 20:10: Koncert češke filharmonije. 21:30: Kabalet. — 23:45: Lahka glasba. — Sofija 20: Ruske romance. 21: Orkester in solisti. — 22: Ples. — Berlin 19:15: Plesni večer. — 21:15: Vesela muzika. — 22:15: Pester glasbeni spored. — Rim 19:45: Koncertni večer.

Ponedeljek 10. marca:

Ljubljana, 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Za veselje in zabavo (plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Jugoslovanski spored (Radijski orkester). —

SPORT

Med zimo in pomladjo

Zadnji smučarji in prvi nogometaši bodo poskrbeli za današnji spored v sportu

Sezona v sportu se zdaj obrača... Vsi veliki dogodki na belih poljanah so že za nami in zdaj bodo nastopili le še nekateri iz smučarskih vrst, da po svojih posebnih željah in potrebah zaključijo sezono, medtem pa se že pojavljajo prvi, ki bodo spet poživilili zelena igrišča, med prvimi seveda — nogometaši. Tako spada današnja nedelja že med one, ki bodo minile v znamenju deloma zimskih in deloma poletnih sportov.

Otvoritev nogometna tekma v Ljubljani

Idi jo bo odigrala SK Ljubljana z Viktorijo iz Karlovca. Prvi letošnji nasprotnik naših belo-zelenih ni baš velikega formata, toda za začetek je kar močan dovolj. V predtekmi bosta nastopili dve domači enajstori, kombinirana Ljubljana in Svoboda. Spored bo na igrišču Ljubljane od 14. dalje. Ljubljanski Jadrani bo danes gostoval proti Amaterju v Trbovljah. Začetek tekme je ob 15.30.

XVI. kolo v obeh ligah

Še živahnije bo na zelenem polju pri Hrvatih in Srbi, kjer imajo danes na sporedu so ligaških tekem iz XVI. kola, ki mora prineseti še nekatere važne odločitve. Posamezna najboljša mesta v obeh ligah so bolj ali manj že oddana, toda že na naslednjih mestih so še možne razne spremembe. Ves pričaja v tabelah je še zmerom takšen, da bodo vsa moštva tudi danes zastavila vse sile, da rešijo čim več v svojo korist.

Marsu je potreben lasten dom

Za tem ciljem je šlo vse delo klubovega vodstva tudi v minuli sezoni, o kateri so te dni polagali obračun na svojem običnem zboru

Ljubljana, 8. marca
Snoči je imel agilni sportni klub Mars svoj redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število članstva. V kratki dobi klubovega delovanja se je Mars v petih letih poštovnovalnega dela razvil iz majhnega predmetnega kluba v enega najagilnejših ljubljanskih klubov, ki se je posebno dobro uveljavil v lanskem jesenskem tekmovanju v slovenski ligi. Zaradi tega je upravičena njegova zahteva, da bi moral, če je dobil za svoje uspešno delovanje te priznanja z višje mest, imeti vsaj tudi svoje lastno igrišče, ne pa, da morajo klubovi igralci kot gostje trenirati na tujih igriščih. Za tem ciljem je šlo vseh 5 let glavno prizadevanje klubovega vodstva. V ta namen je odbor naprosil mestno občino Ljubljansko, da bi mu proti primerni odškodnini odstopila gramozno jamo ob Vilharjevi cesti, kjer bi se dal zgraditi lep in idealen stadion. Žal je ta prošnja ostala na odločilnih mestih nerešena. Izvršitelj tega načrta je moral zaenkrat torej počakati, zato pa se je odbor začel zanimati za igrišče blivšega Slovana za Kolinsko tovarno. Tu pa so nastale nove težkote, ker zahteva lastnik za igrišče previsoko odškodnino, ki jo klub skoraj gotovo ne bi mogel plačevati. Pogajanja se še nadaljujejo in bi bilo v interesu našega nogometa, da bi se to vprašanje rešilo ugodno in bi Mars slednjič vendar dobil svoj dom na zelenem polju.

V ostalem je bilo klubovo delovanje zelo živahno. Še lani, ko se je klub boril v I. razredu, je stalno večal svoje območje in danes že uživa dobre sadove svojega dela. Prvo moštvo je odigralo vsega 24 tekem, od katerih je bilo 22 prvenstvenih z razliko 56:55 golom v klubovo korist. V jesenskem delu ligaškega tekmovanja je Mars s 14 točkami od 28 dosegljivih zasedel četrto mesto ter tako sprevl vse svoje razpoložljive točke. Nadalje je I. moštvo odigralo še 7 prijateljskih in 5 pokalnih tekem. Rezervno moštvo je odigralo vsega 5 prijateljskih tekem. Juniorsko moštvo je

odigralo 9 prvenstvenih, 4 pokalne in 6 prijateljskih tekem ter si priborilo dva tolažila pokala. Skilkanec je bilo 19 sej, od teh 13 rednih in 6 izrednih, prejetih je bilo 80, oddanih pa 162 dopisov. Klub ima danes včlanjenih 124 članov, od teh 58 podpornih in 66 verificiranih igralcev. Za častnega člana je bilo soglasno izvoljen častni pokrovitelj kluba vojni minister na razpoloženju armijski general Milan Nedić, ki mu bo ob prvi priliki izročena krasna zahvalna diploma za vso naklonjenost, ki jo je izkazal klubu. Klubov inventar je vreden nad 11 tisoč dinarjev. Posebno razveseljivo je bilo blagajniško poročilo, ki prica o zelo dobrem finančnem stanju kluba. Med drugim so bila na zborovanju tudi spremenjena klubova pravila, ki so bila, kakor tudi ostala poročila, enoglasno sprejeta.

Sledile so volitve novega odbora. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dolgoletni poštovni predsednik dr. Milan Perko, ki se je za ponovno zaupanje najtopleje zahvalil in obljubil, da bo tudi v bodoče vodil klub po začrtanih smernicah k novemu napredku. Zahvalil pa se je tudi klubovemu trenerju g. Hasslu, kateremu gre levji delež zaslug za lanski uspeh Marsovih moštvev. Hassl ne samo, da je marljivo treniral igralce, temveč je v klubu tudi aktivno sodeloval in kakor je obljubil, tudi v bodoče stal na strani kluba in zanj žrtvoval ves svoj prosti čas. Odbor sestavljajo: predsednik: dr. Milan Perko, I. podpredsednik Janko Osenar, II. podpredsednik Miro Trtnik, tajnik Franc Zorko, II. tajnik Pavel Šefic, blagajnik Ludvik Šefic, II. blagajnik Karel Ruzler, načelnik Vinko Šefic, gospodar Janžek Strah, odborniki: Vrhnovec,

Kemične meje letanja

Vplivi višav na človeško telo in stroj — Analogni pojavi kakor pri gorski bolezni — Eksperimenti s svečo — Kje se neha oksidacija

Odkritost kemičnih dogajanj od višine je za letanje velikanskega pomena, in sicer ne samo za stroj, temveč tudi za letalca samega. V veliki višini, to je v višinah nad 4000 do 5000 m, se

Življenjska dogajanja

v človeškem telesu odigravajo drugače nego v nižinah. Spreminjajo se celo preprosta anorganska dogajanja. Znanj pojav gorske bolezni, ki jo pozna vsak veleturist, nam je o tem že prej marsikaj povedal.

Že v višini 3000 m se pojavlja običajna neka prekomerna utrujenost, ki se lahko stopnjuje do najslabših, morskoli bolezni podobnih pojavov. Domnevati je, da je vzrok za to

v nedostajanju kisika.

Znaki zanj bi bili pospešeno, težavno dihanje, utrip, bojazen, da se boš zadušil, in drugo. Ker dobiva kri premalo kisika, jo skuša srce čim hitreje pogonjati skozi pljuča in pri tem nastanejo lahko tudi nevarne krvavitve. Za ljudi, ki so bolni na srce in žilju, je gorska bolezen tedaj naravnost smrtno nevarna.

Prebivalstvo na andskih visokih planotah, kjer se gorska bolezen čisto pojavlja, ima proti tem pojavom zelo dobro pripomoček

v listih koke

— tudi naši veleturisti bi se s tem lahko okoristili. Drugače nam umetno dovajanje kisika prav tako pomaga in to je pač najbolj dokaz, da je pomanjkanje kisika glavni vzrok gorske bolezni in njenih zna-

kov, ki nam v ostalem izginejo, čim se vrnemo v nižino. V velikih višinah se osnovne kemične preobrnje v pljučih in žilah pač niso mogle izvršiti v redu.

Enako važne spremembe pa se kažejo tudi v kemičnih dogajanjih, ki označujejo

zgorevanje goriva

v pogonskih strojih. Motor sosa zrak neprestano vase. Čim višja pa je višina, tem bolj se spreminja sestava zraka. V njem je pred vsem manj kisika. Zato imajo motorji za visoke poletne posebne kompresorje, ki zgoščujejo zrak po potrebi. Seveda ni bilo lahko zgraditi takšne kompresorje, ki bi bili dobri in zanesljivi, pa ne pretežki.

Kakor so pokazala novejša raziskavanja, se da spreminjevanje

oksidacijskega dogajanja

v velikih višinah prav dobro ponazoriti z gorečo svečo. Treba jo je postaviti le v okolščini, ki ustrežajo okolščinam v velikih višinah, in to se lahko zgodi s pomočjo znanih višinskih komor, v katerih se dajo na poljuben način spreminjati zračni tlak, količina kisika, vlaga, temperatura, skratka vse, že davno nam znane posebnosti ozračja v gotovih višinah.

Poskusi s komorami

so pokazali, da se oksidacija zgorevanja v višinah do 5000 m ne spreminja. Ker se gorska bolezen pričena normalno že v višini 3000 m, je oksidacija dihanja tedaj občutljivejša merilo nego zgorevanje, toda to je za letalske motorje, ki zahtevajo spremembe v ozračju šele od višine 5000 m

dalje končno brez pomena. V komorah, ki so jih naravnali na razmere v teh višinah, se je pokazalo, da ostaja plamen sveče spočetka sicer še svetel, njegov rumeni del pa se manjša, notranji, modri del se

nasprotno veča.

Rumeni del, ki svetli, izvira od oksidacije, ki se v višinah več nego 5000 m dogaja čedalje težje. Modri del, tako zvanj redukcijski plamen, nima z zunanji pomanjkanjem kisika nobenega opravka, zato ne nazaduje, temveč nasprotno: spočetka se zavoljo zmanjšane zračnega tlaka celo veča.

V okolščinah, ki so v višinskih komorah ustrezali razmeram v višini 10.000 m, je bil plamen sveče

sestavljen samo na polovico iz oksidacijskega dela. Od te višine dalje se odigrava oksidacija v stratosferi, zato je zbuja se posebno zanimanje. V višini 15.000 m plamen le malo svetli in sestoji skoraj izključno iz modrega dela. Oksidacijski del je nad njim kakor blede čepica. V višini 18.000 m oziroma v okolščinah, ki so ustrezale tej višini, je bilo vsake svetlosti plamena

tako rekoč konec.

S poskusi so hoteli raziskati tudi učinek višine 20.000 m, toda malo nad 18.000 m je plamen sploh ugasnil, znamenje, da je oksidacija v tej višini zaključena.

Ti poskusi so torej pokazali, do kakšne višine bi bilo mogoče spraviti motorna letala in kje je tako rekoč kemična meja letanja.

Usoda egiptskega bombaža

Dežela, ki je navezana na promet po Sredozemskem morju

Egipt je, pravijo italijanski viri, kar se tiče izvoza in uvoza v podobnem položaju kakor Velika Britanija. Tudi dežela ob Nilu je, kar se tiče prometa z zunanjim svetom, navezana popolnoma na morje.

Sredozemsko morje je bilo zanje pred vojno najpomembnejša prometna cesta. Štiri petine egiptске trgovine so šle preko sredozemskih pristanišč Aleksandrije in Port Salda. Sedaj rabita obe pristanišči v glavnem za vojne namene. Dobave, ki prihajajo v Egipt in blago, ki gre iz Egipta, morajo preko suškega pristanišča.

Težko pa je, da bi šel ves gospodarski promet cele dežele preko ene same točke. Razen tega nedostaja Suezu potrebnih tehničnih naprav, saj je bilo to pristanišče med egiptskimi doslej na tretjem mestu. Nedostaja pa končno tudi ladijskega prostora. Izvozni in uvozni položaj dežele ob Nilu je zato zelo neugoden. V zvezi s tem je gospodarski minister zato izjavil, da bo treba pridelovanje bombaža v Egiptu znatno omejiti. Skladišča bombaža v Aleksandriji so že dalj časa prenapolnjena, zaradi blokade ne more to blago nikamor.

11.500 gibov v minuti

Statistika iz carstva čebel

Ameriški entomolog Edwin Teale je objavil veliko knjigo o življenju čebel. To celo vsebuje 10.000 fotografiranih posnetkov. Zanimive so Tealove številke iz čebelnega carstva.

Matica izleže vsak dan lahko 5000 jajčec, povprečno pa 2000. V svojem življenju, ki lahko traja pet let, izleže nad pol milijon jajčec, a samo v prvih dveh letih je tega sposobna.

Čebelna krila se gibljejo navzgor, naprej, nazaj in navzdol. Med poletom zamahnejo čebelnice peruti 11.500-krat. Na dan obišče 30.000 čebel iz istega panja okrog 150.000 cvetlic. V krajih, kjer je mnogo cvetlic, preletijo čebele kakšnih 50.000 milj, da naberejo za pol kilograma medu, med tem ko morajo v krajih, kjer je malo cvetlic, opraviti tudi 300.000 milj poletov.

Ration book na Angleškem

Namesto nakaznic imajo Angleži knjižice

V deželi, kakršna je Velika Britanija, ki dobiva velik del svojih življenjskih potrebščin preko morja, in ki je zapletena v hudo zračno in morskovo vojno, je vprašanje preskrbovanja z živili posebno težavno.

Racioniranje je torej prav tako njena usoda, kakor je to usoda ostalih evropskih držav. Kakor imamo mi živilske karte, tako imajo tudi na angleškem svoj »Ration book« — živilsko knjižico.

Vsak Anglež mora biti prijavljen pri

svojem mesarju, kjer sme dobiti določeno količino mesa na teden. Če hoče imeti boljše kose, dobi pač nekoliko manjšo količino. Lanj v septembru je smel kupiti vsak Anglež še za 2 šilinga 6 mesa na teden, pozneje se je ta denarna vsota skurčila na 1 šiling 10 in še pozneje na 1 šiling 6. Prav tako je racioniran sladkor, ki so ga Angleži ljubitelji čaja, porabili velike količine, maslo (125 g), debela in tanka slanina, čaj itd. Divjačina doslej še ni racionirana.

Skrčeni obroki kruha v Franciji

Posledice lanske izredno slabe žitne letine

V petek preteklega tedna je izšla naredba francoske vlade za skrčenje obrokov kruha, ki tvori pri francoskem ljud-

stvu najvažnejše živilo. Krušni obrok, ki je doslej znašal 350 g na dan, so skurčili za dvajset odstotkov. Tudi kvaliteta kruha se je poslabšala. Pšenični moki bodo dodajali posled dvajset odstotkov koruze ali drugih nadomestkov. Izdelovanje slaščic je strogo prepovedano, slaščičarne so že morale ustaviti obratovanje.

K tem ukrepom je prisilil francosko vlado položaj, kajti zaloga žita se vidno krčijo. Primanjkljaj žita za nezasedeno ozemlje znaša danes enajst milijonov stotov. Žitna letina lanskega leta je bila še slabša kakor so napovedovali največji črnogledi, dosegla je komaj polovico običajnega pridelka. Ker ni dovolj iz prekomorskih dežel, je veliko vprašanje, kako se bo preživljala Francija do nove žetve. Tudi letina v Alžiru in Tunisu je bila lani slaba. Položaj v zasedenih krajih je nekoliko boljši. Minister za preskrbo Achard je naslovil na kmečke prebivalstvo poziv, naj žito izroča državi namesto da ga zadržujejo in pokladajo živili.

A NEK DOTE

Znani kemik August Kekule je imel sina, ki si je težko izbral poklic. Na vprašanje, kaj si bo izbral, je odgovoril: »Ne vem še.« Nekoč so ga vprašali, zakaj si ne izbere poklica svojega očeta. Odgovoril je suho: »Vidite, stvar je takšna: mogoče bi postal slabiš kemik nego je moj oče, potem bi svet dejal: Stara pesem, nepomemben sin pomembnega očeta. Lahko bi pa postal tudi boljši kemik: To bi pa bilo še neprijetnejše, kajti tega svojemu očetu vendar ne morem storiti!«

Ko je mladi Napoleon obiskoval vojno šolo v Briennu, je bil med njegovimi učitelji neki profesor Bauer, ki je imel o Napoleonovih duševnih sposobnostih najslabše mnenje.

Nekoč mu je neki tovariš povedal, da velja mladi Korzičan za najboljšega matematika v zavodu. Bauer se je začudil: »Kako? Ali je torej vendarle neka stroka, v kateri mladi človek nekaj zmore?« »Sicer se pa ne čudim, kajti bil sem vedno mnenja, da je matematika znanost za slabe glave!«

VS AK DAN ENA

»Pomislite, zalotila sem moža, da je poljubil svojo tajnico.«
»Tega ne verjamem — to pravite samo zato, da bi v meni zbudili občutek ljubomarnosti.«
(»Aftenbladet«)

Zlata trdnjava Knox

14.000 ton zlata v shrambi

Iz New Yorka so nedavno odpeljali v znani Fort Knox zopet večjo količino zlatih palic. Prevoz se je izvršil v največji tajnosti in pod strogim nadzorom obojenih oddelkov.

Trdnjava se zdaj lahko s ponosom imenuje »zlato«, kajti v nji je nakopičena največja zaloga zlata na svetu. Strokovnjaki sodijo, da imajo v Fortu Knoxu za

14 milijard dolarjev zlatih palic. Državna blagajna Zedinjenih držav razpolaga z zlato zalogo, ki predstavlja vrednost nad 22 milijard dolarjev. Samo zlato, ki je shranjeno v Fortu Knoxu je za 50 odstotkov več vredno kakor ves denarni obtok v vseh Zedinjenih državah skupaj. Če bi ga natovorili v vagone, bi moralo biti v njih prostora za 14.000 zlata.

Žrtve potresa v Larisi

O potresu, ki je prešlo soboto razmaja grško mesto Lariso, poročajo zdaj še nekatere podrobnosti. Gmotna škoda je mnogo večja, kakor se je zdelo takoj po katastrofi. Osemsto hiš se je zrušilo, nadaljnjih tritisoč pa je tako poškodovanih, da so se morali stanovanjci izseliti. Našli so 45 mrličev in nekaj nad tristo ranjenih. Za desetstisoče prebivalcev brez strehe je dala vojaška oblast na razpolago šotore. Med potresom sta bila poškodovana tudi elektrarna in vodovod, železniški promet pa ni skoro nič trpel.

Finska — dežela sporta

Mnogi njeni ministri so bivši sportni prvaki

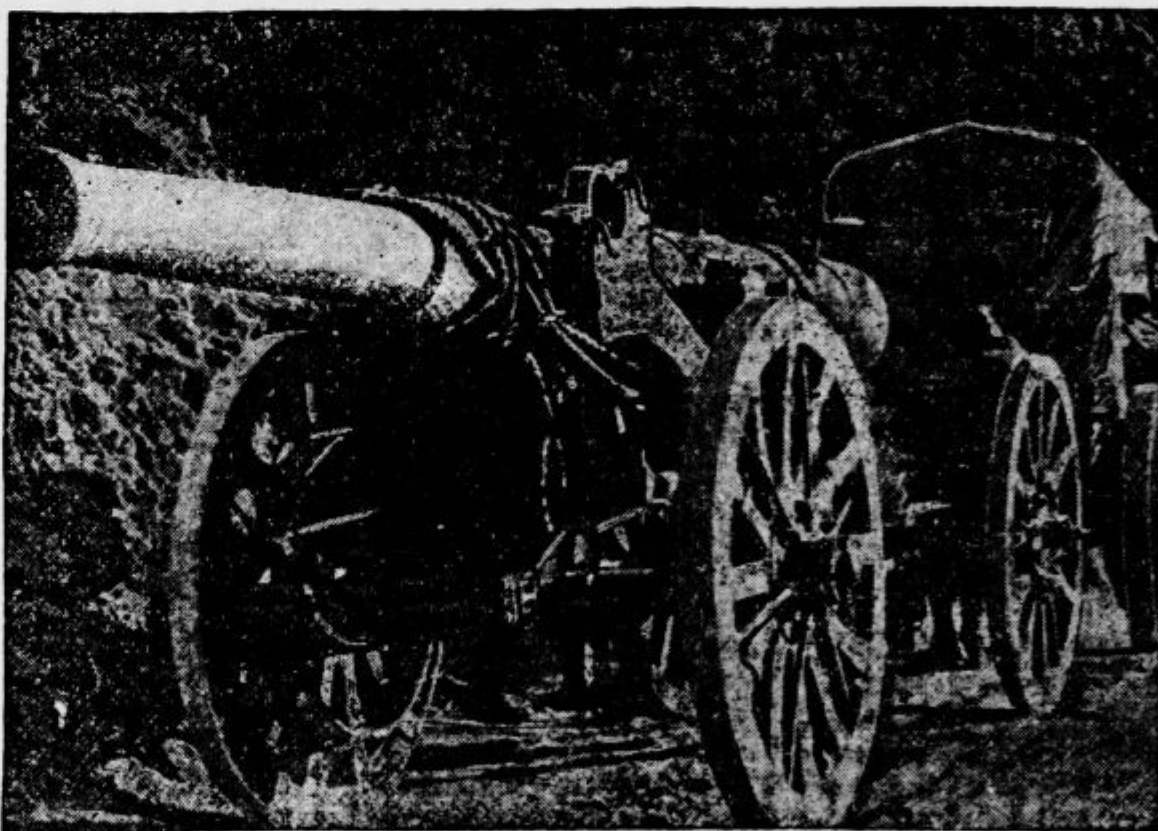
Nobena vlada na svetu nima toliko sportnikov in bivših prvakov kakor finska vlada. V tem je prava slika majhne severne republike.

Predsednik državnega sveta, Rangel je smučar, tekač in odlični jahar. Bil je predsednik olimpijskega odbora v Helsinkih, ki je pripravil olimpijado 1940. Do olimpijade žal, ni prišlo!

Rangel si je izbral za sodelavce mlade in vnete moške, ki povečini niso pripadali nobeni politični stranki, ki pa so se

skoraj vsi že proslavili v kakšni panogi sporta. Minister poljedelstva Kekkonen je bil pred petnajstimi leti finski prvak v skokih. Neki drugi minister je bil pred desetimi leti tretji tekač za Nurmijem. Večina drugih se je odlikovala na smučeh. Tako je bil tudi odlični smučar pokojni predsednik republike Kallio. Večina Fincev, tako ženske kakor moški, se poleg smučanja in teka pridno posvečajo tudi drugim vrstam sporta, posebno streljanju, veslanju in plavanju.

Ogromen top italijanske vojske

nekje na albanskem bojišču

Krušne nakaznice

so poznali v Evropi že pred sto leti

Krušna nakaznica, ki urejuje preskrbo s kruhom v tolikih državah med sedanjo vojno, je mnogo starejša kakor se običajno sodi. Sredi štiridesetih let minulega stoletja so imeli v nekaterih nemških deželah tako slabe letine, da je bilo primanjkljaj hrane. Ker se ni bilo železnice, ki bi omogočile dovoz živeža iz drugih dežel, je bilo treba seči po samopomoči.

Zima 1845/46. je bila izredno mrzla, žetev po nji pa tako slaba, da so cene za kruh dosegle dotlej nesluteno višino. Dragotniki in odeduši so vpadli žledcem. Tisti, ki je moral čutiti pezo pomanjkanja, pa so bili v prvi vrsti siromaki. Ker ni bilo nobenih socialnih akcij, kakor dandanes imenujemo ukrepe v korist splošnosti, so se storile takozvane »komisije za siromake prebivalstva«. Te so prevzele skrb za prehrano stradalcev.

Država je te komisije podpirala samo z nakupi žita v inozemstvu. Žito so zmlili

doma, moke pa izročili pekom. Ti so tedaj postali gospodarji položaja in so prodajali moko samo za drag denar. Da bi v tem položaju odpramoli splošni stiski, so uvedli nakaznice za kruh, ki se je moral prodajati po enotni ceni. Da so pa revnejši sloji dobivali nekoliko cenejši kruh od premožnejših, so zbirali denarne prispevke, s katerimi so pokrili razliko v ceni, katero so zahtevali peki od kupcev.

Prvo mesto, ki je uredilo cene za moko in kruh v tistih časih, je bilo Karlsruhe. Bilo je v maju 1847., ko se je mestna uprava dogovorila s peki, da bodo prodajali kruh po enotni ceni. V ta namen je vzelo mesto 150 tisoč goldinarjev posojila. Vsota je bila za tiste čase prav znatna. Za ta denar je mesto nakupilo žrnje v inozemstvu. Žito so zmlili, iz moke pa so pekli enoten kruh. In prodajali so ga tudi po enotni ceni, ki pa je niso bili deležni samo siromaki, ampak vsi mestni prebivalci.

Nabori in poroke v Ameriki

Nedavno se je vršilo v New Yorku letno zborovanje društva za ženitna posredovanja. Tri in trideset držav je poslalo na zborovanje svoje zastopnike, ki so v dolžih govorih razpravljali o težobah svojega poklica, katerega sta v zadnjem času začela ogrožati dva nova činitelja: nabori in strah pred vojno.

Kakor poroča »New York Sun«, so zborovalci, ki jih je bilo preko dvesto, soglasno ugotovili, da nikdar ni bilo težje uloviti moškega v mreže zakonov kakor v današnjih časih. Po njihovem mnenju so tega krivi v največji meri vojaški vpoiki. Predsednik zborovanja Nathan Wolf je trdil, da so posredovalci za ženitve v prejšnjih časih imeli na razpolago po petnajst žensk za enega moškega, dočim pride zdaj celo dvajset žensk na enega moškega. Tako so zborovalci sklenili, zvišati svoje pristojbine na račun žensk, da jim bo v teh težkih časih zagotovljen vsaj golji obstanek.

Drobne resnice

Ne strah pred življenjem, temveč slast do življenja je ustvarila življenje po smrti. To je kakor kopnenje po formuli: Nadaljevanje sledi...

»Ljubim te« pomeni skoraj vedno: »Zelim, da bi me ljubil ali ljubila.«
Znak mladosti: želja, da bi bil človek starejši. Znak starosti: želja, da bi ne bil mlajši.

So smoleži, ki se vozijo vedno z napačnim vlakom, in otroci sreče, ki jim to nič ne de.

Večina ljudi ceni iskrenost kot veliko čednost. Vendar pa ni prava ljubezen skoraj nikoli iskrena v toliko, ker zamolčuje nedostatke druga.

V mladosti sanjamo o zvestobi vsemu mogočemu in nemogočemu. V starosti imamo dovolj opravka s tem, da si ostanemo sami zvesti.

Čisto volneno — Kvalitetno blago
Itt. — dobite še vedno pri trvdri

Drago Schwab

LJUBLJANA — Aleksandrova cesta 7.
Zaloga konfekcije za gospode in dečke.

»Dragi možiček, kolikokrat sem si želela, da bi se spremenil v negativ... Potem bi te dala lahko vsaj povečati...«
(»Aftenbladet«)

Vedno številnejši otroški naraščaj

Prvi eden, drugi dvojčka, tretji trojčki — Pod Kumom je pri Vrtačnikovih privekal 14. otrok

Št. Vid na Dolenskem, 7. marca. Temeniška dolina slovi pri nas kot rodovitna in ima tudi lepo okolje. Pozna jo številni izletniki, ki prav radi obiskujejo prve dolenske vinorodne gorice na pobočju Primskovega.

Na hribu s prijetnim razgledom v dolino stoji vas Vrh pri Subračah. Med rednimi hišami v Vrhu je tudi Friljarjeva hiša, kjer gospodari skromna, revna kmečka družina malega posestnika Toneta Prosenca. Friljarjeva družina je dobila te dni izreden prirastek, rodili so se ji hkrati trije fantički. Friljarjeva sta poročena šele dobra tri leta. V tem času pa so imeli v hiši že trikrat vesel dogodek. Prvi se je rodil en otrok, lansko leto že dvojčka, letos pa je kar troje fantičev presenetilo očeta Toneta in njegovo ženko.

V teh časih, ko se čuti pomanjkanje pcvod, kjer imajo številne družine, dela prihod treh lastnih fantičev veliko zadržalo. Friljarjeva kmetija je mala in bo težko redila vse člane.

Friljarica, ki je zgled skromne dolenske ženske, je opravljala vsa hišna dela prav do poslednjega, ko so ji priskočile na pomoč sosede, da so jo spravile v posteljo. Po starem običaju so materi pomudile skodelje krepke juhe. Friljarica pa

je na pol v šali, na pol zares zanevala nad strežnico, češ, kaj mi bo ta voda, skuham mi raje žgancev, da se bom podprla za tri nove lačne kljune.

Tementani se zdaj radi najavljajo pri Friljarjevih, da si ogledajo najmlajšo generacijo. Vsi trije fantički so si izredno podobni in v skrbi, da bi jih ne zamenjali, ima vsak pobič zataknen za povoj poseben listek s svojim imenom.

Vrh pri Subračah in vsa Temeniška dolina, ki je dobila te dni izreden prirastek, leži v litjskem okraju. Ta je bil v zadnjem času deležen že večkrat takšnega presenečenja, kakor ga imajo zdaj pri Friljarjevih. Lansko leto so prišli trojčki na svet tudi na Polšniku v Zasavju. Izredno plodovita je tudi 37letna Vrtačnik Terezija, žena malega posestnika iz Št. Jurija pod Kumom. Pred dnevi je dala življenje že 14. otroku. Sprito izredno številnega prirastka je bil v sredo za botra mlademu Kumljanu ban g. dr. Marko Natlačen in je najmlajši Vrtačnik dobil ime po vsjem botru. Fantiček je zdrav in krepak in se bo skoraj vrnil s svojo materjo domov pod dolensko goro očaka Kuma, kjer bo rasel ob 11 doma živih bratih in sestrah. Mati Terezija je do sedaj rodila 7 fantov in 7 deklet.

Drzen vlom sredi noči

Vlomilci so navrtali železno blagajno in odnesli osem tisoč dinarjev

Smartno pri Litiji, 8. marca. V četrti jutraj se je uslužbenka znane šmarnske industrije g. Pavla Knafliča na vso moč prestrašila, ko je zarana stopila v pisarno z namenom, da jo popravi. Vse je bilo razmetano, na tleh je bilo polno nesnage in blagajna je bila navrtana.

Lastnik usnjarne g. Knaflič je takoj uvidel, da so nočni dolopristreži strokovnjaki izvedli svoje delo. Ničde od domačih ni čul nikakega ropota. Sam gospodar spi nad pisarno. Hiša je bila, kakor vsako noč, tudi to noč zaklenjena. Prav tako tudi vrata, ki vodijo s hodnika v pisarno. Vagalna pisarna je od dveh izredno svetlih žarnic vso noč razsvetljena in na vsake pol ure pregleduje industrijske, kakor tudi ostale naprave in lokale poseben nočni čuvaj, ki je pri hiši že dolgo vrsto let in je izredno vreden mož. Pogled na kontrolno uro je dokazal, da je tudi usodno noč vestno vršil svojo službo in je po svojih službenih predložitvah vsake pol ure obšel ves dodeljeni rejon.

Dosedanja preiskava kaže, da sta izvršila vlom dva drzna in sretna vlomila iz poznane tržaške vlomilske šole. Eden

je bil obut v čevlje okovane, drugi pa nosi lahke čevlje z gumijastimi podplati. Zanimivo je, da ni bilo mogoče prav nikjer posneti prstnih odtisov. Oba vlomilca sta nosila pri svojem poslu gumijaste rokavice.

Vlomilca sta navrtala blagajno s svinjsko nogo. Da sta strokovnjaka v svojem poslu in da sta poznala verjetno tudi poslovanje pri Knafličevih, je dokaz ta, ker nista blagajne navrtala od sredi, kakor bi vsakdo pričakoval, temveč od strani. Za to sta imela poseben razlog. Blagajna je razdeljena v več predalčkov. Rokomavha sta zavrtala blagajno točno na onem mestu, kjer hrani g. Knaflič denar. Vlomilca sta odnesla 8 tisočakov in še nekaj drobca. Vsa sreča je v tem, ker je g. Knaflič poravnal ravno prejšnji dan večji znesek, sicer bi se obema ptičkoma ptič pohod še bolj obnesel. Po izvršenem vladu sta se svedrova neslišno podala iz pisarne in sta jo zaklenila. Prav tako sta zaklenila tudi večna vrata. Odselila in zapirala sta vrata z vitrihi.

Oblastva imajo na sumu dve osebi, ki bi prišli v poštev pri vladu, vendar drža v interesu preiskave zadevo v tajnosti.

Skladatelj in dirigent L. M. Škerjanec

ga ritma in kolorita. Tako predstavlja spored ponedeljkovega koncerta, pri katerem sodelujeta pianistki za. Boža Černivec-Sapila in prof. Silva Hrašovec in ga vodi dirigent prof. L. M. Škerjanec. Dester izbor skladb za godalni orkester, ki je specialna panoga orkestralne zasedbe, posredujejo med solistično in komorno glasbo ter velikim orkestrom.

Huda nesreča

Jesenice, 8. marca. Okrog 9. dopoldne se je pripetila v martinarni KID na Jesenicah nesreča, ki bi kmalu zahtevala življenje elektrika Cirila Pogačnika, rojenega 1. 1917 v Rožni dolini v Ljubljani. Pogačnik je imel nalogo, da izmenja tuljavo magnetne zavore na 8-tonskem žerjavu v višini 16 metrov. S staro tuljavo v roki se je vračal po lestvi navzdol, pri tem pa mu je brzokone izpodrsnilo ali pa je izgubil ravnotežje, da je padel v znak na progo spodnjega žerjava, od tam pa še 9 metrov globoko na tla in se preotalil v meter globoko livno jamo. Poklicani zdravnik dr. Josip Hafner je ugotovil prelom leve stegnenice in izpah v levem zapestju ter znatne opekline na levem licu. Zdravnik je nudil ponesrečenemu prvo pomoč, nakar je odredil naj ga takoj prepeljejo v splošno bolnišnico v Ljubljani. Pogačnikove poškodbe so zelo hude in ni mnogo upanja, da bi ostal pri življenju. Komisija s policijskim podnazornikom Kunčičem na čelu je ugotovila, da krivca za nesrečo ne zadene nikogar.

Smrt pod vozom

Št. Vid pri Stični, 8. marca. V št. Pavlu pri Stični se je večeraj dopoldne pripetila huda nesreča, ki je zahtevala življenje 58letnega posestnika Franceta Goloba, očeta številne družine. V gozdu je naložil voz strelja, a ko je okrog 15. pripeljal domov, je v neposredni bližini hiše, kjer teče cesta tik plitkega vasknega ptoke, kolo zašlo čez rob ceste in težko naložen voz se je zvrnil v potok. Nesrečni gospodar je padel v vodo, tako da je tovor obtežal nad njim in ga zadušil komaj par pedl pod gladino vode. Ko so domači in sosedje prišli na pomoč, je bilo že prepozno. Franceta Goloba so mrtvega pogegnili izpod voza. Nesreča dobrega gospodarja in skrbnega četa je v vsej soseski vzbudila iskreno sožalje.

A kakor je že navada, da nesreča nikoli ne prihaja sama, je tudi tokrat okrog 21.30 podružna cerkev sv. Pavla udarila plat zvona. Na polju blizu št. Vidja je začel goriti kozolec. Čeprav so takoj prihiteli gasilci od vseh strani, je kozolec pogorel do tal.

FRANZ JOSEF GRENCIGA

tedaj je sledilo najlepše: »Ajde, do svidenja jutri!« je rekla. Zagledala se je vanj in primaknila ramena, kakor da jih ponuja. Enkrat samkrat ga je premotilo, da jo je odločno pritegnil k sebi, ni se mu utegnila izmuzniti, prijel jo je za ramena, kakor da jih hoče oteti, in jo je poljubil. Vsa je vzdrhtela, skorajda omahnila je, a že se je spet vzravnala. Bila je huda in je odšla brez besede. Knapu pa je ostala na ustih vroča sled, še kako vroča! To je bilo enkrat samkrat.

Ampak vse to je bilo zdaj nekje daleč za njim. Ko bi jo zdajle mogel videti, četudi skrit nekje v prikrajku! Ko bi samo čutil, da gre... Bela, njen korak, njena vzravnana glava! Tedaj bi stopil naprej! Ali ne. Molčal bi, ne! Pristopil bi in rekel: Dober večer, Bela, evo me!... A ona? Zdrnila bi se in rekla: Oprostite, ne spominjam se vas... čakam tovariša, imam sestanek... Potem bi se pojavil direktorjev sin.

Ko je tako razmišljal, je pristopil Glodič.

— Ha, Knap, kako je? Zamišljen si...

Knap se je zdrnil. Nekako bal se ga je na tihem. Tudi zdaj je opazil tako dobro znani lokavi izraz na Glodičevem obrazu.

— Pa da, če je človek zaljubljen, je pač tako — je posmehljivo nadaljeval Glodič. — Ampak snoči sem videl tvoje bišve dekle. Bila je z nekim civilistom. Vprašam svojega tovariša študenta: Kdo pa je to? Pa mi je povedal, da je direktorjev sin... Haha — se je zarežal Glodič, ko je videl Knapa zardevati, saj ti pravim brate, tudi jaz bi jih lahko imel na vsak prst, še študent me je k temu nagovarjal. Zaman, nočem! Ajd, na zdravje!

Glodič je odšel zmagovalno nasmejan. Pustil je Knapa pobitega, korakajočega brezciljno.

Kriza je trajala samo kratek čas, ko se je mahoma v njem nekaj zganilo. Osamosvojil se je, zrasla je nova moč. Le počasi, Knap! Čutil je, da raste, postajal je atletsko velik in čvrst. Ramena so se mu napela. Dvignil je glavo. Vdihaval je zrak kakor poživljajoče zdravilo, bil je preroben, čvrsto odločen: Naprej, naprej, Knap! Samo polagoma!

Zbudilo se je krasno jutro, po nebu je bila razlita čudovita svetloba, kakor da prihaja sklozi rešetkasto okno. Knap je pogledal v nebo, visoko so bili drobni oblaki, beli in svetli, podobni razvlečenemu povsemom belega prediva. Oblaki so zadrževali sončno luč, da se je razlivala široko po nebu. Tam nad njimi — kako mora biti lepo! Knapu se je zahotelo pohiteti tja gori. Lahko, če hoče — si je rekel, — kdo pa še more

Danes prvi vojaški koncert v Ljubljani

Danes bomo imeli v Ljubljani prvi vojaški koncert pri katerem so sodelovali povska družina našega domačega, ljubljanskega 40. pešpolka. Koncert so organizirali Sreški odbor jugoslovenskih dobrovoljcev v Ljubljani, odbor Udruženja rezervnih oficirjev in Radio Ljubljana. Namenjen je spominu 25. letnice ustanovitve prve jugoslovenske dobrovoljske legije v Rusiji. Prirejen bo v ljubljanski operi in se bo pričel ob 16.30.

Koncert bo otvorila godba 40. polka s Sučikovo »Triglavske korčnice«. Nato bo pozdravil zbrano občinstvo in ljubljansko garnizijo predsednik propagandnega odbora Udruženja rezervnih oficirjev g. dr. Vinko Vrhunec. Za njim bo govoril zastopnik ministra vojske in mornarice, komandant dravske divizije, divizijski general g. Ljubomir Stefanović. Sledila bo Jankova simfonična slika »Kosovo«, nakar bo govoril ban dr. Marko Natlačen. Za njim bo nastopila pevska družina 40. polka z vojaškimi pesmimi: »Od Urala do Triglava«, »Slovensko dekle« in z Aljaževim »Triglavom«. Nato bo zaigrala godba 40. polka korčnico. Sledil bo govor dobrovoljca Rajka Paulina: »Slovinci, vitezi

svobode«. Sledila bosta duet in finale iz opere »Nikola Šubic Zrinjski«. Z narodnimi vojaškimi pesmimi bo nastopil Bežigradski pevski zbor. Član narodnega gledališča Ivan Levar bo govoril samogovor »Misel na mater« iz Golice »Dobruže«. Zaključna točka sporeda bo alegorična slika: »Slovenec, Srb, Hrvat«. Režijo vseh nastopov vodi prof. Josip Sest.

Prvi vojaški koncert v Ljubljani bodo poslušale preko radijskih zvočnikov vse garnizije dravske divizije. Prenasli pa ga bosta tudi zagrebški in beograjski radijski postaja. Prireditelji so dali ljubljanski garniziji na razpolago 500 brezplačnih vstopnic za vojake, ki bodo tako imeli priliko užiti lepo popoldne po svoji težki in odgovorni službi. Manjše število vstopnic je dobilo tudi dijaštvo višjih razredov ljubljanskih srednjih šol.

Ker je ostalo še nekaj prostorov, posebno v ložah in parterju, opozarjamo na to, prireditelj ljubljanske rodoljubne občinstvo s pozivom, da prisostvuje temu prvemu javnemu, kulturnemu nastopu naše vojske v Ljubljani. Cena vstopnic je zmerna in je tako dana prilika, da bo gledališče zasedeno do zadnjega kotička.

Elektrifikacija Ptujkega polja napreduje

V soboto je prvič zasvetila električna luč pri Sv. Marku niže Ptuja in treh drugih vaseh

Ptuj, 8. marca. Danes je prvič zasvetila električna luč pri Sv. Marku niže Ptuja in v vaseh Zabovcih, Markovcih in Novi vasi, medtem ko napeljava električnega omrežja končuje v Spuhlji v bližnjih dneh gotovo. Ob tej priliki se je pri Sv. Marku niže Ptuja zbralo mnogo občinstva s predstavnik oblastev in je domači župnik g. Grobler, ki ima veliko zaslug za realizacijo te akcije, blagoslovil transformatorsko postajo.

Omrežje za imenovane vase je zgradila z lastnimi strokovnimi moči Zadruga elektrarna v Ptuj. Vsa odjemalca toka mora biti član zadruga in so tako tudi novi priključeni odjemalci toka postali so lastniki te naprave. Tem bo na zadrugi podlagi ustrezno, da bodo mogli svoje obveznosti, katere so si naložili z napeljavo elektrike, poravnati v daljših plačilnih rokih. Tudi elektrarni Fali mora biti naše ljudstvo hvaležno, saj je brez trenutnih upov na kakšen dohodek investirala v daljnovid velik znesek.

Kakor smo svoj čas že poročali, je pred leti začela Zadruga elektrarna v Ptuj elektrifikacijo ptujke okolice in je razen Ptuj elektrificirala naselja v občini št. Vidu, Hajdini in Lancovi vasi. Lani jeseni je pa z elektrarno Falo, ki gradi daljnovo na lastne stroške, začela elektrificirati vasi na levem bregu Drave. Danes mogočni jekleni stebri ob Dravi kažejo smer te za gospodarstvo tako važne napeljave.

Razumljivo je, da se zanimajo za elektriko tudi prebivalci ostalega Ptujkega polja. Pripravljeni in izgotovljeni so načrti za krajevna omrežja ob daljnovidu,

ki bo držal iz Podve pri Račah skozi Stražgojce, Cirkovce, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Ptujsko goro do Majšperga. Raven tega je projektiran odcep daljnovoda iz Ptuja proti Pacinjam, kjer bi se lahko nadaljeval dalje v Slovenske gorice. Iz Pacinja pa bi vodil daljnovid proti Dornavi. Umiljivo je, da prosijo za elektriko tudi prebivalci vasi Bukovce, Stojncev in Muretnincev. Želja teh je, da pride čim prej do izvršitve njih omrežja. Prav tako čakajo na tok prebivalci v občini Sv. Marjeti pri Ptuj. Vsa ta dela pa so zvezana z velikimi investicijami, katerih interesi sami ne bodo mogli prevzeti. Nujno bi bilo, da tudi banovina prisloži na pomoč.

Smrt zaradi padca v prepad

Hrastnik, 8. marca

Pred 14 dnevi smo poročali, da se je oglašila smrt v delavski družini Karmarjev na Brnici v enem tednu kar dvakrat. Najprej je umrl oče, nekaj dni nato pa sin Rudolf. Toda smrt je hotela svoje delo pri Karmarjevih še bolje opraviti in se je oglašila te dni še enkrat pri njih. V ponedeljek popoldne je šel 30letni sin Frac Karmar, delavec kemične tvornice, v bližini stanovanja na Brnici na vrh opuščene kamnoloma kemične tvornice. Spodaj na ravni pod kamnomlomom so otroci brali žogo. Fracu se je pa menda, ko je gledal z vrha male bratce, zvrtilo v glavi in je padel kakih 25 m globoko na tla. Bil je pri prči mrtev. Ponesrečenca so pokopali v sredo na dolskem pokopališču. Naj v miru počiva! Preostali naše sožalje!

KUPUJEM vse industrijske in obrtniške ODPADKE

po sledečih cenah:
staro železo od din 1.50 do din 2.—, strojna litina din 2.25,
baker din 15.—, medenina din 12.—, svinec din 3.50, cink din 3.50

Cunje, mešane žakljvine proste din 3.50

krojaški odpadki do 30 din,

TEKSTILNI ODPADKI:

bombaž surove niti, čiste din 23.—, barv, bombažve niti din 11.—,
umazane niti do din 5.—, volnene jopce in nogavice din 24.—,

Odpadki od tovarna za perilo,

beli čisti do din 15.—, barvani do din 9.—, papir od aktov in tiskarn
do din 1.40 za kg.

Nakupovalci imajo še posebne procente.

ZAHTEVAJTE CENE! — NE POSLUSAJTE RAZNIH PREKUPCEVALCEV PO ULICAH, PREPRICAJTE SE OSEBNO! — VSE TE PREDMETE PRODATE po najboljših cenah pri znani trditi:

Veletrgovina s surovinami SLUGA IVAN — Maribor,
Telefon 2272 Tržaška cesta 22 Telefon 2272

ŽIVORAD VUKOSAVLJEVIĆ
PILOT-PODPOROČNIK
KNAP BRANI
BEOGRAD

Knap se je prvič počutil kakor v suženjstvu. Ujetnik v sovražnem taboru, obkroženemu z visoko, neprestopno ograjo, ki jo varujejo stražarji. A onkraj pregraje so njegovi. Samo v zrak more, kakor je nekdanji v davni beži iz nevarnega labirinta ujetnik Dedal s svojimi krili. Knapu so se venomer vsiljevale misli o Beli. To je poslednji drhtljaj, si je govoril, dokler njena podoba ne izgine. Mar je mogoče, da je ne bo več videl? Mar je res vse minilo? Vračale so se mu Glodičeve besede: »Norček, saj te ne mara! Mar ji je podoficir! Dekle je lepo vzgojeno pa se te ne more otresti, a ti si izgubil glavo!... Morda je pa le res tako. Glodič je zloben, toda tu je morda zadel v črno. Dovolj, če je zadel le za stotinko. Saj je boljše, da sva se razšla, si je govoril. Bolje, boljše!... Toda od nekdaj mu je spet zasijal droben žarek nade. Ne: ni mogoče tako. Nikakor ne!... Spomnil se je vsega: kako ga je vabila, naj pride vsak večer v mesto, kako se je takoj veselo ločila od tovarišic, ko ga je ugledala. In kako ga je gledala! Vpijala je svoj pogled v njegove oči. Ona, Bela, dotlej resna, je postala tako priljudna. Odšla sta vselej v svojo alejo in tam sta sedla na klop, ona je pripovedovala, on pa je poslušal. Govorila je, kako bo dovršila šolo, nakar bo svobodna, on pa bo oficir, postal bo sloveč pilot, junak nad vsemi. — Knap je v takih trenutkih samo molčal kakor da zbira moči. »Bomo že storili vse, kar se hkrati tiče!... Ona pa je nadaljevala: »Lepo bo; na vsakem mitingu zmagajte! Nagrade, slava, poročila v listih najbolj pa občutek junaštva, dvig iznad vseh. Ali je tako?...« Knap je priklimal kakor otrok, ki si mu povedal lepo pravljico. Potem je previdno vzel njeno roko v svojo in je razmišljal o lepih časih, ki so se že svetlikali v njegovih duši in je za nje že ves živel... »Moja boš« — je govoril sebi, ko jo je gledal — »samo moja boš, ko bom slaven in tedaj ti vrnem vso zahvalo za tole. Ti boš moja svetla zvezda!... Ko se je dovolj nagovorila, se je Bela odpravljala in

tako? Mar ni zadosti samo to, pa bom popolnoma zadovoljen s svojim stanjem? Kdo more kakor jaz kreniti zdajle v tisti kraj, ki je ves svetel in trepetajoč? Kdo se more tam gori ves v soncu preobračati po mili volji! Jaz bi moral biti srečen, toda... Knap si ni vedel povedati, zakaj ni popolnoma srečen. Tudi Bela bi morala vedeti, da pojde tja gori, ona naj bi bila z njim. Da, samo to in nič drugega! Človek je še vse preveč prijet k zemlji. Nebeški predeli so prekrasni, toda še tuji. Človeku ne zadostujejo za srečo, mora se vračati na zemljo. Kdo bi vedel, katera pokolenja bodo kdaj sproščena zemlje. Knap je tolikanj hlepel po zemski sreči.

Stopal je k hangarjem, da se dvigne k poletu. Poprej je bil ogledal sobe v vojašnici, vrtičke, vse prostore, dvorišče, povsod je našel primeren red. Bujna svetloba poletnega sonca, ki je obsevala zemljo, je tudi njega navdala z nečem nedoločnim. Z nežnostjo in radostjo. Rad si je pritrtil, da je življenje vendarle lepo. To mu je govorilo njegovih pet in dvajset let. Dramila se je v njem nada, da mora biti bolje in da se bo to kar kmalu zgodilo. »Bo bolje, bo, pa tudi zdaj je dobro!« kakor da je čul šepet okrog sebe. A nikogar ni bilo, le ptice so se iz trave radostno dvigale v zrak. Občutek, da se mu bo primerilo nekaj razveseljivega, ga ni preslepil. Komaj je bil pred hangarji, je prestrgel njegov ordonanc s pismom v roki:

Za vas, gospod narednik!

Knapu je, kakor vselej pri nenadnih dogodkih vzdrhtelo srce; kri mu je šnila v lice in potem se ni mogel spomniti, kdaj je vzel pismo, kdaj je ordonanc odšel, kdaj je pogledal, od koga je pismo. Vse se je zgodilo v trenutku. Bil je Belin rokopis. Spet ga je prevzelo. Naj že bo ugodno, ali neugodno, ali mu daje slovo, ali ga naposled vabi, da bo videla, kaj je z njim... vse eno! Zbral se je. Premagal se je, da pisma ni odprl, šele zdaj je začutil, da je razburjen. Pismo je vtaknil v žep. Hotel je zagospodariti nad seboj in se umiriti. Prebral bom čez pet minut, si je rekel in pogledal na uro. Pet minut prej ali pozneje! Naj bo, kakor je, vsebina se ne more izpremeniti. Obsodba ali pomilostitev. He, tovariš!

Nadaljeval je pot. Hangarji so bili široko odprti, letala so že stala pred njimi, nekatera so že brnela. Mehaniki so tekali od hangarja k strojem in nekaj prinašali. Brnenje motorjev se je razgubljalo po prostranih, svetlih poljanah, na katerih je počivalo avgustovsko jutro.

Jugoslavija nad vse!

Naš narod ljubi svojo domovino, svojo drago Jugoslavijo, ker je njegovo nacionalno življenje ustvarjeno po zgodovinskih žrtvah, nadčloveških naporov in mučeništvu. Skozi stoletja so padale mnoge žrtve in preteklo je morje krvi, dokler se nismo osvobodili tujcev in zedinili v eno državo, kraljevino Jugoslavijo.

Jugoslavlani smo nerazdvojeno vezani s svojo domovino, s tem nad vse lepim skupnim domom Srbov, Hrvatov in Slovencev. Domovina je v nas in mi smo v njej. Mi smo njena kost in njena kri.

Narodna odbrana

Postojnski:

Beg Džaransan

Aliban je bil veliki knez neke zamorske države z rodovitno zemljo in velikim bogastvom. V njegovi deželi so uspevali najrazličnejši pridelki in najlepše rože vsega sveta so cvetele tamkaj. Njih omamni vonj se je širil daleč preko mej Alibanove zemlje. V mnogoštevilnih srebrnočistih jezerih so plavale velike ribe z zlatimi plavutmi, iz nebotičnih dreves pa so ljudje dobivali hladilno pijačo. Nizko gričevje je bilo polno zakladov, zlata, srebra in dragih kamnov najrazličnejših barv, ki so s svojim bleskom jemali vid. Sam

veliki knez Aliban je bival v ogromnem gradu iz stekla, porcelana in marmornja, vrata, stebri in strop pa so bili iz čistega zlata. Vse to je bilo v presrečni deželi in ljudstvo z vladarjem vred je bilo zadovoljno. O bogastvu in veličini te dežele pa je zvedel poglavar sosedne države Džaransan. Bil je to surov in strašansko grd mo, brezsrčen in brezčuten. V njegovem srcu ni bilo prostora za kar koli nežnega in lepega. Glodal ga je črv zavisti. Ponoči in podnevi je sanjal o Alibanovem bogastvu in njegovih krasnih mestih. Rad bi se je bil brez truda polastil, toda tega ni mogel. Zato je ukrenil nekaj drugega. Neko temno noč je vpadel s svojo vojsko v sosedno deželo, pobijal in zažigal vse vprek in končno ujel samega Alibana. Velika sreča pa je bila, da je Aliban utegnil vzeti s seboj čarodajni dragulj, ki mu je svetloval v najtežjih trenutkih. Ko je tako ubogi Aliban ležal v temni ječi, si je pritisnil čudežni dragulj na uho in poslušal njegove besede: »Hudobni Džaransan spi v tvojem

belem gradu, uživa vonj tvojih cvetic in pije sladico iz tvojega drevja. Zato ti svetujem tole: razjokaj se, kolikor se moreš, da ti bo prišlo za dve pesti solza, te solze razkropi po vsej celici, potem pa leži in zaspi. Aliban je natančno storil po nasvetu svoje dragotne in čakal uspeha. Kakor hitro pa je zatislil oči so se po vsej deželi prikazale kače, najgnusnejše živali, krokodili, želve, zmaji in vse uničujoče kobilice. Vse te golazni je bilo toliko, da so bile pokrite vse hiše in celo Alibanov grad. Vse cvetice so ovene, namesto njihovega vonja pa se je razširil neznošen smrad. Džaransan je ravno

Mlado Jutro

spal, ko so prigomazale v njegov grad dolge in gnusne kače. S svojim sikanjem so ga prebudile, toda sedaj se ni mogel več rešiti. Kače so hitro opravile svojo nalogo: piliča ga je vsaka desetkrat nato pa so šle pokončevati Džaransanove vojake. Ko so ravno opravile svoje delo, se je zdanilo. Aliban je odrl oči, toda kako se je začudil, ko je videl, da ni več v temnici marveč na zeleni trati. Okrog njega je lazilo na stotine kač, toda niti ena se ga ni dotaknila. Radoveden pa je bil, kaj se je zgodilo z Džaransanom, zato je drugič nastavljal dragulj na uho. In slišal je še-

pet: »Hudobni sovražnik je mrtev. Njega in njegovo vojsko so ugonobile kače in zmaji. Sedaj si rešen. Ali slušaj: ako hočeš odgnati te golazen in smrad ter priklicati prejšnje življenje, ubij eno izmed kač, namaži si z njeno krvjo desno roko, potem pa zamahni na vse štiri strani.« Uslužno in najponižneje je Aliban to storil in res: kakor bi trenil se je vse spremenilo; vzcvetele so zopet rože, prikazala so se drevesa in vse je bilo kot prej. Tedaj je bil Aliban tako vesel in srečen, ker ni imel več sovražnika, da je svoj razkošni grad podaril bolnikom in slepcem, sam pa je naselil v preprosti hiši. O zlobnem Džaransanu pa so ljudje še dolgo govorili in jaz sem njegovo zgodbo zapisal.

IZ KRAJEV, KJER ŽIVIJO SLOVENC

Toni Hvala:

Danteieva jama pri Tolminu

Pot iz Zatočmina v Zadlas se vije ob pobočju Vodila vrha. V svetovni vojni je bila temeljito popravljena, ker so jo uporabljali Avstrijci za donos živčevja in municije vojaškim posadkam v postojanke na Mrzli vrh. Razor in dalje proti Krnu. Steza, ki se vije iz tesne soteske pa vodi čez Lazje v Zadlas—Čadrg.

Prav v tesnih pobočjih Vodila in Razora se nahaja podzemna jama. Znanja je pod imenom Dantejeva jama. V njej se je baje skrival nekaj časa veliki italijanski pesnik, ko je bil preganjan iz domovine.

Iz Tolmina je k jami lep izlet. Studentje smo jo večkrat obiskali. Ima vse značilnosti prave kraške jame. Ob vhodu je ozka. Le čepi se moreš skobacati vanjo. Kmalu pa se razširi, da lahko vzravnal nadaljuješ pot. Krasi jo nebroj večjih in manjših kapnikov. Pravijo, da ima izhod onstran Razora, nekje nad Bohinjem.

V starih časih so živele v jami divje ženske. Kmetje so se jih bali. »Bom že povedala divji ženski, pa vas bo nesla v črno jamo!« je tudi mati večkrat strašila poredno otročad.

Podnevi so se redko prikazale. Rajna Matjanka je pripravljala kosilo za žanjice. Ko je imela v pletenici že vse nared, da odnese na polje,

se pojavi pred njo divja ženska. Čudno je bila oblečena, črna v obraz in v laseh je imela vranja peresa.

»Daj nam jesti, lačne smo!«

Gospodinja se prestraši, odloži pletenico in postavi pred njo krožnik juhe. Ženska je ne pogleda in prične jesti. Gospodinja se zdi, da ženska ni sama, vendar ni poleg nje nobenega drugega v izbi. Ko pogleda na mizo, vidi tam že devet krožnikov. Sliši samo rooptanje žlic. Čudo, prečudno! Matjanka se prestraši. Hoče pobegniti. Tedaj pa divja ženska vstane in reče:

»Hvala ti, Matjanka! Ker si nas lačne nasitila, ti ohlujim, da ne bo tvoja domačija nikoli pogorela. Noben ogenj ji ne bo mogel škodovati. Bodi brez skrbi.«

Ženska izgine. Ko gospodinja pogleda za njo, vidi kar devet žensk, ki so vršale v svoj dom proti jami. Vseeno hoče odnesti zakasnelo kosilo žanjicam na polje. Tedaj začudeno zapazi, da so bili vsi lonci v pletenici prazni. Ženske so ji bile vse pojedle. Njena gostoljubnost pa je bila kmalu poplačana. Še tisto noč je pričelo biti plat zvona. Hud požar je uničil vsa. Le Matjankine hiše se je ogenj izognil. Očuvale so jo divje ženske.

Miška in kruhek

Bilo je okoli polnoči. V kuhinji je bilo vse temno in tiho. Zdjaj se je skrčil les v podu ali v mizi, in tedaj je bilo slišati, kakor da je nekaj počilo. Drugeče je bilo vse mirno.

Mesec je bil nocoj že prehodil dolgo pot in posvetil v marsikatero okno. Nu in zdaj je prišel tudi do kuhinje, ki vam pripovedujemo o njej, ter posvetil vanjo.

Na mizi je stala skleda, polna sladkega mleka. Kakor majceno jezero s srebrnim bleskom, tako se je v mesečini svetila skleda z mlekom. Zraven skleda je ležal kosček kruha in mesec je zdajci videl, kako je švignila drobna miška po mizi.

Pri skledi se je miška ustavila, sedla na zadnje nožice, dvignila nos in vzhiteno vdihavala duh po sladkem mleku. Skušala je priti do mleka, vendar so bile stene skleda tako gladke, da je zmerom spet izpodrsnila. Najrajši bi se bila v skoku pogladila na sredo skleda in se nalokala — toda kako naj pride potem iz skleda? Snomnila se je, kako je nekoč, ko je bila še čisto majcena miška, skočila v tako skledo in kako jo je potem njena mati za uhelj potegnila iz mleka, ker bi bila sicer utonila.

Kruhek, ki je ležal poleg skleda, se je veselo namuznil.

»Alo, mala požrešnica,« je zaklical

kje se skriva pošast, povej — če ne veš, pojdi dalje. —

Starček se je prenehal smejati. Videl je, da se miška Miki ne šali. Dejal je:

— Zmaj se skriva nekje v vrhovih te gore. Nihče ne ve natanko, kje je njegovo bivališče. Nihče si doslej še ni upal do njega. —

Miška je zamahnila z roko in se odpravila naprej, a starček jo je zaustavil:

— Kam si namenjen, Miki? — je vprašal starček.

— Zmaja Hu-Hu-Hu iščem. —

— Čemu ti ho? —

— Da mu izderem dva ognjena zoba. —

Starček se je zasmejal. Miška je vprašala užaljeno:

— Čemu se smeješ? Če ti je znano,

— Kam si namenjen, Miki? — je vprašal starček.

— Zmaja Hu-Hu-Hu iščem. —

— Čemu ti ho? —

— Da mu izderem dva ognjena zoba. —

s tenkim glaskom, »pridi k meni! Svetovaj ti bom, kako prideš do mleka. Jutri zjutraj me bo tako otrok pojedel, in potem je že vseeno, kar zdaj narediš. Izdolbi si na mojem trebuščku ležišče in leži vanj. Jaz pa skočim potem v skledo in bom plaval po mleku kakor otok. Tako se boš lahko po mili volji nalokal!«

Miška si tega ni dala dvakrat reči. Hitro se je spravila na kruhov trebušček in jedla in jedla, dokler ni bila vdolbina tako velika, da je lahko legla vanjo.

Zdjaj je kruhek poskočil — mleko je kriknilo »čof« in v strahu zaškropilo na vse strani. Kruhek se je zibal po mleku kakor čolnček, in miška je veselo lokala, da nikoli tega.

Zdjaj je bila sita in se je zahvalila s prenapolnjenim trebuščkom v kruhovo vdolbino in zaspala. Kruhek je bil tudi žejen in je pil in pil, dokler se ni pogreznil na dno skleda. Miška pa je spala in vlekla dreto vse dotlej, da ji je jelo siliti mleko v usta in nos in se je zadušila.

Mesec je še enkrat posvetil v kuhinjo — ne, tu se ni nič zgnilo, vse je bilo tiho in mirno.

Takšna sem kot zajec

(Basen)

Lisica pravi zajcu: Verjemi — takšna sem kot ti. Samo da nisem tako majhna in da je moj rep bolj košat: da je izgled važnejši, da je razum bistrejši, da so zobje ostrejši, da so šape nevarnejše, da sem močnejša in da zajcem jem. A sicer — kakor zajec po vsem.

(Prevedel iz ruščine: D. R. — dijak.)

Pavel Gal:

Pravljica o vijolici

Nekoč so se cvetlice prerekovale, katera bo imela lepše oblačilce. Nekatero so bile celo tako predrzne, da so prosile ljubega Boga, naj jim izpolni želje. Vsemogočni jim je dejal, naj si vsaka zaželi novo oblačilce.

Najprej je prosila lilija za snežno belo obleko. Ko ji je Stvarnik izpolnil željo, so ga za lepše obleke prosile tudi ostale cvetlice. Nazadnje je ostala samo vijolica, ki je bila zadovoljna s svojo preprosto obleko. Stvarnik je vprašal tudi njo, kakšno obleko si želi. Ona pa mu je odgovorila, da je zanj dobra ta preprosta obleka. Ljubi Bog se je razveselil njene skromnosti in ponižnosti in ji dal lepo vijoličasto oblačilce in najprijetnejši vonj.

Listnica uredništva

K. B.: Volja dobra, toda oblikovno je ne dohajaš. Pusti pesnikovanje!

M. I. Lj. ab: Pesem ni zrela za tisk. Rime so prisiljene!

Dušan: Piši rajši v prozi, gotovo bi Ti šlo bolje izpod rok. V vsaki kitici se ponavlja rima: kraljica — vladarica. Če bi bilo pesnikovanje tako lahko, bi bil vsak človek pesnik!

B. R. dijak: Na žalost je poslana križanka prevelika!

Božidar Nada, dijakinja:

Vrabcček

»Čiv, čiv, živ, kako se imaš?«
zbudi me klic iz sladkega sna,
»čiv, čiv, živ, ven se prikaš,
saj si zaspana še vsa!«

S postelje skočim in k oknu hitim, vrabcček vesel me pozdravi, okno odprem in ostrim: »Saj si še sam bil davi?« Vrabcček ne sliši teh mojih besed, hitro mi ženko predstavi: »Veš, nočem na zemlji kot samec umret' zato se oženil sem davi.«

Vljudno soprogi ročico podam in sreče želim ji obilo, a za nameček še tole pridam: »Večkrat obiščita me, bo me zelo veselilo!«

JUTROVČKI PIŠEJO ...

Kako si zamišljam strica Matica. Ko nov sem natečaj prebrala, sem na delo se takoj podala. Važno sem pokimala z glavo in zamrmrala: »To pa to!« Uganka mi je le, kako naj napišem kakšen si, da mi zameril ne boš Ti. Tebe si tako predstavljam (prosim, nič ne zabavljaj):

Pri črvi mizi sedi, pol viržinke pokadiš. Nato modro odvržeš črk in zdaj pri me za glavnik. Z njim počeseš si lase, ki v zrak Ti vsi štrle. Kakor kumara je Tvoj nos na njem je bradavica kakor gos. Pod nosom Ti poganjajo ščetine. V ustih Tvojih same so škrbine. Podbradke imaš kar tri, ki Ti zaležejo za vse brezmesne dni. Kadar Ti ne ugaja kaka pesem, jo proč vržeš nad vse besen; če pa kakšno se usmiliš, jo prej na oglih vseh opiliš. Krasi te tudi dolga brada, ki pri delu Ti nagaja rada. Kadar si pa dobre volje, krasi Ti rdeča v žilah polje; sončni žar ki plešejo v Tvojih laseh in Ti na licu zvišajo ljubek nasmehek. Po mojem mnenju si, tak, od glave do nog velik junak. Noge v čevljih takih Ti tiče, ki zalegli bi za ladji dve. Strgano tudi imaš obleko, zato si ognjen v rasevlnasto prevleko. Hlače imaš vse od črnih, ki ga Tvoja mačka je izlila. Kar ti ne ugaja, spreglej, da bova prijatelja, če naprej. Če Ti pismo moje ni všeč, ga pa vrzi kar v peč. V upanju, da imava se še rada, Te pozdravlja

Skerl Ada, dijakinja

Spoštovani stric Matic! Tudi jaz se nisem pozabil oglašiti v Tvojem kotičku. Hočem namreč napisati kako si v duhu predstavljam Tebe: Stric Matic, Ti si manjši postav, seveda z nadočniki na nosu, ter silno debel, tudi dolgo že sivo brado imaš, ker si jo nikoli ne porežeš. Kljub velikim križem, ki jih že nosiš si še vedno vesel. Lase, so tu tudi že redki, ki se seveda ne vidijo, ker jih pokriva velik širokokrajni cilindar. Tako si predstavljam Tebe stric Matic. Silno lepo pa Te prosim, da ne vržeš mojega pisma v koš. Te pozdravlja Tvoj vdani Jutrovček:

Zdovc Jurij Slov. Konjice hiš. št. 101. Učenec 1. razr. viš. ljudske šole.

Zdravo, stric Matic! Tvoj novi tečaj je vzbudil tudi v meni željo, da Ti razodenem kako si zamislil Tvojo pojavo. Radoveden si zelo, kajne? Toda preden začnem z opisom, bi rad vedel kdaj začne uprava »Jutra« izdajati »Mlado Jutro« v prejšnji velikosti? Veš, ljubi stricček, ker se zna zgoditi, da prihajemo Jutrovčki iz Celja pred Vašo upravo in ji napovemo stanko. Torej svarim Te in opominjam, da nemudoma to sporočiš Vašim velikim g. upravnikom, kajti drugače bo nastopila v Ljubljani velika lakota vsled stavke. Ali se ne bojiš?

Sedaj pa k stvari! Mnogokrat mislim nate striček in Te v duhu vidim takšnega... Sediš v velikem naslanjaču (kakor Napoleon) in prebiraš pisma — Jutrovčkov. Do pasu Ti sega častljiva brada (kakor mojemu dedu) na glavi pa imaš lasuljo — belo kakor sneg. Na nosu imaš naočnike, ki so pritrjeni na dolgi verigi — kakor naš pes — čuvaj. Ampak Tvoj obraz se kar topi od milobe in sreče — kakor moj kadar dobim kakšen cvek (v šoli). Tvoja postava je velika in mogočna, kakor od junaka Martina Krpana. Vidiš tako Te jaz vidim mnogokrat v sanjah. Niso mar moje sanje lepe? Da ne bom preveč obremenil Vaše tiskarne — končujem in Te iskreno pozdravljam iz radovednega Celja. Tvoj prijatelj

Ivan Kranjc, dijak v Celju.

NIKOLAJ FOL — Iz bolg. K. Špur

Svatba Miki Miške

Sedmo poglavje

Pot do Vijoličaste gore. Srečanje starčkom. Štirideset dni spanja. Dva velika kista stražila zmaja Hu-Hu-Hu.

Tudi princ Vej-Haj-Vej se je v spremstvu dobro oboroženih služabnikov odpravil na pot. Po vseh križiščih je spraševal in poizvedoval za zmaje-

vo skrivališče. A nihče mu ni vedel odgovoriti.

— Večkrat smo ga bili videli, kako je letel pod oblaki, a kje prebiva, ne vemo, — so odgovarjali potniki in šli naprej.

Minevali so dnevi, in vsak naslednji je bil težji...

Črna miška pa je že prispela do podnožja Vijoličaste gore. Tu je srečala starčka z dolgo sivo brado.

— Kam si namenjen, Miki? — je vprašal starček.

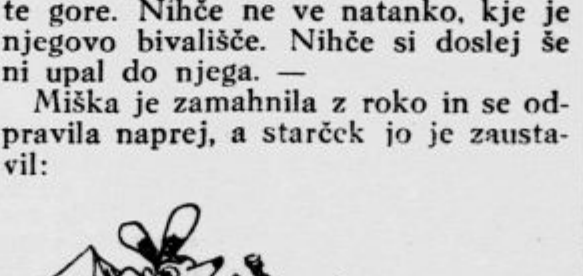
— Zmaja Hu-Hu-Hu iščem. —

— Čemu ti ho? —

— Da mu izderem dva ognjena zoba. —

Starček se je zasmejal. Miška je vprašala užaljeno:

— Čemu se smeješ? Če ti je znano,

— Kam si namenjen, Miki? — je vprašal starček.

— Zmaja Hu-Hu-Hu iščem. —

— Čemu ti ho? —

— Da mu izderem dva ognjena zoba. —

Starček se je zasmejal. Miška je vprašala užaljeno:

— Čemu se smeješ? Če ti je znano,

In miška Miki je veselo zamahljala z repkom ter se napotila na vrh Vijoličaste gore.

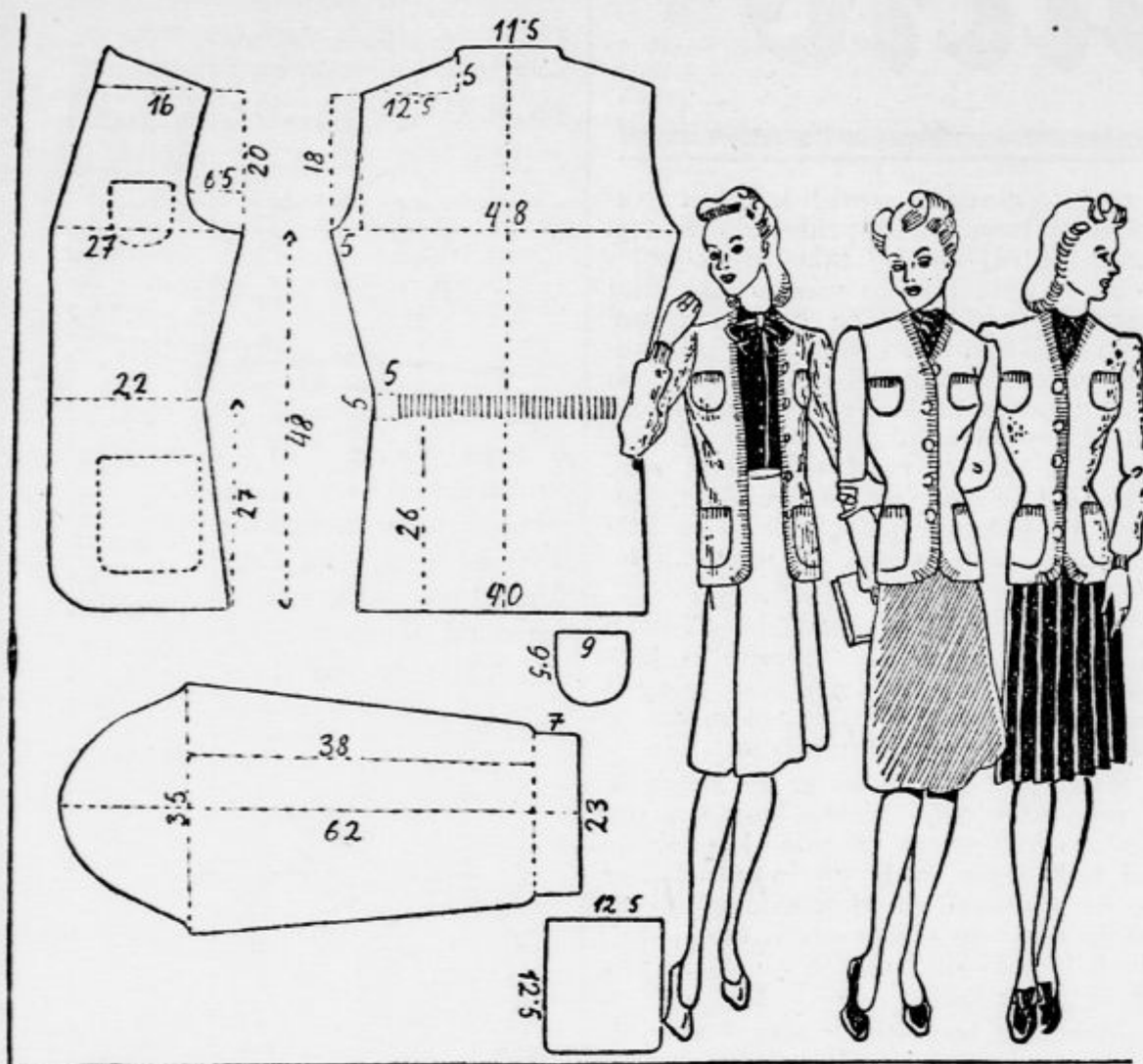
Osmo poglavje

Kako je miška Miki naučila velikana igrati na karte. Dva se prepirata, tretji ima dobiček. Mikini uspehi.

Na vrhu Vijoličaste gore je miška Miki zašla v gost borov gozd. Kmalu je zaslišala globoko glasno smrčanje, kakor bi nekje v bližini vrel ogromen kotel vode.

Kraljestvo mode

Pletena jopica za lepe dneve

Nemara pride tej ali oni izmed nas predrago, da bi si za pomlad kupila kar cel kostum, ko pa vešja vsaka naša misel stedi. Toda ali ste že pomislile, kako okusno učinkuje sestava pletene jopice s krilom iste barve, pa tudi svetla pletena jopica se prav lepo poda k temnejšemu krilu. Zato vam danes predlagamo, da si izbe-

rete volno v lepi pomladanski barvi in prične pletiti elegantno dolgo jopico, kakor je sedaj moderna. Če ste količkaj spretni, si boste po kroju izdelale prav okusno oblačilo, ki bo vsekakor mnogo cenejše od navadne jopice iz blaga. Takšno barvasto jopico boste nosile tudi poleti preko vsake

šiški. Številke pomenijo centimetra. Z ravnilom v roki boste takšen kraj lahko same posnale.

Ko je jopica gotova, jo na levi strani sešijete skupaj, potem ko ste posamezne dele preliskale pod vlažno krpo. Nato jopici prišijete enako preliskano žepo in jo opremite z galalitnimi ali lesenimi gumbi v barvi volne.

Pomladna zelenjava

Luk ali por na način belušev. Očistite in operi luk, ki je ostal preko zime na vrtni; obreži ga tako, da ostane samo lepo beli del. Ako je debel, prereži vsakega po dolgem čez pol, nareži jih na prst dolge prame in jih skuha v slani vodi. Dobro je, če pridenes tej vodi za noževno konico jedilne sode. Potem poberi luk z lopatko na krožnik, posipaj ga z drobtinami in zabeli s presnim maslom. Prav tako lahko pripravite tudi mlado čebulo, ki pospešuje prebavo in je torej zelo zdrava.

Regrat ali cikorkija je izredno zdrava pomladanska solata, ki pa nam služi tudi kot prikuha. Vsebuje mnogo rudninskih snovi in vzbuja tek, ker draži prebavne žleze. Posebno dober je regrat, ki je rasel v peščenih zemlji ali kar v pesku, ker je bolj bel kakor travniški. Tudi po krtnah pobran regrat ima lepo bela in krhka stebelca in je zato izvrsten. Regrat jemo v solati, z gorčkim krompirjem, fižolom ali lečo. Mnogim ugaja regrat, zabeljen z ocvrtimi kockami slanice z mastjo vred, ki jo prevremo skupno z vinskim kisom; to je tako imenovani špehov regrat. Za ljudi s slabimi zobmi regrat drobno sesekljamo in ga potem uporabljamo kakor čelaga. — Regrat lahko tudi skuhamo v slani vodi, ga odcedimo, popoprano, potresemo s sesekljanim česnom in peteršiljem ter polijemo z vročim presnim maslom. Dalje je regrat zelo okusen, če ga oblijemo s tole omako: Sesekljaj zelen peteršilj, drobnjak, prav malo krebule, strok česna, dve peresni kadulje (žajblja) in vršček timijana; primešaj dobrega namiznega olja, soli in vinskega kisa. — Namesto, da regrat kuhamo, zadoščaj tudi, če ga samo oblijemo z vročo vodo in ga hitro odcedimo. Kuhanemu regratu smo namreč že odvzeli precej redilnih snovi. — Regrat lahko pripravimo končno tudi prav na isti način kakor špinac.

Kislilo, ki raste po travnikih, lahko uporabljamo v kuhinji na več načinov. Sesekljano kislilo takoj potresemo s šepom sladkorja in malo soli ter jo namažemo na kruhove rezine vrhu presnega masla ali kravjega sira, pomešanega s presnim maslom in kislom smetano. — Znana je kislila omaka in kislila juha, kateri pa pridenemo še druge zelenjave in dišave. — Drobno sesekljano kislilo jemo tudi na krompirjevi ali fižolovi solati ter na kislem govejem mesu. — Kislila povzroča močnejše izločanje pri vseh boleznih škrofuloznega izvora. Dalje pospešuje obtok in čiščenje krvi. Na želodec in na živce deluje kreplivo. Presno sesekljano, z oljem in limonovim sokom začinjeno kislilo naj uživajo ljudje, ki imajo izpuščaje ali kako drugače nečisto kožo.

Korenjeva solata. Korenje je najvažnejša korenasta rastlina, ker vsebuje mnogo krvotvornih snovi. Nastiraj očisto korenje na strgalniku, dodaj nekoliko olja, na rezance zrezano kislilo kumarico, dve olupljeni, na kocke zrezani jabolki, na listke zrezano čebulo in četrt kuhane, na majhne cvete razdeljene karfirole. Začni s soljo, limonovim sokom ter po potrebi še z oljem in vse dobro zmešaj. Ali: Nastiraj presno korenje, začni ga s sesekljanim zelenim peteršiljem ter mu primešaj nekaj žlic goste kisle smetane in po okusu še nekaj kapljic limonovega soka.

Kakovost mesa

Gospodinja mora poznati vse prednosti in nedostatke različnih vrst mesa, sicer se pri nakupu pogosto lahko vpreže. Posebne važnosti je pri mesu tolača. Premastno meso kvari želodec, pusto meso pa ni dovolj redilno.

Za spoznavanje dobrega mesa od slabega veljajo v splošnem tale navodila:

1. Meso zdrave in pitane živine je kakor marmor prepleteno z mastjo.
2. Tolača na zdravem mesu je bela in čvrsta, na bolnem je rumena, mehka in vodena. Tudi mast stare živine je rumena.
3. Zdravo meso je jedrovito, čvrsto. Če se ga dotaknemo, se prst komaj malo ovlaži. Bolno meso je mehko in mokrotno.
4. Dobro meso se pri kuhanju malo skrči in ne izgubi dosti na svoji teži; slabo meso se zelo vakuha in postane znatno lažje.
5. Bledovijoličasta barva mesa je znak, da žival ni bila zdrava.
6. Temnordeča, skoraj črna barva pomenja, da žival ni bila zaklana, temveč je poginila.
7. Dobro meso komaj da diši, bolno smrdi.

kateraga ga je bila ona sama postavila: ponudil ji je, da bo z njo delil vse dobrobiti svojih dobrih lastnosti — kot s svojo ženo.

Tedaj je med drugim z navdušenjem rekel: »Veš, kapitan Carters mi je nedavno pripovedoval o tebi in dejal, da govoriš španski kot kakšen španec. Zakaj mi tega nisi nikoli povedal? Povej, ali je kaj na svetu, česar bi ti ne vedel?«

Carters je bil falot. Res je, vedel je nekaj španskih besed in pregovorov, ki se jih je slučajno naučil iz kakšne knjige. Ali za vraga, čemu ji je Carters govoril, da zna španski, ko to ni bilo res? Toda njeno občudovanje je bilo tako ljubko, da se ga ni mogel odreči in tako je sprejel še in lovorjev venec, do katerega ni imel nobene pravice. Zdelo se mu je, da nikoli ni bila tako vesela in srečna kakor tistega nepozabnega večera. Ali dekliska sramežljivost ji ni dovoljevala, da bi takoj odgovorila na njegovo ponudbo. »Najpomneje jutri zvečer ti pošljem odgovor,« je dejala, in on je pristal na to, prepričan v svoj uspeh.

Naslednji dan mu je minil v prijetnem pričakovanju njegovega odgovora. Pozno popoldne je prinesel Elzin šofer kaketjo. Nobenega pisma, nobenega listka, samo na kaketjo pritrjen listič s tujim imenom, verjetno botanično ime cvetice. Trisdel je nepotrpljivo čakal vse do večera, ali nobenega odgovora ni bilo. Njegov ponos in trma mu nista dovoljevala, da bi jo poiskal in zaprosil za njen končni sklep.

Šele čez nekaj dni sta se srečala v hiši njunih skupnih znancev. Pozdravila sta se

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSCAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NECISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRAŠLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 12 — ZA ŠKATLICO.

Novi orehi

Stopnice

J A ———
— J A ———
— J A ———
— J A ———
— J A ———
— J A ———
— J A ———

Namestu črtic vstavi prave črke, da dobiš besede naslednjega pomena: 1. kraj blizu Maribora, 2. okrepitev, 3. oseba iz Jurčičevega »Desetega brata«, 4. oseba iz grške mitologije, ki je imela opravka z nitjo, 5. žensko ime, 6. moško krstno ime, 7. žensko krstno ime.

Skriti pregovor

SPREVEDNIK — NAJEMNIK — NAJ-DENČEK — BOLEČINA — KRAJŠANJE — PIJAVKA — ZAČARANJE.

Iz vsake besede vzemi tri zaporedne črke in sestavi potem iz njih pregovor.

Premikalnica

VSAKDANJOST
ZAOSTALOST
KRILATEC
KARABUGAS
LJUBLJANA
CARTAGENA
TOVARNAR
LABORATORIJ

Premikaj te besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah tri zemljepisna imena iz Jugoslavije.

Račun s črkami

K L M N X P R S
P N K R
M R P T
T K R P
L L L T P P

Namesto črk vstavi prave številke, da dobiš račun, ki se lepo izide. Ista črka namožeča vselej isto številko.

Prodaja ostankov

V trgovini Sunknar & Co imajo razprodajo ostankov. Po nizkih cenah se dobe tam razni ostanki kvadratne oblike, raznih širin, toda vsi od iste vrste blaga. Gospa Ocvirkova gre v trgovino in kupi tam večje število teh neenakih kvadratnih ostankov. Hoče jih potem sešiti tako, da bo dobila večje kvadratno pregrinjalo. Ali bo to mogla storiti?

Koliko tehtajo?

Pipčeva družina gre na izlet. Opoldne se muče v majhni podeželski gostilni. Po kosilu odkrijejo otroci na skednju tehtnico in silijo starše, da bi se vsi tehtali. Oče in mati stopita skupaj na tehtnico. Oba skupaj tehtata 150 kilogramov. Potem stopita na tehtnico najmlajša otroka. Njuna skupna teža znaša 45 kilogramov. Najstarejša otroka imata skupaj 10 kilogramov več, srednji otrok sam pa tehta šestino tega, kar tehtata oče in mati skupaj. Oče je izbral to priložnost, da bi preizkusil bistro-mnost otrok in je dejal, da je razmerje med težama staršev in otrok 2 : 1. Kako je to mogoče in koliko je tehtal vsak otrok zase?

Strti orehi

Posetnica: Plačilni natakari.

Skriti pregovor: Stiska je najboljši učitelj. Dopolnilnica: Opreznost nas varuje pred bodočimi razočaranji.

Veriga: Itaka, kadilo, lopata, Talija, jagoda, danica, carina, namera.

Premikalnica: Sokol, ujeta, galeb.

Sestavljalnica: Človek je vsak dan bogatejši po izkušnjah, zato pa vsak dan siromašnejši po iluzijah.

Skriti kraji: Maribor, Opatija, Bogatin.

Stric Matic je nagradil pet pridnih reševalcev. Po eno knjigo revije »Življenje in svet« dobe naslednji:

Heliodor Chromy, Studenec, p. Stična, Maks Zitanik, Smartno v Tuhinju, France Span, Draščič pri Metliki, Ivan Restar, Hrstnik in Lojze Osenk, Mojstrana 129.

Križanka št. 10

1	2	3	4	5	6		7	8	9	10			11	12	13	14	15	16
17							18		19				20					
21							22	23				24			25			
26							27		28	29			30		31		32	
33				34	35		36					37		38		39		40
			41				42					43			44		45	
46	47						48					49			50		51	52
53					54				55				56				57	
58				59		60		61				62				63		
64				65	66					67		68				69		70
71		72					73			74					75		76	
77							78		79						80			
81							82									83		

Vodoravno: 1. voditelj francoske revolucije, 7. stan, 11. vrsta čebele, 17. ameriški pisatelj in mislec, 19. števniki, 20. alkaloid, ki se nahaja v tobaku, 21. eden izmed voditeljev francoske revolucije, 22. igralna karta, 24. latinski dvoglas, 25. sredozemska rastlina, 26. geografski pojem, 28. mesto v Bolgariji, 32. prapredvalc Balkana, 33. nikanica, 34. trska, 37. gora v Šumadiji, 40. časovni veznik, 41. beograjski šahist (Bora), 42. tul, 43. vrsta pesmi (dvoj.), 44. nemška reka, 46. gnojna tvorba, 48. staro mesto v Kampaniji, 49. žensko ime, 51. prislov, 53. soustanovitelj Rima, 54. zvok, 55. mati ustanovitelja Rima, 56. žensko ime, 57. švicarski narodni junak, 58. svobodno posestvo za časa fevdalizma, 60. noimen, 62. pogojni veznik, 63. slika (krajša oblika), 64. dva soglasnika 65. pi-

satelj, ki posnema druge, 68. žensko ime, 70. hrvaška kraljica za »tega letca«, 71. ime filmske igralke Marcey, 73. odpadnik od vere, pridavek rimskega cesarja Julijana odpadnika, 75. zelo redka vrsta žirafa, 77. prelivati solze, 79. ozvezdje, 80. kem. znak, prvina, 81. judovski mesec, 82. mrtvica, 83. pleme.

Navpično: 1. zbiranje ljudi, ki protestirajo proti kakšni odredbi ali podobno, 2. slavni izdelovalec gosli, 3. rimski cesar, 4. stroj, ki ga rabijo poljedelci, 5. konica, 6. medmet, 8. igralna karta, 9. filmska zvezda, 10. kazalni zaimek, 11. osebnostni zaimek, 12. palestinsko pristanišče, 13. prebivalec prestolnice azijske države, 14. ime umrlega podkralja Libije, 15. brezobziren, nesramen človek, 16. nauk o človeku, 18. predlog, 20. nikanica, 23. jugoslovenska viteška organizacija, 24. del baterije (množ.), 27. pogojni veznik, 29. mesto v Afriki, 30. sveta slika, 31. pamet, 35. geografski pojem, 36. žival z mnogimi nogami, 38. sol silicijeve kisline, 39. površinska mera, 41. moško ime, 45. težina blaga brez ovojja, 47. puščavska žival, 48. roman Svenssona, 50. mesto in morje v Rumuniji, 52. anal, 59. plačilno sredstvo, 61. šum, 62. pripadniki starega naroda, 63. indijski carovnik, 66. bivša poljska agencija, 67. Ibsenova drama, 68. kupa sena, 69. zbor, 72. ruska reka, 74. mlečni proizvod, 76. reka v Severni Italiji, 78. vrsta zemlja, 80. oslovska abeceda.

Rešitev križanke št. 9

Vodoravno: 1. heraldika, 9. pestimizem, 17. iperit, 18. oster, 20. Mrlika, 21. kan, 22. interes, 24. nađ, 25. igralna karta, 27. sestra, 29. Oberon, 31. la, 32. NRA, 34. Aida, 36. umor, 37. mig, 38. datelj, 40. Davos, 43. kimono, 45. Amati, 47. gol, 49. tiran, 50. ka, 51. Pirandello, 55. Ra, 56. tipikati, 58. mislija, 61. parastosi, 63. pantomina, 65. rja, 66. km, 67. Mia, 69. Aeg, 70. sin, 71. ante, 73. burka, 75. otok, 76. Haiti, 77. senator, 78. Drina.

Navpično: 1. Hilandar, 2. ep, 3. rek, 4. Aras, 5. lineal, 6. dt, 7. Konrad, 8. Asta, 9. pero, 10. Erebus, 11. il, 12. minorit, 13. Iran, 14. zid, 15. Ek, 16. mahagoni, 19. te, 22. i(n) t(ako) d(alje), 23. sem, 26. sram, 28. sij, 30. rok, 31. lina, 33. atakirati, 35. Ivona, 37. moralisti, 39. etapa, 41. aga, 42. old, 44. Mirim, 46. piton, 48. slina, 51. patos, 52. ris, 53. Ema, 54. oster, 56. tajna, 57. kiz, 59. log, 60. anion, 61. prah, 62. imun, 63. pakt, 64. Anka, 68. Ira, 72. et, 73. Be (berilij), 74. a (b) o(vo), 75. or.

Kvačkan otroški klobuček

Otroški klobuček moderne oblike, ki ga lahko nosita fantek ali deklica k vsakemu pomladnemu plaščku ali pomladni oblačici, lahko napravite same iz bele pavole ali pavole naravne barve št. 3. Kvačkati pričnete oglavje in sicer z verižico 5 zank, ki jo potem od obeh strani obkvačkate in pri tem venomer obračate delo. Kvačkate po male šibčine in v vsakem krogu dodate 6 šibčin. Dodajate veseda tako, da so dodatki približno vselej na istem mestu, da ohranite oglavje ovalno obliko. Tako kvačkate 18 krogov, potem pa preliskate dno skozi moko kunjjo in nato nadaljujete delo na 113 šibčin, ne da bi se kaj dodajale. Enakomerno kvačkate približno 21 krogov (to zavisi kajpada od velikosti otroške glave), sedaj pa pričnete delati krajevce. V prvi vrsti že dodajate šibčine in sicer vbadate dvakrat navadno, v tretji vbad pa napravite dve šibčini. V ostalih krogih pomnožite šibčine, pač kakor hočete dati krajevcom bolj zvončasto ali bolj ravno obliko. Ko se vam zde krajevci dovolj široki, jih zaključite in preliskajte, potem ko ste jih nekoliko poskropili. Klobuček prepašete s temnomodrim ripsastim trakom.

O. Henri:

„Pridi in vzemi me!“

Pravijo, da se utopljenec pred smrtjo spomni toliko stvari, celo onih iz najbolj zgodnjega detinstva. Če je to res, potem je pač mogoče, da vstane človeku pred očmi ta ali oni dogodek iz življenja, v trenutku, ko si slači rokavico.

To se je zgodilo Trisdelu, ko je stal v svoji sobi poleg mize in gledal čuden cvet v cvetličnem loncu. Bila je to kaketja z dolgim, občutljivim listjem, ki ga je najrahljeji vetrč zganil, kakor bi hotelo gledalca privabiti bliže.

Trisdelov najboljši prijatelj, nevstin brat, je stal pri jedilni omari na drugem koncu sobe. Ni mu bilo prav, da Trisdel molče deli z njim njegove dobre volje. Oba mladeniča sta bila praznično oblečena; gumbi na njihih suknjah so se svetlikali v poltmi, ki se počasi kradla v sobo.

Trisdel, ki si je počasi odpenjal rokavico, je premišljeval o dogodku, ki se odigral pred nekaj urami, še je čutil vonj cvetja, ki se je širil po cerkvi, še je slišal šepetanje več sto svatov sorodnikov in prijateljev, šestst svetlih oblek in posebno tihi glas duhovna, ki je poročil mladi par.

Znova se je Trisdel sprehajal, kako in čemu je izgubil to dekle, ki se je pravkar poročilo z drugim. In ta nerazumljivi, čuden dogodek se ga je globoko dojmil in nanekrat je bil v položaju, v kakršnem ni bil še nikoli. Videl je samega sebe, takšnega, kakršnega je v resnici bil, brez maske. Zaprt in ponosen. Te dve lastnosti sta bili

njegov štiti skozi vse življenje, dokler nista postali izraziti lastnosti njegovega značaja. Ko je Elza stopala pred oltar, se je Trisdelu samo za trenutek zdelo, da je njen blede obraz dokaz, da njeno srce pripada drugemu, ne temu, s katerim se bo pravkar poročila. Ko pa je potem opazil tople pogled, s katerim so njene svetle oči gledale na ženina, je bil razočaran. Kajti zelo dobro je poznal ta pogled in takoj mu je postalo jasno, da on sam zanjo prav nič več ne pomeni.

Kako se je to zgodilo? Kaj ju je od-tujilo? Nikoli se nista prepirala, nista imela različnih nazorov, nikakšen nespo-razum ni motil njune medsebojne naklo-njenosti. Zakaj torej? Čemu?

Tisočkrat je v duhu gledal dogodke, ki so se odigrali tik pred naglo, neprica-vano izpremembo. Vendar mu je vzrok od-tujitve ostal neznan.

Elza je bila čarobno dekle, iskrena in romantična. Godilo ji je, da ga je dvignila na piedestal, on pa je rad sprejemal njeno občudovanje. Pripisovala mu je vse mo-gočje in nemogoče lastnosti, talente, po-štenje in častitljivost. On pa je vse to sprejemal, kakor puščavski pesek vsrkava vodo — in ne obljublja, da bo poglaval cvet.

In ko je odpenjal drugo rokavico, je pri-šel do spoznanja, kakšen bedak je bil. Bilo je to tistega večera, ko je bil obljubil Elzi, da jo bo dvignil k sebi na piedestal, na

Domače vesti

Žrtvovanje do zadnjega

Pretekli petek je 17. pešpolk, ki ima zdaj garnizijo v Vinkovcih, praznoval svojo kraljevo slavo. To je bil v borbah za svobodo eden izmed najbolj hrabrih in najbolj slavni srbskih polkov. V počaščenje padlih junakov je beograjska radijska oddaja postala v petek popoldne in zvečer priložila spominsko svečanost, pri kateri je književnik Stanislav Krakov, ki se je svojčas sam boril v tem polku, takole opasal junstvo 17. polka:

V balkanski vojni je to bil boj slovečega junaka Miladina Masalovića. V svetovni vojni je 17. polk vodil drug tak junak, polkovnik Aleksa Stojšić, ki je bil kot polkovnik vedno v prvih bojnih vrstah in je bil dvakrat ranjen.

Vsaka vojna enotica vojske kraljevine Srbije si je ustvarila zgodovino, polno slave, časti in zmag. Toda malo jih je, ki bi mogli s tolikim ponosom pogledati na svojo preteklost kakor oni, ki so v vojni pripadali 17. polku. To je bil polk slave, to je bil pravi napadalni polk srbske vojske, dostojen, da se uvrsti tik poleg slavne 2. vojevnega polka.

Po sahih uradnih poročilih je 18. polk štirikrat izgubil vse svoje moštvo in je moral biti trkrat obnovljen. Edino zastava je ostala nepremagljiva. Na Biljevu, v gozdu smrti, je 2. bataljon tega polka od 1400 mož izgubil njih 1220. Mitraljeski vod, do deljen temu bataljonu, je bil izbrisan iz spisov, ker je bil do poslednjega moža vržen iz bojne črte. Na Krivi feji je bil prepolovljen 1. bataljon majorja Matića. Na najslavnejšem bojišču Kajmakčalanu je bil uničen ves 3. bataljon podpolkovnika Markovića, medtem ko je bil ostanek polka zdesetkan. Vsaka borba, v kateri je nastopil ta polk, je pomenila blesteče podvige, nezastisljiva junštva, zmago, toda tudi mnogo žrtvovanih življenj.

Na solunski fronti se je izgubljal 17. polk iz boja v boj, od zmage do zmage, iz smrti v smrt in je tako izgubil, da ga je bilo treba v januarju 1917 razformirati, ker vohne ni bilo več vojakov, da bi ga izpopolnili in obnovili. Ko je prišlo do proboja solunske fronte in ko je srbska vojska pričela svoj osvobodilni pohod, na tej poslednji poti slave ni bilo več zastave 17. polka, ker je v nekem kotu vrhovnega poveljstva v Solunu čakala, da bo Srbija osvobodena in da niknejo iz tal novi junaki in da bo mrtvi polk doživel svoje vstajenje. Danes, ko imamo obnovljeni tudi 17. polk, stoji kakor večna straža njegovi nekdaj mrtvi bataljoni v slavi in nesmrtnosti.

ŽIMO

IZ LASTNE PREDILNICE
KUPITE NAJČISTEJŠE PRI
ZIMA GOSPODSTVA C. I.

* Diplomski izpit na filozofski fakulteti v februarjem terminu 1941 sta napravila poleg že javljenih še kandidata Štante Jurij (pedagoška skupina) in Vrtičnik Jožica (matematična skupina).

* Poročila sta se g. Romah Peter, višji kontrolor drž. železnice in gđ. Lobjica Jihova. (—)

* Nova grobova. V visoki starosti 85 let je umrla na Vrškem posestnik g. Alojz pl. Schildenfeld. Pogreb bo v ponedeljek ob pol 11. uri na farno pokopališče na Vrškem. — V Novem mestu je po dolgem trpljenju preminila učiteljica v pokopju gđ. Gizela Ekel. Pogreb bo danes ob pol 7. uri izpred hiše žalosni. Dlančeva ulica 7, na novomeško pokopališče. — Pokopnina blag spomin, žalujem svojem našo iskreno sožalje!

Boljši oči
laže delo in večja
spasnost v pravilno
pomerjenosti očali
od

LJUBLJANA
PASAJA
NEBOTIČNIKA

* Narasle vode v Prekmurju. Zaradi nekajdnevnega deževja so prekmurjski potoki močno narasli in mnogokje prestopili bregove. Najhuje je narasla rečica Ledava, ki pritoka z goriških hribov. Na mnogih mestih je preplavila ne samo obrežja, temveč cele predele gozdov, polj in travnikov; najobutnejše so bili prizadeti poljski, črnelovski in soboški okoliš. V Polani je Ledava preplavila cesto, ki vodi v vas, v Černelavcih pa je segla preko pašnikov matočane do glavne ceste, ki drži iz Murske Sobote proti državni meji. V Soboti sami je kalni ledavski tok, ki je ruval in odnašal obrežne grmičevje, preplaval veliki park fazarerijo ter del sveta ob šifrarjem milnu. Mnogi Sobotani so v teh dneh preživeli sirijske polne ure, zakaj deroča voda je grozila, da poplavi celo Soboto. Ker je preplavljanje prekmurjskih vod izredno pogosto, je nujno, da bi se želja prekmurjskega ljudstva po hitri in dosledni regulaciji Ledave in pritokov že vendar izpolnila. V nasprotnem primeru ne bo nič čudnega, če bo v pokrajini, ki je v zadnjih mesecih dala Sloveniji preko 300 vagonov žita, prišlo spet do katastrofalne povodni, kakršne se Sobotani spominjajo iz leta 1925.

* Sprejem gojencev v podoficijsko četo v Obilježevu. V zavodu Obilježev pri Kruscu je protitehnična podoficijska šola, v katero bodo letos 1. aprila sprejeli vrsto gojencev. Kandidati, ki so še v civilni ali že služijo v vojski morajo izpolnjevati posebne pogoje, ki jih lahko izvedo pri poveljstvu vojnega okrožja. Tam tudi zvedo, kako je treba sestaviti in vložiti prošnjo in kakšne listine je treba priložiti. Prošnje je treba čim prej vložiti. Kandidati ne smejo biti mlajši kakor 18 in ne starejši kakor 21 let. Imeti morajo najmanj ljudsko šolo s prav dobrim uspehom. Prošnje se sprejemajo do 20. marca.

* Licitacije knjig v carinarnici na Rakeku 10. in 11. t. m. ne bo.

* Službeni list kraljevske banske uprave dravske banovine z dne 8. t. m. objavlja: uredbno o dopolnilnem preskrbovanju vojaških oseb v mobilnem in vojnem stanju z življenjskimi potrebščinami; naredbo o kontroli uvoza filmov za bioskope iz št. 418-1b uvozne carinske tarife; naredbo o spremembi navedbe o razširjeni odškodnini za nezgode po zakonu o zavarovanju delavcev; pravilnik o opravljanju državnega strokovnega izpita uradnih pripravnikov pri kazenskih in podobnih zavodih v resoru ministrstva za pravosodje;

uredbo o kruhu iz koruzne moke; razglas glede trgiranja vrščekov iglastega dreva in razne objave iz »Službenih novic«.

* Radiotelegrafska zveza z dalmatinskimi otoki. Pošto ravnanstvo v Splitu bo v kratkem začelo urejati radiotelegrafsko zvezo z otoki Severne Dalmacije. Vsi otoki bodo zvezani s Šibenikom. Ta potreba se je pokazala zlasti zato, ker so skoraj vsi kabli, ki vežejo otoke s kopnim, že izrabljeni. Posebno slabo zvezo ima otok Šibca, ki je zelo priljubljena med letoviščarji.

HRDAVE IN
RDEKASTE
ROKE POSTANE-
JO Z UPORABO
PERMAKREME
GLADKE IN
LEPO BELE
KANČE

* Velike jate sardel se so pojavile zadnje dni v srednjem Primorju. Ribiči sklepajo, da bo letošnji ribolov prav obilen. Neprilika je samo v tem, da že dva meseca nimajo petroleja. Priljubljenosti tudi nafte, in da so zato bili doseženi uspehi ribičev slabši. Z izdatnim ribolovom bo letos v veliki meri olajšana vsa prehrana prebivalstva na Primorju in otokih.

* Četniki dravske banovine! Udeležite se običnega zbora, ki bo danes ob 10. v gostilni »Mrak«, Cesta 29. oktobra v Ljubljani!

* Mladim materam in ženam pripomore po čeških nosečnostih naravnata Franz-Josefova grenčica — najpogostejše že v malih količinah do rednega delovanja črevesja. Reg. S. br. 15485/35

* Slovensko prosvetno društvo »Narodni Dom« v Zagrebu priredi v sredo 19. t. m. ob 11. uri v »Malem kazališču« matinejo v praznino 80letnice slavista prof. dr. Matije Murka. Na sporedu matineje bodo: pozdravni govor predsednika društva Hinka Nučiča; o življenju in delu slavca bo govoril prof. Fran Poljanec; o zaslugah dr. Murka za hrvatsko slavistiko bo govoril dr. I. Eših; koncert slovenskih narodnih pesmi bodo izvajali: Majda Dugan-Lovsetova, Olga Kocjančičeva, Josip Gostič, Josip Krizaj, Marij Šimenc in društveni pevski zbor; pri klavirju: Bogumila Capponi-Cerinova. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

* Pomladanska smuka v Triglavskem gorju se je začela. V dolini se počasi taja sneg. Zadnje bele fleke se še skrivajo v senci smrek, visoko v planinah na priroda še spi pod globoko snežno odejo. Letos so izredno ugodne snežne razmere v Triglavskem gorju. Komna ima nad tri metre snega, enako Dolina Triglavskih jezer, še višje snežne plasti pokrivajo Hribarice, Triglavski ledenik in ostale smuške kraje v tej gorski skupini. Začela se je pomladna smuka s svojimi značilnostmi: enakomerno znatni sneg povsod, daljši dnevi, modro nebo in žgoče sonce. Užiti smučarji so popolni, ko se vzpenja in spušča po grebinih, vrhovih in dolinah. Vseposod polno snega in prijetna smuka. Na Komni so najbolj priljubljeni izleti na Plešo, Gornjaki, Kukovo sedlo, Dolinke, Mohavček, Bogatinsko sedlo, Lančevico itd. V Dolini Triglavskih jezer je že stalno oskrbovana postojanka SPD. Edinstveni so smuški izleti v njeni okolici. Na praznik sv. Jožefa bo tudi že oskrbovana Staničeva koča pod Triglavom, tako da bo mogel smučar priki skozi Krmo na Triglavski ledenik in preko Hribarice v Dolino Triglavskih jezer in dalje na Komno, odkoder sestopi k »Zlatorogu« ob Boh. jezeru. Odločite se in pohitite s smučmi v planino, kjer se boste spočili in naužili toplote solca na snežnih poljanah. (—)

* Turni smuški tečaj čez Triglavsko gorovje priredi Slovensko planinsko društvo v Ljubljani v času od 22. do 29. t. m. V soboto 22. t. m. se zberejo udeleženci v hotelu »Triglav« v Mojstranju na prihod večernega vlaka. V nedeljo vzpon do Staničeve koče, v ponedeljek smuka po Triglavskem ledeniku, v torek čez Hribarice v dolino Triglavskih jezer, kjer ostanejo tečajniki tudi še v sredo. V četrtek na Komno, v petek na Vogel, v soboto setop čez Rodico proti Črni prsti v Bohinjsko Bistrico. Prijava sprejema državna pisarna SPD v Ljubljani. Aleksandrova cesta 4/I, najkasneje do 15. t. m. da more pravočasno preskrbeti vse potrebno v planinskih postojankah za prehrano in prenočišče tečajnikov.

* Društvo »Kmetovalec« v Gotovljah sporoča, da bo žrebanje velike efektne loterije nepreklicno 19. t. m. Naprosajo se vsa društva in posamezniki, ki so prejeli srečke, da plačajo vsaj do 12. t. m. Seznam izžrebanih števil bo priobčen tudi v našem listu, in to 23. t. m. Društvo na neplačane srečke za dodatni dobitek ne bo priznalo, na kar se posebno opozarja. Vrednost dobikov te loterije je nad 50.000 din in so dobiki v lokalni g. Siroc po več Batje v Zalcu. Cena srečkam je 3 din. (—)

* Zaradi nestalnih prilik je izid »Vaskih« podob, najnovejšega dela Ignaca Koprivca, ki bi moral iziti že dni, za nekaj tednov preložen. Knjigo, v kateri govori avtor o življenju v naših vseh odkritih, brez olepšavanja in idealiziranja, lahko naroči ljubitelji izvirnega slovenskega lepništva do zaključka subskripcije za ceno 85 din pri I. Koprivcu. Ljubljana, univerza. Naročnikom v stalnih službah je dovoljeno obročno odplačevanje naročnine. Ker bo knjiga zaradi težkega časa tiskana v omejenem številu, jo naročite čim prej, da ne ostanete brez nje. Ilustracije za »Vaske« podobce so razstavljene v izložbenem oknu knjigarne Janeza Dolžana, Stritarjeva ul. Zanimanje, s kakršnim si jih ljudstvo ogleduje ter vzklji priznanja in občudovanja zgornje izpružuje vrednost dela. Pohitite, ne odlašajte z naročilom.

* Grobnica književnika Iva Kozarčana. Predsednika društva hrvatskih književnikov dr. Ilija Jakovljevića je v četrtek obiskal solastnik nekega zagrebškega industrijskega podjetja in mu izročil 20.000 din v ta namen, da dobi prazgodaj umrli nadarjeni književnik Ivo Kozarčanin dostojno grobnico. Zaenkrat počiva Ivo Kozarčanin v mestni grobnici pod arkadami

na Mirogoju. Pokojnikovi prijatelji pa so sicerli prenesli smrtne ostanke svojega tovariša v posebno grobnico, ki bo dostojna nadarjenega književnika. Z navedeno vsoto bo mogoče grobnico lepo urediti. Za družino pokojnega književnika je bila prirejena zbirka, ki je prinesla zelo lepo vsoto in se dobrotniki še vedno priklajajo.

* Redka lovška sreča. G. Karel Miklič ml., hotelir iz Ljubljane, je v petek zvečer v svojem lovskem revirju pri Kočevju ustrelil izredno velikega medveda, ki je bil 192 kg težak in nad 2 metra visok.

* Storkila na ladji. Ko je v petek zjutraj plul parnik »Krika« od Brača proti Splitu, so nenadno prišli porodni kriči Stanko Metlačičeva, ženo p.s.-stnika z Brača. Spremljal jo je mož, ko je bila namenjena v splitsko porodnišnico Kapitan Jurašević je takoj odstopil kabinu in neka ženska je pomagala porodnici, da je novorojenček zdrav in glasn prišel na svet.

* Odstavljen sreški načelnik. Kalcor poroča »Hrvatski Dnevnik« iz Banjaluke, je bil ondatni sreški načelnik Dušan Bogdanović odstavljen. Uvedena je preiskava o »Hrvatski Dnevnik« pravi, da je prišlo do suspenzije zaradi tega, ker je Bogdanović dajal mleti žito, ki je bilo namenjeno za prehrano prebivalstva, nato pa je samovoljno razpolagal z moko. V zvezi s suspenzijo je bil tudi zapечат parni mlin Dujmović v Topoli in zaplenjena sta bila dva vagona bele moke, ki sta bila namenjena v Prijedor, da bi moko razprodali v svobodni trgovini.

* Založba matere šestih otrok. Bela kuga terja venomer svoje žrtve. Iz Mrakovdola v občini Bosanski Kostajnici poročajo o posebno žalostnem dogodku. 32letna Stana, soproga kmetovalca Nikolaja Karana, je bila brhka ženica in dobra mati šestih otrok. Usoda je hotela, da bi rodila že sedmega otroka. Kmetica se je tega ustrašila in je iskala pomoči, za katero je plačala 400 din. Nastopilo pa je zastrupljenje krvi in je sirota po težkem trpljenju izdihnila. Oročniki so zavedo prijavili sodišču v Bosanski Kostajnici in patrola išče zločinko, ki je »pomagala« nesrečni materi. Namreč: pomagala na drugi svet...

* Zganje je pil in v mlaki utonil. Iz Varazhdina poročajo: 62letni Franjo Petrak iz vasi Filipčev je nesel v vreči nekaj steklenic žganja. Ker je imel še precej dalek do doma in je cesta bila zaradi neurja precej slaba, se je Franjo Petrak krepčil in po malem skral žganje. Namesto, da bi se okrepil, je naposled opešal in padel v jarek ob cesti. Po nesreči se je z obrazom zaril v blato in vodo, ki je bila komaj 15 cm globoka. Kljub temu se je utonil. Kmalu nato so prišli mimo neki ljudje, ki so našli utončenca še toplega in so ga skušali z umetnim dihanjem obuditi k zavesti. Toda vse je bilo zaman. Voda se je maščevala nad žganjem.

* Izsiljevanje avtomobilista. Dobojski industrijec Cvetličič je bil z avtom na poti od Modriča proti Dobouju. V vasi Grabšci je čez cesto hitelo svinčje in avto mu je povzročil zadnje noge. Cvetličič je takoj ustavil avto in vprašal, kdo je lastnik, da plača odškodnino. Okrog avta pa so se brž zbrali neki kmetje s sekirami in zahtevali tisočak za odškodnino. Skrajno ogrožen je Cvetličič dal tisočak, nato se je takoj vrnil v Osjetane, povabil s seboj orožniško patrolo in dohitel izsiljevalce. Orožniki so jih izročili sreskemu načelnstvu v Dobouju. Zagovarjati se bodo morali pred sodiščem zaradi izsiljevanja, ker se povzročijo svinčje njih sploh ni tikało.

* V zmedenosti si je žile prerezal na rokah. Na krdurški oddelek splošne bolnišnice v Ljubljani so včeraj pripeljali 51letnega vojnega invalida Jožeta Robasova iz Znojil pri Zagorju. V zmedenosti si je z britvijo prerezal žile na obeh rokah.

Iz Ljubljane

* Odlikovana je bila z redom sv. Save 5. stopnje ga. Mara Fakinova, soproga ravnateljice meščanske šole na Vtču. K zaslužnemu odlikovanju iskrene čestitke!

* V boj zoper sadne in vrtno škodljivce! Po naredbi kralj. banske uprave o zatiranju škodljivcev in boleznih na sadnem drevju so lastniki vrtov dolžni zatirati škodljivce in bolezni na svojih nasadih. Najuspešneje se zatirajo škodljivci in bolezni na sadnem drevju s škropljenjem. Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana I. bo tudi letos opravljala svojim članom škropljenje sadnega drevja in izoščiča po okoliših svojega področja in to po čim najnižjih cenah. Člani se podvajo, da izpolnijo svojo zakonito dolžnost in se prijavijo zaradi obave škropjenja najkasneje do 12. t. m. po dopisnici ali po telefonu družbenemu blagajniku g. Teodorju Drenig-u, Cesta v Rožno dolino št. 30/I, tel. 32-55 ali na osebno pri predavanju v torek 11. t. m. Cene bodo razvidne iz naročilnice, ki jo ima s seboj predložitelj. Podružnica tudi izpolni svojim članom ročno in nahrbtno škropljenje. Informacije dajeta podružnični blagajnik in predsednik.

Prof. dr. Božidar Lavrič

ne ordinira do 17. t. m.

* Inž. arh. Mitja Svigelj razstavlja. Po uspehi razstavi, ki jo je priredil inženir arh. Mitja Svigelj v Zagrebu — zgrebski listi, posebno »Sportni list«, so o razstavi zelo laskavo poročali — je prenesel slikar nekaj svojih del v Ljubljano in jih zlat razstavlja v znanem umetniškem »Salonu Kose«, v pasazi nebotačnika. Slikar Svigelj, ki je študiral slikarstvo pri naših priznanih mojstrih: prof. M. Sternu, akademiku Jami in kiparju prof. Zajcu, je kraljinar, bavi se pa tudi s slikanjem motivov iz športnega življenja. Na tem področju nima vrstnika pa so zato dela, ki prikazuje dogodek iz našega športa, za našo javnost novost. Škoda, da razstavlja Svigelj samo dveje takih del »Tekma« št. 7 in »Sabljaki« št. 8. »Ob Savi pri Gamelnjiku« št. 2 nam stopijo pred oči vsi oni motivi iz Gamelnjov, ki nam jih je že dal naš Pavlovec ter pridemo do ugotovitve: in vendar so še ljudje, ki trdijo, da v naši okolici ni najti primernih motivov, ki bi bili zanimivi tako za slikarja kakor za opazovalca. Pogled iz Gamelnjov ob Savi proti šmarni gori je bil in bo tako za slikarja kakor tudi za gledalca kupca vedno lep, vedno zanimiv, vedno privlačen. Nič ne zaostajajo za navedenim delom: »Zimski večer« pri Kranjski gori št. 3. »Večer ob vodi« št. 6 in pa »Bled v jeseni« št. 1. Svigljeva dela bodo razstavljena do vključno 18. t. m. pa ogled občinstvu prav toplo priporočamo.

ZVOCNI KINO SOKOL SIŠKA, telefon 41-79.

Češki špijonažni
velefilm

Torpedo 48

V glavni vlogi:
ANTON NOVOTNY

PREDSTAVE: danes ob 3., 5., 7. in 9. uri; jutri ob 7. in 9. uri.

Prihodnji spored: v soboto 15. III.: **TAJNA AMAZONE**

u— Danes bosta v šentjakobskem gledališču dve predstavi, popoldne ob 15.15 bo poslednja uprizoritev zabavne Nušičeve veselice »Gospa ministrica«, zvečer ob 20.15 pa bo poslednja predstava Like Vaštetove »Visoke pesnice«, 8 slik iz življenja največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. Kupite vstopnice že v predprodaji, da se izognete navali pri blagajni. Prihodnjo soboto bo premiera Bučarjevih »Na Trški gori«.

u— H koncertu pevskega društva Save, ki bo danes ob 16. uri v Sokolskem domu štepanji vasi, bo vozil avtobus izpred Mestnega doma ob 14. in 15. uri.

u— Pevsko društvo »Slavec« v Ljubljani obvešča vse redno, častno, ustanovno in podporno članstvo, da bo v soboto 15. t. m. ob 20. v društvenem lokalu (v hotelu Metropol, lovska soba, vhod iz Kolodvorske ulice) redni letni občni zbor, na katerega se vabi vse članstvo. Vabila se za občni zbor ne bodo razpošiljala. Odbor.

Dr. Volovšek Vladimir
zobozdravnik
radi vpoklica
do nadaljnega ne ordinira

u— Pevsko društvo Krakovo-Trnovo priredi v soboto 15. t. m. ob 20. v Sokolskem domu v Trnovem pevski koncert z obilnim sporedom. To bo prvi čist koncert v prostorih novega Sokolskega doma, ki so jako kustični. Zbor sam je dober in smo prepričani, da bo imel lep uspeh. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice. Na koncert opozarjamo. (—)

u— Popolnanska plesna vaja v veliki dvorani Kazine danes in vsako nedeljo od 16. do 20. ure pod vodstvom mojstra Jenka. Članarina znižana. (—)

u— Ponedeljski plesni tečaj Jankove šole bo odslej skupno v petek ob 20. in torek ob 20.15. Posebne ure do nadaljnega odložene. (—)

u— Občni zbor Društva zaščitnih sester v Ljubljani bo 16. t. m. ob 9.30 v prostorih šole za zaščitne sestre.

FOTOAMATERJI!

Pri nas Vam jamčimo za vsak film, vsako kopijo in vsako povečavo posebej! Potrudite se k nam in sami prepričate o nedosegljivi kvaliteti naših amaterskih del. — Priporočila se edina specialna fotografska

JANKO POGAČNIK

Ljubljana — Tyrševa cesta.
Pošljamo tudi po pošti.

u— Občni zbor Glasbene Matice Ljubljanske, ki bi se moral vršiti jutri zvečer, je zaradi koncerta Orkestralnega društva preložen na soboto 22. t. m. ob 20. Občni zbor bo v sobi 17., poslojpe Glasbene Matice v Gosposki ulici. Dnevni red običajen.

u— Spored koncerta Orkestralnega društva Glasbene Matice Ljubljanske, ki ga bodo izvajali pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca godalni orkester in pianistki Boža Čermicev-Sapjeva in Silva Hrašovec: 1) Vivaldi: Sinfonija v c duru, 2) Clrelli: Sulta, 3) Bach: Cort za dva klavirja v c duru; po odmoru: 4) Roussel: Sinfonietta, 5) Lhotica: Scherzo (prva izvedba v Ljubljani), 6) Jurij Gregor: Prelude melancholique (prva javna izvedba), 7) Debussy: Deux dances. Koncert bo v veliki Filharmonični dvorani. Začetek ob 20. Prodaja vstopnic v naprej v knjigarni Glasbene Matice. (—)

Nogavice za krčne žile
ter pasove za kilo dobite
v drogeriji »Emona« IV. KANC,
Ljubljana, Nebotičnik.

u— Lektorat nemške akademije v Ljubljani, Beethovenova 14/I, naznanja, da se pričenjajo novi tečajni nemščine. Med njimi tudi tečaj konverzacije in korespondence. Pojasnila v pisarni. Tel. 32-93. (—)

u— Nalivna peresa Osmia dobite v papirnici M. Tičar, Ljubljana, Selenburgova ulica 1 in Sv. Petra cesta 26. (—)

LOKAL

naframe v sredini mesta staro renimirano podjetje, ki potrebuje dve sobi za pisarno in poleg skladišče. — Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Dobri plačniki«.

u— Knjižovodstvene, pisalne, računske stroje in registrirane blagajne vam strokovno popravi Boris V. Simančič, Ljubljana, Dvorkova 3, telefon 24-07. (—)

u— Proslava Hinka Nučiča. Po predstavi v sredo 12. t. m. bo v restavraciji hotela »Slova« komerz, na katerega so vabljeni vsi prijatelji ter častilci slavljence in njegove umetnosti.

u— Po znani in neznani srednjeverški Ljubljani nam bo popeljal v svojem predavanju na Ljudski univerzi (Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije) v sredo 12. t. m. ob 20. uri g. univ. prof. dr. M. Kos.

u— Ličararni klub bo priredil 17. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice drugi bralni večer. Uvodno besedo bo govoril Jože Kastelic. Iz svojih del bodo brali Cene Vipotnik, Jože Dular, Severin Šeli, France Novšak, Jože Breje, Cene Kranjc, Joža Vomberger in Jože Kastelic.

u— Jugoslovansko kirurško društvo sekcija Ljubljana bo imelo 11. t. m. ob 18. uri strokovni sešatek v predavalnici bolnice za ženske bolezni v Ljubljani. Spored: predavanje dr. Franca Novaka: rak maternice. Demonstracija. I. kirurški oddelek: demonstracije. (—)

u— Vrtarski tečaj za lastnike malih vrtov pri Podružnici SVD Ljubljana I. v torek 11. t. m. bo predaval g. Kregar Jože o gojitvi čebulnic (tulipanov, narcis, gladiol in lilij) in gomoljnic (dali in begonij) in njih izoboru za mali vrt. Začetek točno ob 19. uri v kemijski predavalnici I. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici. Skioptične slike. Vstop prost.

u— Dobrodelna akademija Društva prijateljev Golnika bo v petek 14. t. m. Najprej zaigrala violinista Karlo Rupel in Leon Pfeifer Bachov »Koncert za dve violini«. Spremljal bo komorni orkester pod vodstvom dr. Danila Švara. Nato bo recital Fran Lipah svoje »Slike z Golnika«.

KINO MOSTE

Danes ob 14.30, 17.30 in 20.30,

jutri ob 20. uri:

Češki velefilm

Izgubljeno devištvo

Hana Vitova — Lad. Bahac

Pesem pustinje

Eksotičen šlager z Zarah Leander

tril Fran Lipah svoje »Slike z Golnika«. Mira Danilova in Stane Sever pa uprizorila Lipahove »Jasele na Golniku«. Sle-dil bo nastop Valerije Heybalove, ki bo zapela Zajčev »Vire«, Gounodovo arijo Margaret iz opere »Faust« in Lajčev »Kaj bi le gledal«. Na klavirju jo bo spremljal Lipovšek Marjan, Sever Stane bo recital Gestrinovo »Ped pedit«. Ob koncu prvega dela bo izvajal Karlo Rupel Adamičev »Andantino«, Elgarjev »La capricieuse« in Paganinijev »Sonatino«, Spremljal bo Marjan Lipovšek. Po odmoru bo zaigrala zagrebška pianistka Dora Gustičeva Lisztov »Chant polonais« in »Dance des Lutins«. Nato še Debussyjev »Jardin sou la pluie« in »Toccato«. Mira Danilova bo recitala Murna Aleksandrova pesem »Ko dobrave...« K sklepu bodo tri plesne točke, in sicer bosta plesala Moharjeva Erna in Pilato Boris Ravelovo »Pavano« in Chopinov »Valček«, Boris Pilato sam pa Rahmaninov »Preludij«. Pri klavirju dr. Danilo Švara. Akademija bo pod visokim pokroviteljstvom ge. banice dr. Natlačenove v petek 14. t. m. ob 20. v veliki Filharmonični dvorani. Prodaja vstopnic v naprej od jutri dalje v knjigarni Glasbene Matice. (—)

u— V posekani Zvezdi, nam sporoča mestno poglavarstvo, bodo posuli poti takoj, ko odjenja mraz, prav tako pa prično saditi drevesa in sejati travo, da bodo trate spet lepo zelene. V kratkem prične tehnični oddelek postavljati tudi nov vodnjak in nove kandelabre.

u— Urejevanje cestnega prometja. Ena najbolj prometnih in nevarnih točk v Ljubljani je gotovo pri železniškem prelazu na Tyrševi cesti. Tu se v krivi črti stikajo Tyrševa, Masarykova in Bleiweisova cestaki imajo vse živahen promet, zmeda pa povečuje železniške zapornice, ki so večkrat po več minut spuščene. Ob takih prilikah se nabere na obeh straneh veliko število vsakovrstnih vozil, ki se potem vsujejo z veliko nevarnostjo čez prelaz. Da bi malo olajšali položaj, so napravili moderne

Iz Celja

— Občinski oskrbovalni urad v Laškem je izdal za februar 11.363 nakaznic za moko in kruh, v januarju pa petrolejskih kart za 1152 l petroleja.

— Alkoholna prepoved. Predstojništvo mestne policije v Celju opozarja vse gostinske obrate, da ne smejo dajati alkoholnih pijač rezervistom, ki odhajajo na orožne vaje. Vsi, ki ne bodo upoštevali te prepovedi, bodo strogo kaznovani.

— Gostovanje članov beogradskega Narodnega gledališča. Znanja Klajčeva gledališka družina Narodnega gledališča v Beogradu uprizori v torek 11. t. m. ob 20. v celjskem gledališču tri vesele in učinkovite komade in sicer Kočičevo dvodejanko »Jazbec pred sodiščem« ter Nušičevi enodejanki »Muha« in »Analfabeta«. Beogradske umetniki bodo gotovo nudili užitek poln večer. Predstava je izven abonmaja. Vstopnice so v predprodaji v Slomškovi knjigarni.

— O umetnosti v Savinjski dolini bo predaval univ. prof. dr. Fran Mesenel iz Ljubljane jutri ob 20. na ljudskem vseučilišču v Celju. Zanimivo predavanje bodo spremljale tepe skioptične slike.

— Kolo jugoslovenskih sester v Celju bo imelo v četrtek 13. t. m. ob 20. v sobi Francoskega krožka v Narodnem domu svoj redni letni občni zbor. Predavala bo tudi ga. Angela Vodetova iz Ljubljane o socialni pomoči — socialni dužnosti. Prečta snov bo med celjankami gotovo zbudila zanimanje.

— Jadranska straža v Celju bo imela svoj letni redni občni zbor v sredo 12. t. m. ob pol 20. v meščanski šoli v prvem nadstropju.

— V Radiothermi v Laškem je bilo v februarju 87 jugoslovenov (59 bolniških članov in 28 zasebnikov) ter po 1 Italijan in Madžar. Vseh nočnih je bilo 1312.

— Neznana ženska s počeno lobanjo. Na Polulah pri Celju so našli v petek okrog 16. neznano, slabo oblečeno starej-

šo žensko, ki je ložala nezavestna na cesti. Ugotovili so, da ima počeno lobanjo. Očitno jo je bil povozil neki avto. Prepeljali so jo z reševalnim avtom v celjsko bolnišnico. Ker se do večerja ni zavedla, doslej niso mogli ugotoviti njene identitete.

— Požig v Tremerju. V zadnjih mesecih je bilo v spodnji Savinjski dolini in v celjski okolici več požarov, ki jih je zasnetila zločinska roka. Zadnji požar je bil 1. t. m. zvečer v Arji vasi pri Petrovčah, ko je zgorelo gospodarsko poslopje inž. Ježovnika. V petek okrog 23. pa je zažarelo nebo nad Tremerjem pri Celju. Vnelo se je gospodarsko poslopje posestnika Jakoba Štora v Tremerju. Domačinom se je posrečilo rešiti živino iz hleva. V poslopju so našli tudi tri košice, ki jih je bil najbrže nekdo ukradel in tam skrival. Plameni so kmalu objeli vse poslopje. Na kraj požara so kmalu prispeli gasilci iz Celja in Gaberja, pozneje pa še gasilci iz Laškega. Gasilcem se je do ene ponoči posrečilo pogasiti požar, čeprav je občutno primanjkovalo vode. V gospodarskem poslopju, od katerega so ostali samo opečni zidovi, je zgorela vsa zaloge krme in poljskih pridelkov. Škoda znaša nad 50.000 din in je delno krita z zavarovalnino. Vse kaže, da je bil požar podtaknjen.

Iz Maribora

— Mestni zaščitni urad v Mariboru obvešča prebivalstvo, da bo v ponedeljek 10. t. m. in v petek 14. t. m. v Mariboru preizkušnja alarmnih sire.

— Drveni gledališče! Zavedni Maribor kaže izredno živahno zanimanje za najnovejšo gostovanje Klajčeve igralske družine, ki je žela na vseh odrih prodoren uspeh Kulturni Maribor naj drveni napolni gledališče!

— Čajkovskega večer v mariborski ljudski univerzi bo v ponedeljek ob 20. in bosta na njem sodelovala znani pianist, rektor Glasbene akademije Anton Trost in prof. dr. Dragotin Cvetko. Rektor Trost bo med drugim izvajal sloviti velik klavirski solo iz koncertne fantazije in več skladb iz priljubljenih »Letnih časov«, dr. Cvetko pa bo prikazal duševno podobo in stvariteljsko delo velikega ruskega mojstra. Na prireditvi opozarjamo!

— Predavanje o Hrvatskem Primorju priredi Jugoslov. Turing klub v sodelovanju z Jadransko stražo 13. t. m. ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze. Predaval bo g. Josip Vrgnjanin, 200 novih barvnih di-

apozitivov bo prikazovalo najlepše motive iz najzanimivejših turističnih krajev na Hrv. Primorju.

— Mariborska likovna umetnica prof. K. Jirak in Z. Mušič bosta razstavila svoje umetniške na ptujski razstavi slovenske likovne umetnosti.

— Dobra srca se zbere 20. t. m. ob 18. uri v glasbeni sobi II. meščanske šole v Mariboru k zborovanju Društva za podporo revnih učencev v Mariboru.

— Lutkovno gledališče matičnega Sokola uprizori danes v Sokolskem domu lutkovno izro »Snežulčica«.

— Licitacija za čiščenje dimnikov. 17. t. m. bo v pisarni mariborske garnizijske uprave ob 11. druga licitacija za čiščenje dimnikov v vseh vojno državnih zgradbah mariborske garnizije. Pogoji so na vpogled pri mariborski garnizijski upravi.

— V zdravniški čakalnici je umrl. Kočar Matevž Skrbot iz Slivniškega Pohorja je čutil že delj časa notranje bolečine. Napotil se je v Maribor in se zatekel v neko zdravstveno ustanovo, kjer ga pa niso sprejeli. Vrnil se je nazaj proti domu, pa se je zglasil pri framskem zdravniku dr. Kralju. Vseidel se je v čakalnici na stol. Ko ga je dr. Kralj pozval, naj vstopi, se Skrbot ni zganil. Zdravnik je pristopil k njemu in ugotovil, da je starček mrtev. Smrt je nastopila zaradi srčne kap.

— Bila je naravna smrt. V zvezi z večerjem objavljenim poročilo o smrti 71-letnega posestnika Franca Pilberška dodajamo, da je ugotovila obdukcijška komisija, da je umrl naravne smrti in sicer za posledicami pljučnice. Njegovega mlajšega sina Alojzija iz Kalš pri Smartnem na Pohorju, po katerega so šli slovenjbiški orožniki, so izpustili. Povod je dal družinski prepir zaradi posestva, po katerem je pokojni Pilberšek skuono s svojo ženo šel od doma in se zatekel k sorodniku Naumaruju na Gradišče pri Framu.

— Kriminal. V Koških so zajeli zločinskega rokavljaka Avgusta Germa, ki ima poleg raznih vlovov na vesti tudi drzno razbojništvo v Frajhamju. Osuđenjen je, da je pri Ačkovih zanelil ogenj, da je lahko sredi splošne zmede izropal njihovo domačijo.

— Obseden. Včeraj dopoldan je mariborski mali kazenski senat obsodil 42letnega skladiščnika Franca Frasa iz Maribora na 5 mesecev strogega zaporu in sicer po členu 3. zakona o zaščiti države. Državni tožilec je vložil pritožbo.

Iz Hrastnika

h— Smrtna kosa. V Hrastniku sta umrli Ana Slokanova, žena rudarja, stara 49 let, in Marija Klansková, žena delavca kemične tvornice, stara 38 let. Obe so pokopali na Dolu. Dalje je umrla Jožefa Kašetova, 29-letna žena bivšega rudarja, ki so jo pokopali na pokopališču v Trbovljah. Umrla 60letnega upokojenega rudarja Antona Gučka so pokopali v Dragi. Naj v mlru počivajo! Prizadetim naše sožalje!

h— Šolska vest. Kot novi veroučitelj je prišel k nam kaplan g. Adolf Piki iz Belincev. Na tukašnji otroški vrtec je bila premeščena iz Gornje Radgone kot otroška vrtarica ga. Stana Kavčičeva. Na dekliški šoli je pa na izpraznjeno mesto učiteljice ženskih ročnih del nastavljen gđ. Minka Mikuševa, ki je bila doslej v banovinski službi v Črnomlju. Vsem ključem: Dobro došli!

h— Današnje prireditve. Vrtarsko predavanje bo danes v nedeljo ob 14. v deški šoli. Vrtarski strokovnjak g. inž. Jeglič bo govoril o ureditvi malih vrtov in pridelovanju zelenjadi. — Ob 17. ponove člani doljske sokolske gledališke družine v dvorani našega Sokolskega doma zabavno komedijo »Trije vaški svetniki«. Kdor se hoče v teh hudih časih pošteno nasmejati, naj ne zamudi igre.

Kinematografi

Kino Ptuj. Zvočni kino bo predvajal danes v nedeljo ob pol 19. in pol 21. film, poln senzacij, z naslovom »Dr. X. X.« Za dodatek filmski žurnal.

Kranj. Kino Narodni dom prikazuje danes ob 16. in pol 19. in 21. uri Gustava Fröhlich in Jenny Jugo v filmu »Mala ljubezen velikega kneza«. —

Jesenice. Zvočni kino »Radio« bo predvajal danes ob 15. in 20. uri vefilim »Robinzon z Južnega morja«. Med dodatki tudi Alfa kamera in vojni tehnik. — Sledi »Zmagoslavje pravice«. —

Ribnica. Sokolski zvočni kino bo predvajal danes ob 15.15 in 20. film »Vdovca«. Za dodatek Foxov zvočni tehnik. —

Objave

Namesto venca na krsto pokojne gospe Felčičove je poklonil direktor TPD dr. Vinko Vrhunec »Domu knežine Zorke« 300 din.

Namesto venca na grob g. Ivanu Vintarju lesnemu trgovcu iz Vavte vasi, je poklonil g. Ivan Rus, lesni industrialac v Loškem potoku za revno šolsko decu v Vavti vasi 200 din.

NATEČAJ

Podoficirski eskadron konjiške šole v Zemunu sprejme 1. maja 1941. 1. večje število gojencev iz občinstva in vojske

Do natečaja imajo pravico vsi oni mladeniči iz občinstva, ki so dovršili najmanj osnovno šolo z najmanj dobrim uspehom ali nekoliko razredov srednje šole (gimnazije, realke, meščanske, itd.), da niso mlajši od 18. in ne starejši od 21 let, a oni iz kadra vojske, da niso starejši od 23 let.

Pogoje za natečaj kakor tudi kakšni dokumenti so potrebni, da predložijo lastnoročno pisano prošnjo, zamore vsak kandidat vpogledati v svoji občini, na žandarmerijski postaji, komandi svojega okrožja ali v konjiški šoli v Zemunu.

OGLAS

Ova radionica održaće I pismenu pogodbu za prodaju

FURDE od hartije i ambalažne hartije,
PLEHANE FURDE I ŠLJAKE

od olova, 22. marta 1941 godine u 11 časova u svojoj kancelariji gde se i uslovi mogu videti radnih dana u radno vreme.

Kaucija se polaže na kasu Državne Hipotekarne banke v Beogradu, naši državljani 5%, strani 10%, radnih dana u radno vreme a najdalje do 10. časova odrađenog dana za pogodbu.

Br. 1712 iz kancelarije Štamparske radionice Ministarstva vojske i mornarice 5 marta 1941 godine u Beogradu.

Meščanska gostilna

se prodaja v Zagrebu, dobro znana, v centru, mesečni promet din 60.000. — do 70.000. —. Najemnina zelo nizka. Ponudbe pod št. 58298 na Publicitas d. d. Zagreb, Ilica 9

Moderne kauče

in fotelje nudi solidno in po niski ceni

R. RADOVAN
tapetnik
Mestni trg 13.

Tudi če je otrok še tako truden,
predno gre spat naj si
umije zobe!

Navadi ga pravočasno na

SARGOV KALODONT

proti zobnemu kamnu

Umrli nam je po dolgem trpljenju v petek dopoldne v 77. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere naša najboljša sorodnica, gospodična

Ekel Gizela

učiteljica v pokoju

Pogreb blage pokojnice bo v nedeljo 9. t. m. ob pol 5. uri popoldne, izpred hiše žalosti, Dilančeva ulica 7, na novomeško pokopališče.

Novo mesto, dne 7. marca 1941.

ŽALUJOČI SORODNIKI

Kupimo 2 — 3

manjše poljedeliske traktorje

na bencin in nafto. Rabljene, v dobrem stanju.

TOVORNI AUTOMOBIL

3 — 5 tonski, po možnosti s pogonom na lesni plin.

Ponudbe z opisom in ceno na oglasni oddelek »Jutra« pod »Traktore«.

INSERIRAJ
V »JUTRO«

RAZPIS

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah razpisuje mesto

GRADBENEGA TEHNIKA

ali strokovnjaka s podobno izobrazbo, z večletno gradbeno in kalkulacijsko prakso pri visokih gradnjah, ki naj bi nadzoroval gradnjo dveh stanovanjskih hiš. — Namestitev je začasna za dobo enega in pol leta.

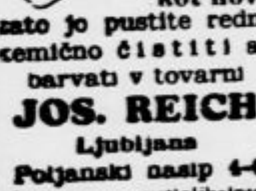
V lastnoročni pisani ponudbi je treba navesti osebne podatke, zlasti podatke o doseganju praksi pri visokih gradnjah in zahteve glede honorarja; prilože naj se listine, ki potrjujejo navedene podatke; ponudbe naj se pošljejo do 20. marca 1941 Krajevni bratovski skladnici na Jesenicah.

MARIBOR, ALEKSANDROVA 15.

Stanovanjske potreščine. Preproge, zavese, tkanine za pohištvo, kretone.

Samo kvalitetno blago.

Vzorci brezplačno. — Prosimo, da se navede svrha uporabe in barva.

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen, in starišče prodam. Ukmar, Mariborska 37. 5115-6

Prodaj

2 izločene omarice, 1 lestenec z kroglo, 1 stol, 1 obojni papir. — Ogleda se na Cesti 29. oktobra 9-11, vrata 16. 5109-6

Otroški voziček

globok, zelo dobro ohranjen se ugodno prodaja. — Naslov: Tyrševa 36. — Ogled od 12. do 14. ure. 5162-6

Čevlji

Zelo ugodno prodam par čevljev novih, modrih, črnih, belih, izredna prilika, ugoden nakup. prodam samo celo par. A. Turk, Ljubljana, Vidovdanska 3. 5154-6

Kočija

lepo, prodam, Karlovska c. 28. 5125-6

Otroško posteljo

leseno, prodam. Drnovšek, Hrenova 17. 5131-6

Sena

cca 1 vagon, lepega, sladkega od J. Lavrič, St. Vid pri Stični. 5130-6

Otroški voziček

globok, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5134-6

Otroški voziček

globok, moderen prodam za din 650. Strelška ul. 24, pritličje, levo. 5279-6

Otroški voziček

globok, lep, prodam. Kolozova ul. 15-2. 5228-6

Avtogume

6.00 X 20 dve popolnoma novi in tri rabljene ter dobro ohranjen avto prodam. — Ponudbe na ogled. Jutra pod šifro »Avtogume«. 5229-6

Cunje

oprane, za čiščenje strojev dobite pri Kovarici, Tyrševa c. 35. 5196-6

Otroški voziček

globok in Homerjev št. valni stroj poceni napravljen. Debevc, Večna pot št. 31. 5198-6

Otroški

športni voziček ugodno prodam. Poizve se Bleiweisova c. 17a-1, desno od 14. do 15. pop. 5200-6

Magnolije

in tamariske dobro okorelinjene, dobite na vrta učiteljske šole v Ljubljani, Resljeva c. 10. 5176-6

Otroško posteljo

zidno, moderno, prodam. Zidca, Gosposvetska 6, dvor. 5233-6

Lep semenski oves

cca 500 kg prodaja Rudolf Janič, Zalec. 5392-6

Registrirno

blagajno Nacional in pisalni stroj novejša modela, ugodno prodam. Simandi, Ljubljana, Dvorčakova 3. 5351-6

Rolleiflex 6 X 6

s torbo, protisvetlobno zaslonko, predleto in kinofilmadapterjem napravljen za 4000 din. Prodaja v vseh poslovalnicah Jutra. 5350-6

Vodna črpalka

na transmisiji pogon, poceni napravljen. Jager, Gosposvetska 1. 5367-6

Stroj za prevleko

gumbov z blagom »Astor« z vsemi oddeli, za vse velikosti in oblike gumbov ter več tisoč gumbovih delov nov, poceni prodam. Ludvik Luder, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13, telefon 37-54. 5232-6

Čebele

Prodajam prasilnikov in lanskih matic. — Franc Markez, Vrhnika. 5330-6

Okno

novor, dvelino, široko 1 m in visoko 1,60, prodam. Vipavska ul. 8. 5417-6

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen, ugodno prodam. Boštjančič, Rožna dolina, Cesta XV 1a. 5415-6

Ruski biljard

znatke Eneel, ugodno prodam. Poizve se pri Vidic, Jernejeva 24. 4681-6

Otroški voziček

globok, ugodno prodam. Majstova št. 10. 5410-6

Partijo

kratkega blaga (rokavice, kravate, nartice) prodam po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5382-6

Kupim

Raznovrstne odpadke

kakor krojaške, šiviljske, stare volnene jopice, jutro in vse vrste vrta, kupujem. Placujem po najvišjih cenah. Grebenč A. Tyrševa cesta 36. 5183-7

Rabljene sode

v dobrem stanju, od 500 do 800 l velikosti kupim. Jozko Kogovsek, Bohinj ska Bistrica. 4979-7

Kupim aparat

za praženje kave za ca 30 kg. Puriš Jože, Domžale. 4955-7

Kupujem

krojaške in volnene omarice, poceni, najvišje cene. Masarikova 48, nasproti glavnega kolodvorca, Ljubljana, R. Višnjevec. 5034-7

Krmilno peso

in repo, kupim takoj. — Ponudbe: Repič, sodar. Ljubljana. 5051-7

Dva železna sode

za špirit, kupi Jelenič, Ljubljana, Slajmerjeva ul. 5146-7

Kupujem in prodajam

rabljene čevlje in moške oblike, rabljeno perilo in stare cunje. — Klavžar, Ljubljana, Vošnjakova ul. 4. 5187-7

Športni voziček

dobro ohranjen, novejši model, kupim. Dobovšek Ivan, Jelica 85. 5183-7

Kupim

večjo količino belih prvov. za restavracijo, po ugodni ceni. V. Počivšek, pričejo samo novi ali dobro ohranjeni. Ponudbe na Klet Zvezda. 5198-7

Pehtran

stare in mlade rastline, kupi Sever & Komp., Ljubljana. 5340-7

Najboljše plača

železje, kovine, gumo, steklenice itd. Metalia, Gosposvetska 16. 5280-7

Praktična

V dojemrtne oskrbo sprejemamo osebo z nekaj gotovine. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5158-14

Slepi invalidi,

plača za dojemrtne stanovanje 40.000 din v mestu ali na deželi. 5000 din nagrade dobi tisti, ki bi izposloval zavezo za polnopravno prihodnjo 10 din. Ponudbe na ogled. Jutra pod »Invalidi«. 5091-14

Dragocenoviti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah. — CERNE J. ujevlir, Ljubljana, Vovčova ulica. 6-34

Radio

znatke Philips, 5 plus 1 cevni, v dobrem stanju prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 5145-9

6-cevni Radione

starejši model z elektro-dinamičnim odličnim, močnim zvočnikom in 2 okvirni anteni za dolge in kratke valove, prodaja Jankl, Sevnica. 4691-9

2-3-čevni radio

kupim. Ponudbe na ogled. Jutra pod »Radio«. 5112-9

Blaupunkt

radio in elektrini gramofon, vdelan v omarico, prodam. Celovška 26, ponuditi na najvišji zvočec od 5. ure dalje. 5305-9

Pohišto

Mizarji pozor! Najugodnejši si nabavite vezane plošče in panele »UKOD« pri tvornici zastopstvu »FURNIR« Frančiškova ulica št. 6. Telefon 32-49. ZAHTEVAJTE PONUDBE 113-12

Pozor!

Pohišto »SAVA« Največja izbira finih vložkov, persnih modrocev, modric, otmare, kačič, težini stoli, okviri. Se priporoča »SAVA« mizarstvo, Miklošičeva. 5359-12

Pohišto

za eno sobo, posebej ena gredica in 2 železne postelje, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5085-12

Orehova jedilnica

lepa, stara, ceneno prodam. Škrabčeva ul. 2. 5152-12

Pozor!

Pohišto »SAVA« Največja izbira posameznih komadov, omar, postelj, kromih kredenc, stolov, stroških postelj it. Se priporoča »SAVA« mizarstvo, Miklošičeva. 5361-12

Orehova spalnica

napravlja za 3000 din. Nad cerkvijo sv. Florjana, Sodarska ul. 5218-12

Ugodno prodam

dobro ohranjen, lep garnitur, Biedermeyer, olinatne slike, zastore, filonjere, zrcalno omaro Pred škofijo 19-11. 5334-12

Kupim spalnice

dobro ohranjeno. Istotam prodam gostilniški granofon in stalnišče. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5212-12

Pozor!

Pohišto »SAVA« Največja izbira pohištva, spalnic in kuhinjskih naprav. Sprememo tudi vse naročila po konkurenčnih cenah. Se priporoča »SAVA« mizarstvo, Miklošičeva. 5360-12

Dražba lesa

Začasna državna uprava razpisala gozdov. Ljubljana, Cesta 29. oktobra 24-1, bo prodajala na pisnih javnih dražbah iz svojih gozdov na območju Šumskih uprav Koečevje — Straža: 1. dne 4. IV. 1941. v Koečevju cca 14.200 m³ je lovih hodov na papju. 2. dne 8. IV. 1941. v Straži ca 1.630 m³ izde lahih tesanlih tramov fagon Straža. Pojavila, pogojiti in tiškovina so za razpislo priporojni upravi v Ljubljani in upravah v Koečevju in Straži pri Novem mestu. 4695-15

Kupimo vsako

množino mehkih desk za zaboje 13, 14, 15 in 16 mm, žagane kratke ali prerezane na določene dimenzije, iz katerih sestavljamo zaboje. Ponudbe s ceno je poslati na ogled. Jutra pod šifro: »Suh les«. 5087-15

Hrastove deske

3 cm debele in suhe, 1,5 m, prodam, Ilirska ulica 19, hišnik. 5093-15

Kolesa

Damsko kolo popolnoma novo in globok in športni voziček prodam. Zor, Marčičeva ul. 3. 4922-16

Moško kolo

nov, ugodno prodaja Bricej, Podmilščakova 19. 5121-11

Triciklji

ugodno prodamo. Specialna delavnica plinskih generatorjev, Tyrševa 13. Pri Figovcu, dvoršice levo. 5177-11

Poceni napravljeni

kolesa, šivalni stroji, otroški vozički in razni drugi predmeti pri »Prometu« v Ljubljani (nasproti križanske cerkve) telefon 43-90. 5371-11

Moško kolo

dobro ohranjeno, poceni prodam. Grebene, Koroska cesta 8. 5356-11

Močan tricikel

ali štirikolesni voziček kupim. Ponudbe na ogled. Jutra pod značko »Dobro ohranjen«. 5269-11

Oblacila

stare, rabljene obleke — zdravi otrok do 12 let starih. Ponudbe na ogled. Jutra pod »Prihodi na dom«. 5194-13

Zdravstvo

knjišico z narodili za fizični in živčni preporod. Vprašati: Beograd, Masarykova 9, Miloj Marčič. 1932-40

Brezplačno

vsakomur knjišico z narodili za fizični in živčni preporod. Vprašati: Beograd, Masarykova 9, Miloj Marčič. 1932-40

Fiat

cabrio-limuzina, 4- sedežen, vožen 6000 km, po polnove zve gume, s plačano takso za 1. 1941. se po ugodni ceni prodaja. Ponudbe na ogled. Jutra pod »Ballia«. 4814-10

Kupim

rabljen, a v dobrem stanju en motor od 109 ks navzgor, 1 lokomobil 100 ks navzgor. Izredne pogoje za omejeno ceno in tehničnih podatkov dostavite na Braunov paralon, Dujurjav v Koprivnici. 5156-10

Prodaj motorje

od 125 do 1000 ccm. Favorit 125, Ardie 125, Ardie 200 OHV, Zündapp 200, Zündapp 250, Puch 250, Puch 200, BSA 500, novo model, Zündapp 350, Harley 1200 s priklo- lico, Sachs 100 ccm. — Čerčič, Maribor, Františkanska 11. 5022-10

Avto Chrysler

6 cil. in Opel Kadett v prav dobrem stanju, majno voženo, s skoraj novo pnevmatik, poceni prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5028-10

Osebnosti

znatke Citroen sedežen, nove gume, priprav- ven za takoj ugodno prodajo. Ogleda se v garaži Josip Stupica, Slomškova ul. Ljubljana. 4995-10

Tovornosti

znatke Vomag Diesel, dobre gume v prav do- brem stanju se prodajo. Informacije garaja Stupica, Ljubljana, Slomškova ulica. 4997-10

Avto prodam

dobro ohranjen s prav dobrimi gumami na 16 tisoč din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5007-10

Mali tovorni avto,

ali luksuzni za predelavo v poltovorn, kupim. Pogoj: dobre gume. A. Maček, Vrhnika. 5004-10

Motor 250 ccm

Zündapp, dobro ohranjen, prodam ali zamenjam za lažjega. — Jawa 100 ccm ali DKW. — Jože Mar, Primskovo 185 — Kranj. 4687-10

Motorno kolo

Puh 250 prodam po zelo ugodni ceni z rezervnimi deli. Prodajalca, Tyrševa Ciglerjeva ul. 12, Moste. 4944-10

Motorno kolo

BSA 350 ccm v zelo dobrem stanju, kompletne opremljen, prodam. — Gorenc Franc, Tyrševa 166. 5082-10

Prodaj

štirisedežni avto Ford Eifel, motorno kolo Victoria 200 ccm vožen 2800 km, dva Sachs motorja 28 ccm. Na ogled pri Julij Zevnik, Strahčev pri Kranju. 5108-10

Ford Eifel limuzino

in mali NSU motorkol. ugodno prodam DKW zastopstvo J. Lovčič, Celovška cesta 93. 5159-10

ARDIE 125 ccm

nov, 1000 km vožen, v odličnem stanju, ako prodam. Vprašati: Fado Kern, St. Lenart 58. Brežice. 4930-10

Angleski motor

350 ccm dobro ohranjen, prama kolo, prodam ali zamenjam za kolo prirednost za din 3100. Soljarska 21, Dravljica. 5166-10

Kupim motor

v brezhibnem stanju do 200 ccm, za gotovino 6000 din. Teran Mirko, Bistrica 1. p. Podbrezje — Podnart. 5075-10

Proda se motor

125 ccm, gume skoraj nove, Znamke »Ardie«. Poizve se pri Lojze Zajcu, Zg. Kašelj 105 p D. M. Polje. 5086-10

Opel Olympia

mla poraba benzina, 2 rezervi, prodam. V račun vzamem tudi motorno kolo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5207-10

Magirus Diesel

4-5 tonski, v zelo dobrem stanju, ugodno prodam. Delavnica Jože Kraljič, Gosposvetska c. 1, dvoršice Figovec. 5197-10

Popravila

avtomobilov, motorjev in koles izvršujemo hitro in poceni. Mehanični delavnica Šušteršič, Ljubljana, Pri Figovcu, dvoršice, levo. 5178-10

Fiat Topolino

izgleda kakor nov, vožen 18.000 km, dobre gume, radi odstopanja, ugodno prodajmo. — Kovarici, Tyrševa 35, telef. 47-37. 5182-10

Ardie

motorno kolo, 198 ccm, skora novo, ugodno prodam. Lukek, Križevniška ulica 11. 5345-10

Avto Ford

Baby, tipa 36 malo rabljen, z novimi gumami, 4- sedežni, prodam. Boršak, Ljubljana, Trstenjakova 1, dvoršice. 5344-10

Prodaj

motorno kolo 98 ccm, v dobrem stanju. Poizve se na 2 litra benzina na 100 km. Ogleda se Zolokarjeva ul. 11. 5319-10

Avto

štirisedežni — Topolino DKW, Taunus, v dobrem stanju, kupim. Vprašati: Jaz, Tyrševa c. 36. Ljubljana. 5317-10

Kapital

Ureditev dolgov izterjavo, inkasno in v kupo terjatve, sodre in listi poravnave dobi kamosno — varno nalozbo kapitala prasko nov. Jil. knjižovništvo, bilan- ce, kalkulacije, plani, se trgovsko obrtne zavezu- vam d i s k r e t n o u r e d i koncesionarna pisarna komercialna pisarna

Ureditev dolgov

izterjavo, inkasno in v kupo terjatve, sodre in listi poravnave dobi kamosno — varno nalozbo kapitala prasko nov. Jil. knjižovništvo, bilan- ce, kalkulacije, plani, se trgovsko obrtne zavezu- vam d i s k r e t n o u r e d i koncesionarna pisarna komercialna pisarna

ZAJC LOJZE

Ljubljana, Gledališka ulica 7. 5333-37

Vrednot

Vaših prihrankov stalno raste le, ako so isti plodonosno naloženi. — Hranilna posojilnica »Moj dom« v Ljubljani, Dvornikova ul. 9. Vam bo svetovala, kako bo vaše varno in plodonosno naložili vaše prihranke. 115-16

Hranilne knjižice

rednostno papirje kupujemo stalno in po najvišjih cenah in takojšnemu plačilu. Informacije garaja Stupica, Ljubljana, Slomškova ulica. 5315-16

Družabnice

ali gospodinjstvo s nekaj gotovino iščem na vino- gradno poselitve, Nasl. Mrovc, poštno ležaje, St. Vid pri Stični. 4682-16

Vložne knjižice

Prve Hrvatske šteditelnic, kupujem vsako vrsto, ter plačam takoj v gotovini. Ponudbe s cenami cene in vrste na Benko M. Zagreb, Jelačićev trg 5. 5034-16

Družabnika

ali finanšerje s ca 50000 din, iščem za manjšo domno industrijo. Ponudbe na ogled. Jutra pod »Velik zaslužek« tra pod »Velik zaslužek«. 5048-16

Posojilo 150.000 din

za prvo mesto na veliko dobro idočo trgovsko poselitve vredno čez pol milijona iščem. Ponudbe na ogled. Jutra pod »Nujno, gotovina«. 5161-16

Katera plemenita

oseba posodi mladi ženi, stalno uslužbeni, 1600 din, proti vrnitvi 2000 din v treh mesečnih obrokih. Ponudbe na ogled. Jutra pod Hvalčeva 2000. 5136-16

Pozor!

Pristopim kot kompanjon ne glede na obrt. Natančen naslov in opis obrta na ogled. Jutra pod »Denar 15.100«. 5234-16

Posojila

različna, preskr

«takisto, kakor da bi pital človeka, ki nosi na-
čelnike, s slepčnikom.»

«Ljubo dete, med gluhoto in slepoto je velik
razloček. Slepač zmerom pomilujemo, mu poma-
gamo čez ulico in se čutimo pri tem na moč ple-
nenite. Razložno in jasno govoriti z naglušnikom
pa je tako utrudljivo, tako pusto. Navadno si ljud-
e mislijo, da bi naglušen človek lahko prav do-
ro slišal, ko bi se le potrudil. Naglušnik odgovar-
a počasi, ker mora najprej sam pri sebi pretehta-
ti, ali je prav razumel, in ljudje ga imajo zaradi
tega pogosto za »nekoliko udarjenega«. Celo grdi
pregovori so o njem: »Nihče ni tako gluha kakor ti-
ti, ki noče slišati.«

«A ti časih prav dobro slišiš,» se je nasmehnila.

«Res? se je zahihital. »Ali se pa morda samo ta-
ko delam? Pa nikar ne misli, da se pritožujem.
Čvoja teta je z menoj tako dobra, in to je zame
oglavitvo. Tudi ti, dekletce, imaš potrpljenje z
menoj — in kdaj pa kdaj ima tudi naglušnik do-
re strani. Nekateri zoprn šum, nekatera neumn-
a beseda nas ne doseže, razen tega pa lahko zbrano
delamo, ko druge ljudi moti žlobudranje njihove
kolice.»

V Daisyjo je bil prav posebno zaverovan, in da
ni imelo dekle nekoliko izpremembe, so morali
četrkak kak večer slovesno preživeti. Stric Doran
je tako hotel.

«Drevi bo paradna noč! Dvorna veselica z vsemi
tanjajem!« je popoldne odredil. »Vsi morajo nositi
svoje krone in diademe! Najlejša toaleta dobi na-
rado!«

Diademov in kron ni bilo, toda stric je vztrajal
pri tem, da mora žena kdaj pa kdaj nositi drago-
ceno dragulje, ki ji jih je bil podaril. Imela je pre-
masne briljante; bliskanje in izkrenje prelepih
amnov v udobnih, temno opaženih prostorih je
ripravljalo stricu Doranu radost, ki je ni prav nič
ajjal. Trdil je, da niso te stare sobane še nikoli vi-
dele tako brezprimernega lišpa.

NENADKRILJIVO

naglo delo, trpežnost in točnost vam
nudi avtomatska tehnika

GROM

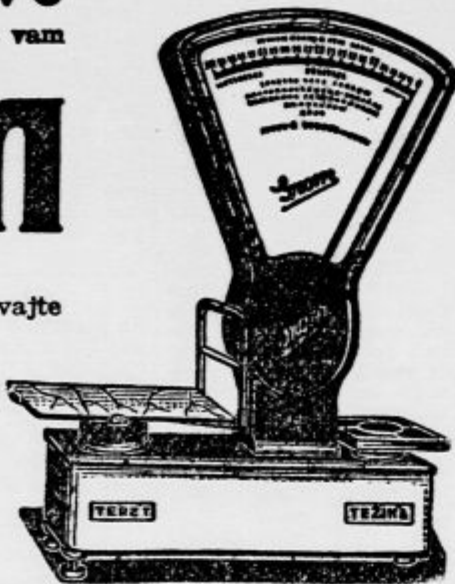
Garancija 10 let.

Ugodni plačilni pogoji. — Zahtevajte
ponudbe!

TVORNICA TEHTNIC

J. ŠEBEŠČEN,

SUBOTICA

Carinarnica I. reda na Rakeku, bo v ponedeljek, dne 10.
marca in v torek 11. marca t. l.

javno prodajala na dražbi 70 konj

ki so bili zaplenjeni ob priliki poskusa izvoznega tihotapstva.

Dražba se bo oba dneva pričela ob 9. uri dopoldne.

O prednjem se obveščajo vsi zainteresirani.

Ex pisarne carinarnice I. reda na Rakeku št. 1880/41.

Knjigarna in trgovina s papirjem SPREJME

SPRETNOST PRODAJALCO

Pogoji so: vaja v aranžiranju izloži in znanje nemščine. —
Nastop takoj ali 1. aprila. — Ponudbe na oglasni oddelek
»Jutra« pod: »Slovenija«.

Za premogovnik v Hrv. Zagorju

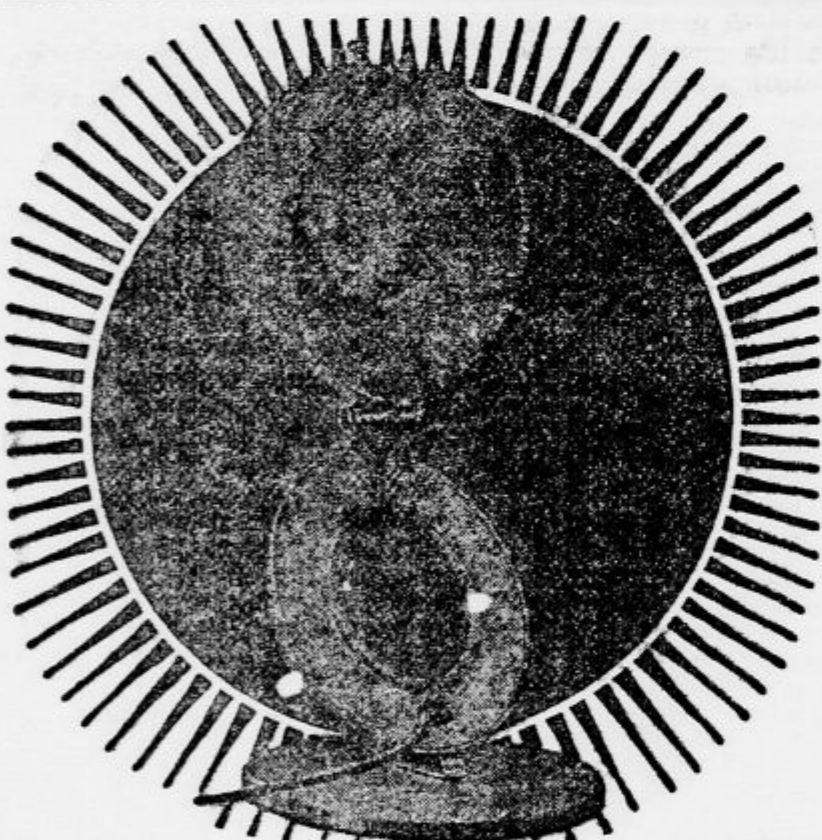
se sprejme mlad diplomiran

rudarski inženjer,

kot odgovorni upravitelj

Reflektanti morajo imeti nekaj let prakse, razpolagati z
dobrim geološkim in rudarsko-merilskim znanjem ter mo-
rajo biti vpeljeni v administracijo in rudarski zakon ter
biti sposobni za samostojno vodstvo obrata.

V postev pridejo samo jugoslovanski državljani, ki obla-
dajo srbohrvatski in po možnosti tudi nemški jezik.
Ponudbe z življenjepisom, fotografijo in navedbo refe-
rene, plačilnimi pogoji in možnosti nastopa je nasloviti na
ogl. odd. »Jutra« pod »405«.

NOVO
POCENI

„VIŠINSKO SONCE“ JE TU!

Nov tehnični napredek je dosežen s izumom
»malo višinskega sonca« — original Hanau — s
pravo kremenčevno žarnico tipa S 100. Zadošča
pritisek na gumb in ono bo takoj obsevalo s svojimi
zdravilnimi ultravijoličnimi, milimi in toplimi žarki.
V svojem učinku enači prirodnemu soncu na visokih
planinah, daje koži rjavo barvo, varje nas bolezn
in ohranjuje zdravje.

Zaradi svoje nizke cene more nabaviti »malo višins-
ko sonce« vsaka rodbina in zato ga ne bi smela
pogrešati nobena hiša.

Zahtevajte
ponudbe in plačilne
pogoje!

Predavanja in najnovejši prospekt zahtevajte od:
Jugoslovanske Siemens a. d., Beograd, Kralja
Aleksandra 8; Zagreb,
Bogovičeva ul. 1; Ljub-
ljana, Tyrševa 1a.

Jugoslovanske AEG, Beo-
grad, Brankova 30. AEG
Union, Jugoslovanske d.d.
Zagreb, Karadžičeva ul. 1;
Ljubljana, Ljvarska ul. 6.

Malo Višinsko Sonce — Original Hanau

Cena kompletnih aparatov od din 1.800.— naprej
Prosimo pošljite mi novi prospekt za »malo višinsko sonce«
S 100.

Ime: _____
Kraj: _____
Ulica: _____

6

684

STROJI
MOTORJI NA VPOJNI FLIN
HERFORD

DIESELOVI MOTORJI
MOTORJI NA BENCIN
SCHLÜTER

MIZARSKI MOTORJI
TROMMER

JARMENIKI
HOFMANN

DVIGALA
GEBR. DICKERTMANN

EKCENTER-, FRIKCIJ-
SKE STISKALNICE
RIECK & MELZIAN

STRUŽNICE

REZKALNI STROJI
VRTALNI STROJI
ITD.

KRATKOROČNA DOBAVA

ZASTOPSTVO

TIME X D. D.

ZAGREB, VARŠAVSKA 2
TEL. 98-48

Zahtevajte neobvezen obisk
inženjerja strokovnjaka!

Poskusite kakovostne kline

TRGOVSKI POMOČNIK

od 24 do 30 let, specerijske stroke — z veseljem do potovanja —
SE ISČE kot potnik za znamkino blago (Markenartikel). Ponudbe
naj pošljejo le taki zainteresirani, kateri popolnoma obvladajo sloven-
ski, hrvaški in nemški jezik v govoru in pisavi. — Ponudbe,
pisane v navedenih jezikih s sliko in natančnim popisom dose-
danjega življenja podružnici »Jutra«, Maribor pod »J.M.G. 1941«.

Od Morave do Save
od Dunava do Drave
proti kašji vzemi

Karamela Rave

Zavojček din 5.— v lekarnah.

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE
IN BREZOBVEZEN OBISK
INŽENIRJA!

Vsakovrstne strojne in električne
naprave projektira in dobavlja

JUGOŠKODA
A. D.

ZAGREB, Beškovičeva 32-1

Telefon 67-51

V STALNI ZALOGI

Za apnenico

v Benovini Hrvatski iščemo zanesljivega

samostojnega mojstra

Obširne ponudbe s opisom dosezanega
delovanja in pogoji na ogl. odd. »Jutra«
pod »Apnenica«.

Vijudno naznanjam cenj. občinstvu, da bom
otvoril v nedeljo 9. marca 1941 staroznano

gostilno pri Koširju

v Prečni pri Novem mestu

Na razpolago bom imel topla in mrzla
jedila in prvovrstna vina. Se priporoča
COMINO CIRIL

Važno inozem. industrija za prejo in tkanine
sprejme spretnega, dostojnega, dobro vpe-
ljanega ZASTOPNIKA. — Ponudbe z re-
ferencami: Cassetta Nr. 395 Z. Unione
Publicità Italiana, Trieste (Italia)

Generalno zastopstvo prvovrstnih tvornic
težkih strojev za orodje, strojev za valjarne,
dvigala, kovanjih in litih valjarjev in drugih
komadov orodja i dr.

išče ZASTOPNIKA

za Jesenice

dobro uvedenega pri industriji. — Ponudbe
pod »1431« na Propaganda a. d., Beograd,
pošt. pret. 409.

V NAJEM se da

hotel »Therapia«
v Crikvenici

s 111 sobami, 160 posteljami, popolno
opremo, tekočo vodo, velikim par-
kom, teniškim igriščem in garažo.
V postev pridejo tudi eventualne po-
nudbe za nakup. — Ponudbe na
Publicitas d. d., Zagreb, Illica 9, pod
šifro »Therapiahotel«.

ČUDO

moderne tehnike

Najboljša dolgotrajna
žepna svetilka z lastnim
električnim pogonom! —
Daje zanesljivo in jako
svetlo luč, brez vasknih
baterij Dinamo žepna
svetilka »MANULUX« — brez baterije. Samopo-
daja: »Logos«, Beograd, predal 386, telefon 25 459.
Iščemo povsod preprodajalce ali zastopnike.

Naročite revijo Ljubljanski Zvon

OKAMA MAZILO

Iz zdravilnih zelišč. Ču-
dovit uspeh pri ranaх,
opeklinah, ožuljenjih,
roki, turin in vnetjih
itd. na nego dojenčkov,
pri kožnem vnetju, izpu-
ščajih in hratih na te-
menu, za razpoke na or-
nane bradavice. Dobi se
v vseh lekarnah in dro-
gerijah.

ZAHTEVAJTE ŽIMO/SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

NAŠA ŽIMA JE
HIGIJENSKO OČIŠČENA IN
STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI,
JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

Otomane

modroce vrhnje in spodnje — ima
najceneje na zalogi

SEVER, Marijin trg 2

MEŠALNIKI ZA BETON DROBILCI

KRATKOROČNA DOBAVA

LORO & PARISINI, MILANO

ZASTOPSTVO

CABIGNANI OBLATH

MORANDO

VARŠAVSKA 2

ZAGREB

TEL. 98-48

Ugodno se prodaja:

1 os 5,80 m dolga, premer 100 mm, z 2 ležajema na
krožne mazalke (Ringschmierlager) z železno ploščo za
beton ter 1 spojko (Kupplung),

1 KOTEL 3—4000 litrov vsebine iz kotlovnice ploče-
vine, teža cca 3000 kg.

7 kom. DVIGAL za mline gurte z zajemalkami iz
pocinkane pločevine in sicer:

1 komad 33 cm širok,

1 komad 27 cm širok,

2 komada 14 cm široka,

3 komadi 16 cm široki,

od 15—20 cm dolžine, v dobro ohranjenem stanju.

Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Ugodna prodaja«.

SODNA DRAŽBA

Pri okrajnem sodišču v Kranjski gori se vrši
dne 14. marca 1941 ob 9. uri

prisilna dražba posestva vl. št. 80 in 86 k. o. Potoki, obato-
jočega iz stare znane gostilne v Potokih št. 20 ob državni
cesti (pri Slov. Javorniku na Gorenjskem) z gospodarskimi
poslopji, kegljiščem, gostilniškim inventarjem s pripadajočim
vrtnom, njivo in travniki. — Skupna cenilna vrednost je
Din 86.337,90; najmanjši ponudek znaša skupno Din 44806,25.

Pred dražbo se mora položiti varščina Din 8.634.—.

Dražbeni pogoji in zemljišnji podatki se lahko vpo-
gledajo pri sodišču v Kranjski gori, ali pri dr. Tomišku
Franu, odvetniku v Ljubljani.

ZAHVALA

Za številne dokaze iskrenega sočutja, izraženega
bodisi osebno ali pismeno ob priliki prerane smrti
našega ljubljene in skrbnega soproga, očeta, starega
očeta in tasta, brata in strica

Mateja Šemeta

žel. uradnika v pokoju in posestnika

gospodu dr. J. Adlešču, pevskega in glasbenemu
zahvalujemo predsedniku ljubljanske mestne občine,
izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo. Posebno se še
društvu »Sloga« za v sroce segajoče žalostinke, vsem
darovalcem vencev in vsem, ki so spremili blagega
pokojnika na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala tudi
odposlanstvu Sokola »Moste«, Ciril-Metodove družbe,
Kola Jugoslovanskih sester in ostalih društev.

Vsem ponovno najiskrenejša hvala.

Ljubljana, dne 9. marca 1941.

ZALUJOČI OSTALI

ZALOŽBA HRAM

izda v svojem letošnjem rednem programu dva izvirna slovenska romana, naših
najbolj čitanih mlajših pisateljev:

Anton Ingolič:

ŽEJA

Roman iz Haloz

St. Žeromski:

POLJSKE USODE

E. Colerus:

BELI MAGICI

Vseh 5 knjig stane vezano v celoplatno Din 300.—, vezano v polusnje Din 396.—,
kar morete odplačevati tudi v mesečnih obrokih. Prva knjiga izide že v aprilu 1941.
Poleg prvovrstnega letošnjega programa razpisuje založba letos za svoje naročnike
prvo

NAGRADNO ŽREBANJE

ki obsega 50 knjižnih nagrad v skupni vrednosti preko Din 12.000.—.

Ne zamudite ugodne prilike, ker si morete s tem brezplačno povečati svojo
knjižnico.

Točna navodila in pogoji za udeležbo pri žrebanju, kakor tudi vsebine knjig
letošnjega programa, so navedene v našem prospektu, katerega vam na zahtevo
pošljemo brezplačno.

Na željo morete brezplačno dobiti tudi celoten katalog knjig založbe Hram od
1. 1931 — 1941, kateri je pravkar izšel.

Založba HRAM, Ljubljana.

Nagradno žrebanje založbe Hram.

Boljše brije in dalje traja...

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO